

GÖTEBORGS UNIVERSITET
HANDELSHÖGSKOLAN

HAR DE SENASTE ÅRENS KONJUNKTURFÖRÄNDRING PÅVERKAT FÖRETAGS ANTAGANDEN VID NEDSKRIVNINGSPRÖVNING AV GOODWILL?

EN STUDIE AV SVENSKA BÖRSNOTERADE FÖRETAG

MAGISTERUPPSATS I FÖRETAGSEKONOMI

EXTERN REDOVISNING OCH FÖRETAGSANALYS

VÅRTERMINEN 2010

FÖRFATTARE:

CECILIA ANDERSSON

THERÉSE ANDERSSON

HANDLEDARE:

JAN MARTON

EMMELI RUNESSON

SAMMANFATTNING

Examensarbete i företagsekonomi, Handelshögskolan vid Göteborgs Universitetet, Extern Redovisning och Företagsanalys, Magisteruppsats, VT 2010

Författare: Cecilia Andersson och Therése Andersson

Handledare: Jan Marton och Emmeli Runesson

Titel: Har de senaste årens konjunkturförändringar påverkat företags antaganden vid nedskrivningsprövning? En studie av svenska börsnoterade företag.

Bakgrund och problem: Genom införandet av IFRS förändrades hanteringen av goodwill på så sätt att goodwill numer skall nedskrivningsprövas. Nedskrivningsprövningen baseras på företagsledningens bedömningar om framtiden och flertalet studier har belyst att det därigenom finns utrymme för subjektivitet. De senaste åren har präglats av kraftiga konjunkturförändringar och aktuella studier kring svenska företag har visat att nedskrivningarna inte har ökat i den grad som förväntades.

Syfte: Syftet med uppsatsen är att undersöka huruvida storleken på företags nedskrivningar samt antaganden vid nedskrivningsprövningen har förändrats under åren 2007-2009. Vidare undersöks bakomliggande faktorer i form av ett antal finansiella mått för att se om det finns skillnader mellan de företag som skrivit ner respektive inte skrivit ner.

Avgränsningar: I uppsatsen studeras endast företag noterade på Stockholmsbörsens Large Cap-, Mid Cap- och Small Cap-listor. Företag som inte följt IFRS eller haft goodwill i rapporten över finansiell ställning under de undersökta åren samt företag med brutet räkenskapsår exkluderades i studien.

Metod: Genom en kvantitativ studie granskades 166 börsnoterade företags årsredovisningar för åren 2007-2009. Uppsatsen baseras på information kring företagens nedskrivningsprövning, eventuell nedskrivning samt finansiell information. Företagens antaganden vid nedskrivningsprövningen sammanställdes utifrån kraven i IAS 36 not 134 och goodwill-posten relaterades till eventuell nedskrivning samt finansiell information. Det empiriska materialet analyserades utifrån tidigare studier samt testades statistiskt för att bekräfta om uppvisade skillnader var signifikanta.

Resultat och slutsatser: Studien visar signifikanta ökningar i storleken på företags nedskrivningar mellan 2007 och 2009. Vidare har inga skillnader i företagens antaganden kunnat säkerställas under perioden förutom gällande diskonteringsräntan som sänktes under åren. Studien indikerar även att det föreligger skillnader i finansiella mått mellan företag som skrivit ner och företag som inte skrivit ner. Genomförda statistiska tester visar att företagen som skrev ner under 2008 och 2009 hade en signifikant större andel negativa resultat samt att företagen som skrev ner under 2009 hade en större goodwillpost i förhållande till det egna kapitalet jämfört med de företag som inte skrev ner.

Förslag till fortsatt forskning: Det hade varit intressant att genom en kvalitativ studie undersöka ett antal företag för att få en djupare förståelse kring hur de val som ligger bakom företags antaganden påverkas av konjunkturrella förändringar. Vidare hade det även varit intressant att utföra en kvantitativ studie på de företag i vår studie som lämnat samtliga upplysningar för alla de undersökta åren.

FÖRORD

Efter tio veckors hårt arbete är uppsatsen äntligen klar! Först och främst vill vi tacka varandra för ett gott samarbete. Vidare vill vi tacka våra handledare, Jan Marton och Emmeli Runesson, för stöd och reflektioner under uppsatsens gång. Vi vill även tacka opponentgrupperna för de åsikter och kommentarer de bidragit med på uppsatsmötena.

Vi önskar er trevlig läsning!

Göteborg, juni 2010

Cecilia Andersson

Therése Andersson

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1	INLEDNING.....	1
1.1	BAKGRUND	1
1.2	PROBLEMDISKUSSION	2
1.3	PROBLEMFORMULERING	3
1.4	SYFTE.....	4
1.5	AVGRÄNSNINGAR.....	4
1.6	UPPSATSENS FORTSATTI DISPOSITION	4
2	REFERENSRAM.....	5
2.1	HANTERING AV GOODWILL ENLIGT IFRS	5
2.1.1	<i>Goodwills uppkomst.....</i>	<i>5</i>
2.1.2	<i>Nedskrivningsprövning av goodwill .....</i>	<i>5</i>
2.1.3	<i>Uppllysningskrav.....</i>	<i>6</i>
2.2	REGELKONVERGENS KRING GOODWILL	7
2.3	TIDIGARE STUDIER KRING NEDSKRIVNING AV GOODWILL.....	8
2.4	TIDIGARE STUDIER KRING ANTAGANDEN VID NEDSKRIVNINGSPRÖVNING	9
2.4.1	<i>Kassagenererande enheter.....</i>	<i>9</i>
2.4.2	<i>Återvinningsvärde .....</i>	<i>10</i>
2.4.3	<i>Viktiga antaganden och metod.....</i>	<i>10</i>
2.4.4	<i>Prognosperiod.....</i>	<i>10</i>
2.4.5	<i>Tillväxttakt .....</i>	<i>10</i>
2.4.6	<i>Diskonteringsränta.....</i>	<i>11</i>
2.5	UPPLYSNINGARNAS ANVÄNDBARHET	12
2.6	EFFEKTER AV ETT PRINCIPBASERAT REGELVERK	14
2.6.1	<i>Omgivningens påverkan.....</i>	<i>14</i>
2.6.2	<i>Ledningens incitament.....</i>	<i>15</i>
2.7	KONJUNKTURUTSIKTER 2007-2009.....	17

2.7.1	<i>Framtidsutsikter fjärde kvartalet 2007</i>	17
2.7.2	<i>Framtidsutsikter fjärde kvartalet 2008</i>	17
2.7.3	<i>Framtidsutsikter fjärde kvartalet 2009</i>	18
2.7.4	<i>Sammanställning utfall och prognoser</i>	18
3	METOD	19
3.1	VAL AV ANSATS	19
3.2	URVALSPROCESS	19
3.3	INSAMLING AV MATERIAL	20
3.4	BEARBETNING OCH ANALYS AV DATA	20
3.4.1	<i>Frågeställning 1</i>	21
3.4.2	<i>Frågeställning 2</i>	21
3.4.3	<i>Frågeställning 3</i>	22
3.5	STATISTISK ANALYS	23
3.5.1	<i>Frågeställning 1</i>	24
3.5.2	<i>Frågeställning 2</i>	25
3.5.3	<i>Frågeställning 3</i>	25
3.6	VALIDITET OCH RELIABILITET	25
4	EMPIRI & ANALYS	27
4.1	HUR HAR STORLEKEN PÅ FÖRETAGENS NEDSKRIVNINGAR FÖRÄNDRATS MELLAN ÅREN 2007-2009?	27
4.1.1	<i>Nedskrivningar på branschnivå</i>	28
4.1.2	<i>Nedskrivningarnas storlek</i>	29
4.2	HUR HAR FÖRETAGENS ANTAGANDEN VID NEDSKRIVNINGSPRÖVNING FÖRÄNDRATS MELLAN ÅREN 2007-2009?	31
4.2.1	<i>Kassagenererande enheter</i>	31
4.2.2	<i>Återvinningsvärde</i>	33
4.2.3	<i>Viktiga antaganden och metod</i>	33
4.2.4	<i>Prognosperiod</i>	35

4.2.5	<i>Tillväxttakt</i>	36
4.2.6	<i>Diskonteringsränta</i>	36
4.2.7	<i>Upplysningarnas användbarhet</i>	38
4.3	FINNS DET BAKOMLIGGANDE FAKTORER SOM KAN PÅVERKA FÖRETAGS ANTAGANDEN?	40
4.3.1	<i>Goodwillpostens storlek i förhållande till totala tillgångar</i>	40
4.3.2	<i>Goodwillpostens storlek i förhållande till eget kapital</i>	42
4.3.3	<i>Soliditet</i>	44
4.3.4	<i>Goodwillpostens storlek i förhållande till företags resultat</i>	45
5	SLUTSATS	48
5.1	FÖRSLAG TILL VIDARE FORSKNING	50
6	KÄLLFÖRTECKNING	51
6.1	ARTIKLAR	51
6.2	BÖCKER	52
6.3	INTERNETKÄLLOR	53
6.4	STANDARDER	54
6.5	ÖVRIGT	54
7	BILAGOR	55
7.1	FÖRETAGEN SOM INGÅR I STUDIEN	55
7.2	VALUTAKURSER	56
7.3	RESULTAT STATISTISKA TEST	56
7.3.1	<i>Test av varians och normalfördelning</i>	56
7.3.2	<i>Storlek på nedskrivningarna</i>	57
7.3.3	<i>Skillnader mellan antaganden</i>	58
7.3.4	<i>Finansiella mått</i>	60
7.4	FÖRDELNING AV MAX-, MIN- OCH MEDELVÄRDE FÖR VARIABLERNAS	62

TABELLFÖRTECKNING

TABELL 1: FÖRETAGENS DISKONTERINGSRÄNTOR	11
TABELL 2: FÖRETAGENS DISKONTERINGSRÄNTOR.....	12
TABELL 3: PROGNOSE 2007-2009.....	18
TABELL 4: UTFALL 2007-2009.....	18
TABELL 5: FÖRETAGENS FÖRDELNING I BRANSCHER.....	27
TABELL 6: ANTAL FÖRETAG SOM LÄMNAT UPPLYSNINGAR OM RESPEKTIVE ANTAGANDE.....	31
TABELL 7: ANDEL FÖRETAG SOM ANVÄNT RESPEKTIVE METOD VID BERÄKNING AV ÅTERVINNINGSVÄRDET... 33	
TABELL 8: ANDEL FÖRETAG SOM ANVÄNT RESPEKTIVE METOD	34
TABELL 9: ANTAL FÖRETAG I RESPEKTIVE GRUPP.....	40
TABELL 10: JÄMFÖRELSE AV NEDSKRIVNINGAR MELLAN ANDELEN FÖRETAG SOM HAR EN GOODWILLPOST STÖRRE RESPEKTIVE MINDRE ÄN EGET KAPITAL, JUSTERAT FÖR NEDSKRIVNINGAR.....	43
TABELL 11: GOODWILLPOSTENS STORLEK I FÖRHÅLLANDE TILL FÖRETAGENS RESULTAT, ANDEL FÖRETAG I RESPEKTIVE KATEGORI.....	45
TABELL 12: ANDEL FÖRETAG SOM INTE SKRIVIT NER; GOODWILLPOST I RELATION TILL RESULTAT FÖRE SKATT.....	46
TABELL 13: ANDEL FÖRETAG SOM SKRIVIT NER; GOODWILLPOST I RELATION TILL RESULTAT FÖRE SKATT, JUSTERAT FÖR NEDSKRIVNINGEN.....	46
TABELL 14: VALUTAKURSER PÅ BALANSDAGEN	56
TABELL 15: NEDSKRIVNING I FÖRHÅLLANDE TILL GOODWILL, PROCENT.....	62
TABELL 16: ANTAL KASSAGENERERANDE ENHETER.	62
TABELL 17: PROGNOSEPERIOD, ÅR.....	62
TABELL 18: TILLVÄXTTAKT, PROCENT.....	62
TABELL 19: DISKONTERINGSRÄNTA, PROCENT.	63
TABELL 20: GOODWILL I FÖRHÅLLANDE TILL TOTALA TILLGÅNGAR, PROCENT.	63
TABELL 21: GOODWILL I FÖRHÅLLANDE TILL EGET KAPITAL, PROCENT.....	63
TABELL 22: SOLIDITET, PROCENT.....	63
TABELL 23: ANTAL GÅNGER STÖRRE GOODWILLPOST ÄN RESULTAT.....	64

DIAGRAMFÖRTECKNING

DIAGRAM 1: ANTAL FÖRETAG SOM SKRIVIT NER.....	27
DIAGRAM 2: TOTALA NEDSKRIVNINGAR I MILJONER KRONOR.....	27
DIAGRAM 3: BRANSCHERNAS ANDEL AV DE TOTALA NEDSKRIVNINGARNA.	28
DIAGRAM 4: ANDEL FÖRETAG SOM SKRIVIT NER INOM RESPEKTIVE BRANSCH.....	28
DIAGRAM 5: NEDSKRIVNINGENS STORLEK I RELATION TILL FÖRETAGENS GOODWILLPOST.....	29
DIAGRAM 6: ANTAL KASSAGENERERANDE ENHETER.....	31
DIAGRAM 7: ANTAL VIKTIGA ANTAGANDEN FÖRETAGEN LÄMNAT.....	33
DIAGRAM 8: ANGIVEN PROGNOSEPERIOD.	35
DIAGRAM 9: ANGIVEN TILLVÄXTTAKT BORTOM PROGNOSEPERIOD.....	36
DIAGRAM 10: ANGIVEN DISKONTERINGSRÄNTA FÖRE SKATT.....	36
DIAGRAM 11: FÖRÄNDRING AV DISKONTERINGSRÄNTA MELLAN ÅREN.....	37
DIAGRAM 12: GOODWILLPOSTENS STORLEK I FÖRHÅLLANDE TILL TOTALA TILLGÅNGAR.....	40

DIAGRAM 13: MEDIANVÄRDE GOODWILL I FÖRHÅLLANDE TILL TOTALA TILLGÅNGAR, JUSTERAT FÖR NEDSKRIVNINGAR.....	41
DIAGRAM 14: GOODWILLPOSTENS STORLEK I FÖRHÅLLANDE TILL EGET KAPITAL.....	42
DIAGRAM 15: MEDIAN GOODWILL I FÖRHÅLLANDE TILL EGET KAPITAL, JUSTERAT FÖR NEDSKRIVNINGAR.....	42
DIAGRAM 16: MEDIANVÄRDE PÅ SOLIDITET, JUSTERAT FÖR NEDSKRIVNINGAR.....	44
DIAGRAM 17: ANDEL FÖRETAG MED POSITIVT ELLER NEGATIVT RESULTAT I RESPEKTIVE GRUPP.....	47

1 INLEDNING

Kapitlet inleds med en bakgrundsbeskrivning av det valda ämnet. Därefter följer en problemdiskussion som leder fram till studiens forskningsfrågor. Vidare redogörs för studiens syfte, de avgränsningar som gjorts samt uppsatsens fortsatta disposition.

1.1 BAKGRUND

Diskussioner kring goodwill och dess behandling har pågått under lång tid (Bloom, 2009; Seetharaman, Balachandran & Saravanan, 2004). Enligt Carlin och Finch (2009) beskrevs goodwill redan i slutet av 1800-talet som riskabelt, opålitligt och ogripbart och historiskt har goodwill behandlats på en mängd olika sätt. Mer än hundra år senare diskuteras fortfarande frågan vad goodwill egentligen är (Drefeldt, 2009). Dessutom finns det än idag inte en generell accepterad hantering av goodwill eller något globalt unisont regelverk vilket leder till att olika länder behandlar goodwill på skilda sätt (Seetharaman, Balachandran & Saravanan, 2004). Ett steg mot en enhetlig global hantering togs när EU beslutade att införa International Financial Reporting Standards (IFRS) i europeiska börsnoterade företags koncernredovisning från och med 2005. Ytterligare ett steg i riktning mot ett globalt regelverk är att ett konvergensprojekt har inletts för att harmonisera de europeiska och amerikanska regelverken. Trots harmoniseringen genom införandet av IFRS finns det fortfarande skillnader kvar mellan noterade och icke noterade företag inom EU. (Marton et al, 2008) I Sverige följer de noterade företagen standarden IAS 36 Nedskrivningar och tillåts numera inte att skriva av goodwill utan nedskrivningsprövning skall istället utföras. Icke noterade företag skriver däremot fortfarande av goodwill enligt Årsredovisningslagen (ÅRL).

Genom införandet av IFRS har de börsnoterade företagen i Sverige övergått från en regelbaserad redovisning till en principbaserad. Förändringen innebär således att företagsledningen i högre grad behöver göra tolkningar och bedömningar vid standardernas tillämpning. (Marton et al, 2008) Vid bedömningar är tillförlitligheten i redovisningen en viktig princip som innebär att informationen i redovisningen skall spegla verkligheten och vara neutral. Neutraliteten syftar till att företagsledningen skall vara opartiska i sina bedömningar och inte vinkla informationen så att en annan bild av företaget än den faktiska förmedlas. (Smith, 2006) Även jämförbarhet är en viktig princip och innebär att *"lika händelser och tillstånd skall redovisas på samma sätt"* (Smith, 2006). Viss kritik har riktats mot att ett principbaserat regelverk leder till subjektiva bedömningar och kanske inte ger en rättvisande bild (Carlin & Finch, 2008; Hayn & Hughes, 2006; Wines, Dagwell & Windsor, 2004). Enligt Lorentzon & Ekberg (2007) kan tolkningsutrymmet leda till att regelverket tillämpas på olika sätt samt att företagsledningen kan få incitament till att försöka förmedla en mer fördelaktig bild av företaget än vad som föreligger. För att användaren av de finansiella rapporterna skall ha möjlighet att själv bilda sig en uppfattning om tillförlitligheten och jämförbarheten kräver IFRS att upplysningar kring företagsledningens antaganden och bedömningar skall lämnas.

Hanteringen av goodwill innefattar bedömningar vilket har lett till omfattande upplysningskrav. Redan vid första redovisningstillfället krävs bedömningar eftersom goodwill, som uppkommer vid rörelseförvärv, utgör residualen mellan köpeskillingen och de tillgångar som företagsledningen identifierar (IFRS 3 Rörelseförvärv). Ytterligare

bedömningar sker när goodwill skall allokteras till kassagenererande enheter. Definitionen av en kassagenererande enhet kan i praktiken skilja sig åt mellan olika företag då de själva skall bedöma på vilken nivå i företaget de kassagenererande enheterna allokteras. Inom rederibranschen kan exempelvis en kassagenererande enhet vara på nivån ett fartyg eller på nivån hela fartygsflottan. Vilken nivå företaget väljer att placera den kassagenererande enheten på har sedan stor betydelse vid en nedskrivningsprövning. Enligt IAS 36 skall nedskrivningsbehovet av goodwill prövas en gång om året eller vid behov. Nedskrivningsprövningen innebär att det bokförda goodwillvärdet jämförs med återvinningsvärdet som är det högsta av verkligt värde minus försäljningskostnader eller nyttjandevärdet. Vid beräkningen av nyttjandevärdet krävs det ytterligare bedömningar från företagsledningen då värdet bygger på antaganden om framtiden såsom kassaflöden, tillväxt och räntor. (IAS 36)

1.2 PROBLEMDISKUSSION

IFRS infördes under en högkonjunktur och har således inte tillämpats under en lågkonjunktur förrän vid bokslutet 2008. Under 2006 och 2007 genomförde de svenska börsnoterade företagen många förvärv som resulterade i stora goodwillposter (Gauffin & Thörnsten, 2010). De antaganden och bedömningar som låg till grund för goodwillposterna måste nu försvaras vilket kan vara svårt i tider av finansiell oro och vikande marknader. Vid en goodwillnedskrivning tas förlusten över det fria egna kapitalet vilket enligt Isskander (2009) gör att de företag som har en hög relation mellan goodwill och eget kapital löper en stor risk att få sitt egna kapital eliminerat. Även Nabizadeh (2009) menar att en hög goodwill i relation till eget kapital indikerar en risk för nedskrivning. Dessutom är ofta företags lånevillkor kopplade till mått på soliditet vilka påverkas av en nedskrivning (Zaudy, 2010). Gauffin och Thörnsten (2010) påpekade att eftersom det är ledningens subjektiva bedömningar om framtiden som ligger till grund för goodwillposten är det en allt större del av företagens egna kapital som grundar sig på subjektiva bedömningar. Att företagen följer ett principbaserat regelverk i en lågkonjunktur kan innebära en risk att ledningen påverkar antagandena i nedskrivningsprövningen i önskad riktning för att undvika en nedskrivning av goodwill och att tillförlitligheten i redovisningen i slutändan kan äventyras.

”Aktiemarknaden var i fritt fall förra året, men i storkoncernernas goodwillposter ser det ut som om allt har varit frid och fröjd” uttryckte Grefberg (2009) och ansåg det anmärkningsvärt att marknadsvärdet på aktierna har halverats sedan konjunkturen vände medan goodwillposterna fortfarande är kvar på nästan samma nivå. En tanke bakom IFRS var att regelverket skulle utmytna i mer föränderliga rapporter över finansiell ställning som skulle anpassa sig efter utvecklingen på marknaden, vilket inte verkar ha inträffat (Grefberg, 2009).

Under 2009 och 2010 publicerades olika undersökningar kring hur de svenska börsföretagen hanterade nedskrivningsprövningen av goodwill vid 2008 års bokslut. Enligt Grefberg (2009) skrev de femtio största börsföretagen endast ner goodwill till ett värde av sex miljarder kronor under 2008 vilket motsvarar 0,7 procent av deras totala goodwillvärde. Grefberg (2009) såg vidare att det fanns tendenser att företagen antog att krisen inte skulle vara långvarig samt att företagen bortsåg från att riskpremien på marknaden var hög och således använde låga diskonteringsräntor. Gauffin och Thörnsten (2010) granskade förändringen i den diskonteringsränta som de svenska börsnoterade företagen använde vid nedskrivningsprövning 2007 och 2008. Resultatet visade att det var fler företag som sänkte än höjde diskonteringsräntan trots en marknadssituation där riskpremien ökat kraftigt samtidigt som uppfattningen på marknaden var att finanskrisen skulle utvecklas till en djup kris likt den på 1930-talet. Följden av en sänkt diskonteringsränta är att det beräknade nuvärdet på goodwillen

blir högre. Företagen kan på så sätt lättare motivera de befintliga goodwillposterna i rapporterna över finansiell ställning och möjligtvis undvika en nedskrivning. Vidare undersökte Gauffin och Thörnsten (2010) de antaganden företagen redovisat för nedskrivningsprövningen i 2008 års årsredovisningar samt hur stor andel goodwill företagen skrivit ner. Undersökningen visade att endast 1,5 procent av det totala goodwillvärdet på börsen skrevs ner, samt att få företag angav konjunkturläget som orsak till nedskrivningarna (Gauffin & Thörnsten, 2010). PricewaterhouseCoopers (PwC) noterade i sin undersökning från 2009, liksom de övriga studierna, att nedskrivningarna låg kring en procent av det totala goodwillvärdet och att diskonteringsräntan överlag låg kvar på en relativt oförändrad nivå.

Enligt PwCs (2009) undersökning var goodwill den post som mest frekvent förekom i företagens noteringar kring väsentliga bedömningar och uppskattningar vilket tyder på att företagen tycker att goodwill är problematiskt att hantera, något som stöds av Marton (2009). Inte bara företagen anser det svårt att hantera goodwill. Gauffin och Thörnsten (2010) beskrev att analytiker hade svårt att bedöma informationen som lämnats om goodwill samt hur reglerna applicerats vilket bekräftades av Ernst & Youngs (E&Y) studie från 2010. Studien behandlade analytikernas, långivarens och investerarens tolkning av företagens rapportering om nedskrivningar 2008 och vilken information de ansåg mest värdefull. Resultatet visade att respondenterna önskade mer förklaringar kring företagens bedömningar för att informationen skulle vara användbar. Det framkom att mer än hälften hade förväntat sig fler nedskrivningar och att de förväntar sig att nedskrivningarna kommer att öka under 2009. (E&Y, 2010)

Frågeställningen kring huruvida goodwillnedskrivningarna var för små under 2008 uppkom på grund av den rådande marknadssituationen. Osäkerhet råder fortfarande kring huruvida det ekonomiska läget på marknaden har börjat förbättras. Enligt E&Y (2009) trodde mer än hälften av 490 tillfrågade senior global executives att den ekonomiska nedgången kommer att hålla i sig i minst ett eller två år till. En frågeställning som då uppstår är om det är rimligt att goodwillposten är kvar på samma nivå som under högkonjunkturen? En omfattande ekonomisk kris borde leda till nedskrivningar. Forskning utav Hayn och Hughes (2006) tyder dock på att det sker en fördröjning av goodwillnedskrivningar. Därför är det intressant att studera om den ekonomiska krisen har gett utslag i form av ökade nedskrivningar i de börsnoterade företagen. Vidare är det intressant att undersöka om företagen har förändrat sina antaganden vid nedskrivningsprövningarna under 2007, 2008 och 2009 eller om företagen har använt samma antaganden i både hög- respektive lågkonjunktur. Om antagandena är oförändrade mellan åren kan tillförlitligheten i prövningen ifrågasättas. Möjligheten till att göra subjektiva bedömningar som finns i regelverket gör att det är intressant att se om det finns bakomliggande faktorer i form av finansiella mått som kan uppvisa tecken på att företagsledningens antaganden kan ha påverkats vid nedskrivningsprövningen.

1.3 PROBLEMFORMULERING

Ovanstående diskussion leder fram till uppsatsens forskningsfrågor:

- Hur har storleken på företags nedskrivningar förändrats mellan åren 2007-2009?
- Hur har företags antaganden vid nedskrivningsprövning förändrats mellan åren 2007-2009?
- Finns det bakomliggande faktorer som kan påverka företags antaganden?

1.4 SYFTE

Syftet med uppsatsen är att undersöka hur storleken på goodwillnedskrivningarna har förändrats i de företag som är noterade på Stockholmsbörsen. Vidare utförs en kartläggning av de antaganden företag presenterat i sina finansiella rapporter under en tidsperiod som präglats av både hög- och lågkonjunktur. Kartläggningens syfte är att undersöka huruvida företagen förändrat sina antaganden utifrån rådande marknadssituation. Bakomliggande faktorer i form av ett antal finansiella mått undersöks djupare för att se om det finns skillnader mellan de företag som skrivit ner respektive inte skrivit ner.

1.5 AVGRÄNSNINGAR

I uppsatsen undersöks endast företag på Stockholmsbörsens Large Cap-, Mid Cap- och Small Cap-listor som har publicerat en årsredovisning för 2009 senast 10 maj 2010. Vidare inkluderas endast de tre senaste årens årsredovisningar i studien. Rådata som ligger till grund för studiens empiriska material har enbart inhämtats genom tolkning av upplysningar i företagets årsredovisningar och ingen kompletterande information har således inhämtats från andra källor.

1.6 UPPSATSENS FORTSATTA DISPOSITION

- *Kapitel 2: Referensram*
Referensramen inleds med en beskrivning av hur goodwill hanteras utifrån IFRS samt hur behandlingen överensstämmer med de regelverk som följs i USA och Australien eftersom flera studier kring goodwill härstammar därifrån. Vidare presenteras tidigare studier kring nedskrivningsprövning av goodwill. Då konjunkturen svängt kraftigt under perioden 2007-2009 presenteras avslutningsvis konjunkturutsikterna vid respektive rapporteringstidpunkt för att ge en bild av den marknadssituation som förelåg vid nedskrivningsprövningen.
- *Kapitel 3: Metod*
Kapitlet inleds med en beskrivning av vald ansats samt de kriterier företagen skall uppfylla för att ingå i studien. Vidare beskrivs den metod som använts för insamlingen av materialet som referensramen och empirin bygger på samt hur det insamlade materialet från företagets årsredovisningar bearbetats. Därefter beskrivs hur materialet har analyserats samt de statistiska tester som genomförts. Kapitlet avslutas med en diskussion kring studiens reliabilitet och validitet.
- *Kapitel 4: Empiri & Analys*
I kapitlet presenteras det empiriska materialet och analysen parallellt utifrån uppsatsen frågeställningar. Informationen presenteras i olika diagram och tabeller för att öka tydligheten för läsaren. Vidare analyseras materialet utifrån de tidigare studier som presenterats i referensramen samt genom statistiska test som används för att styrka de slutsatser som dras.
- *Kapitel 5: Slutsats*
I det avslutande kapitel besvaras uppsatsen frågeställningar där slutsatser dras utifrån den analys som genomförts. Kapitlet avslutas med förslag till vidare forskning inom området.

2 REFERENSRAM

I kapitlet redogörs inledningsvis för hur goodwill behandlas enligt IFRS samt hur hanteringen överrensstämmer med andra regelverk. Vidare presenteras tidigare utförda studier kring nedskrivning av goodwill och antaganden vid nedskrivningsprövning, upplysningars användbarhet samt bakomliggande faktorer som kan påverka företagets antaganden. Avslutningsvis presenteras de konjunkturutsikter olika institut hade inför respektive rapporteringsperiod då konjunkturen svängt kraftigt under perioden 2007-2009.

2.1 HANTERING AV GOODWILL ENLIGT IFRS

2.1.1 GOODWILLS UPPKOMST

Hur goodwill hanteras i börsnoterade företag behandlas i standarderna IAS 36 Nedskrivningar, IAS 38 Immateriella tillgångar samt IFRS 3 Rörelseförvärv. Goodwill kan delas upp i internt upparbetad goodwill samt förvärvad goodwill. Internt upparbetad goodwill består exempelvis utav ett företags goda rykte och eftersom det är svårt att mäta på ett tillförlitligt sätt samt identifiera separat, redovisas inte internt upparbetad goodwill som en tillgång. (IAS 38; Sundgren, Nilsson & Nilsson, 2009) Förvärvad goodwill uppkommer vid ett rörelseförvärv och definieras enligt IFRS 3 (p. 52) som *”betalning för framtida ekonomiska fördelar som inte går att enskilt identifiera och inte heller att redovisa separat”*. Goodwill redovisas som en tillgång vid förvärvstidpunkten eftersom förvärvad goodwill uppfyller definitionen av en immateriell tillgång (IAS 38; Sundgren, Nilsson & Nilsson, 2009). Goodwill tas upp till anskaffningsvärdet som är den del av köpeskillingen som överstiger det verkliga värdet för det förvärvade företagets identifierbara tillgångar, skulder och eventalförpliktelser. Goodwill utgör alltså det värde som finns kvar efter att tillgångar, skulder och eventalförpliktelser redovisats. (IFRS 3) Efter förvärvstidpunkten skall goodwill fördelas på kassagenererande enheter (IAS 36). En kassagenererande enhet definieras som *”den minsta identifierbara grupp av tillgångar som vid en fortlöpande användning ger upphov till inbetalningar som i allt väsentligt är oberoende av andra tillgångar eller grupper av tillgångar”* (IAS 36, p. 6). Den kassagenererande enheten som goodwill fördelas till får inte vara större än ett rörelsesegment och skall motsvara den nivå i företaget som ledningen följer upp goodwill på internt (IAS 36).

2.1.2 NEDSKRIVNINGSPRÖVNING AV GOODWILL

Enligt IFRS 3 skall goodwill inte skrivas av utan nedskrivningsprövas i enlighet med IAS 36. Goodwill är en immateriell tillgång med obestämbar nyttjandeperiod och skall nedskrivningsprövas årligen samt när det finns en indikation på nedskrivning (IAS 36). För att avgöra huruvida en indikation på ett nedskrivningsbehov föreligger skall hänsyn tas till ett antal externa och interna informationskällor. De externa informationskällorna rör bland annat huruvida tillgångens marknadsvärde minskat, om marknadsförutsättningar samt ekonomisk omgivning förändrats samt om marknadsräntor ökat under perioden vilket kan påverka nyttjandevärdet. De interna informationskällorna bygger på om tillgången minskat i värde på grund av förslitning, om förändringar lett till att tillgången inte längre kan nyttjas på avsett sätt eller om det finns indikationer i de interna rapporterna på att tillgångens avkastning minskar. (IAS 36)

Vid nedskrivningsprövning skall återvinningsvärdet beräknas för att avgöra om det föreligger något nedskrivningsbehov. Återvinningsvärdet för en kassagenererande enhet är det högsta värdet av antingen enhetens verkliga värde minus försäljningskostnader eller nyttjandevärde (IAS 36). Det verkliga värdet minus försäljningskostnader definieras i sin tur som *”det pris som beräknas kunna erhållas vid försäljning av en tillgång eller kassagenererande enhet mellan kunniga parter som är oberoende av varandra och som har ett intresse av att transaktionen genomförs, efter avdrag för kostnader vid försäljning/utrangering”* medan nyttjandevärdet utgör *”nuvärdet av de framtida kassaflöden en tillgång eller kassagenererande enhet väntas ge upphov till”* (IAS 36, p. 6). En tillgång skall skrivas ner om det redovisade värdet överstiger återvinningsvärdet och en nedskrivning av goodwillvärdet får aldrig återföras vilket beror på att det är stor sannolikhet att det ökade goodwillvärdet är hänförligt till internt upparbetad goodwill (IAS 36).

Om nyttjandevärdet används som metod för att beräkna återvinningsvärdet krävs ett flertal bedömningar om framtiden eftersom värdet bygger på diskontering av framtida kassaflöden. Vid beräkning av de framtida kassaflödena skall värdet baseras på *”företagsledningens bästa bedömning”* och det är deras budgetar och prognoser som skall ligga till grund för kassaflödena. Bedömningarna utifrån budgetarna och prognoserna skall högst omfatta en femårsperiod. Bortom prognosperioden skall en tillväxttakt uppskattas som inte skall överstiga den långsiktiga tillväxttakten i branschen. Dock kan både prognosperioden och tillväxttakten få ha högre värden om särskilda omständigheter föreligger. (IAS 36)

Diskonteringsräntan, som skall anges före skatt, skall avspegla pengars tidsvärde samt de risker som rör de uppskattade kassaflödena (IAS 36). Vid fastställande av diskonteringsränta bör hänsyn i stor utsträckning tas till externa faktorer såsom marknadsmässiga transaktioner samt avkastningskrav (Marton et al, 2008). Avkastningskravet utgörs ofta av företagets vägda genomsnittliga kapitalkostnad, så kallad WACC, där hänsyn tas till både kostnaden för det egna kapitalet samt det lånade kapitalet. Även företagets marginella upplåningsränta och andra marknadsmässiga upplåningsräntor kan ligga till grund för diskonteringsräntan. (IAS 36)

2.1.3 UPPLYSNINGSKRAV

Om goodwill som fördelats till en kassagenererande enhet är betydande i förhållande till företagets totala goodwillvärde skall ett antal upplysningar för den kassagenererande enheten lämnas. Upplysningar skall lämnas kring goodwillens redovisade värde samt återvinningsvärdet, det vill säga huruvida de använt sig utav verkligt värde minus försäljningskostnader respektive nyttjandevärde vid beräkningen. (IAS 36)

Beroende på vilken metod företagsledningen använt för att beräkna återvinningsvärdet skall varierande upplysningar lämnas. När återvinningsvärdet beräknats utifrån verkligt värde minus försäljningskostnad skall den metod som använts beskrivas. Dessutom skall ytterligare upplysningar kring företagsledningens viktiga antaganden vid beräkningen samt metod för att ta fram värdet lämnas om inte värdet har beräknats utifrån ett angivet marknadspris. (IAS 36) Om företaget beräknat återvinningsvärdet utifrån den kassagenererande enhetens nyttjandevärde skall omfattande upplysningar lämnas. Enligt not 134 d i IAS 36 skall följande upplysningar lämnas:

- Beskrivningar av de *viktiga antaganden* som företagsledningen har använt för att uppskatta framtida kassaflöden utifrån budgetar och prognoser. Ett viktigt antagande är ett antagande som har stor påverkan på återvinningsvärdet.
- En beskrivning av den *metod* företagsledningen har använt sig av för att beräkna de viktiga antagandena. Där skall redogöras för huruvida företaget använt sig utav tidigare erfarenhet eller externa informationskällor.
- Företagen skall även beskriva hur lång *period* de har baserat de framtida kassaflödena på budgetar och prognoser och om perioden överstiger fem år skall en motivering till varför en längre prognosperiod använts lämnas.
- Upplysningar kring *tillväxten* efter prognosperioden skall lämnas samt en motivering om tillväxttakten överskrider branschens förväntade tillväxt.
- Information skall lämnas kring den *diskonteringsränta* som använts i prognoserna för att beräkna kassaflödet.

Ytterligare upplysningar krävs om nedskrivningsprövningen leder till en nedskrivning. För varje väsentlig nedskrivning som sker i ett företag skall upplysningar lämnas kring varför nedskrivningen skett samt med vilket belopp goodwillposten skrivits ner. Vidare skall upplysningar lämnas om för vilken kassagenererande enhet nedskrivningen har skett samt vilken nivå den kassagenererande enheten ligger på. Upplysningar kring huruvida återvinningsvärdet baserades på verkligt värde minus försäljningskostnader eller nyttjandevärde skall lämnas samt en utförlig beskrivning av hur beräkningarna har gått till. (IAS 36)

2.2 REGELKONVERGENS KRING GOODWILL

Som tidigare nämnts pågår ett konvergensprojekt för att harmonisera IFRS och det amerikanska regelverket US GAAP. Flertalet studier kring nedskrivning av goodwill baseras på studier av företag som följer US GAAP och standarden SFAS 142 Goodwill and Other Intangible Assets. Skillnaderna mellan US GAAP och IFRS när det gäller nedskrivningsprövning består främst av skillnader i metoden att utföra prövningen. Enligt US GAAP utförs nedskrivningsprövningen på segment eller en nivå under segment istället för på kassagenererande enheter. Dessutom utförs nedskrivningsprövningen i en tvåstegsprocess där det verkliga värdet för den rapporterade enheten först jämförs med det redovisade värdet och om det redovisade värdet är högre utförs steg två där värdet jämförs med ett framräknat verkligt värde som baseras på en hypotetisk förvärvsanalys där nedskrivningen utgör skillnaden mellan värdena. (Deloitte, 2008; Jerman & Manzin, 2008) Studierna kring nedskrivningsprövning enligt US GAAP berör framförallt hur ledningen kan påverka nedskrivningsprövningen utifrån olika incitament och då samma möjlighet att påverka även finns inom IFRS bör studierna vara applicerbara på vår studie. Vidare behandlar många studier nedskrivningsprövning av goodwill utifrån det australienska regelverket AIFRS. Australien har adopterat IFRS med vissa skillnader, dock föreligger inga skillnader när det kommer till nedskrivningsprövningen (PwC, 2006). IAS 36 och AASB 136 Impairment of Assets överrensstämmer med varandra vilket avspeglas i att båda standardernas upplysningsnot är identiska (Carlin & Finch, 2008). Därför är resultaten samt diskussionerna i studierna applicerbara på företag som följer den europeiska versionen av IFRS.

2.3 TIDIGARE STUDIER KRING NEDSKRIVNING AV GOODWILL

Efter införandet av IFRS 3 har goodwillposterna i företag ökat (Hamberg, Paananen & Novak, 2009) och goodwill är ofta den största posten i företagets rapport över finansiell ställning (Bloom, 2009). Ett flertal undersökningar som berör nedskrivning av goodwill har genomförts de senaste åren. Gauffin och Thörnsten (2010) studerade 2008 års årsredovisningar för svenska noterade företag¹ för att se hur de upplyste om nedskrivningsprövningarna. PwC (2008 & 2009) undersökte ett urval av svenska noterade företag² för att se hur väl företagen uppfyllde IFRS upplysningskrav. Vidare undersökte E&Y (2010) vilka framtida förväntningar investerare, analytiker samt långgivare³ hade kring goodwill och nedskrivning.

Gauffin och Thörnstens (2010) studie visade att det var cirka 19 procent av företagen som skrev ner goodwill till ett värde av 10,2 miljarder vilket endast motsvarar 1,5 procent av den totala goodwillposten. PwCs (2009) undersökning för samma år visade att det var mindre än 20 procent av företagen som skrev ner goodwill under året, motsvarande endast en procent av företagets totala goodwillpost. Dessutom skrev majoriteten av företagen ner mindre än 10 procent av goodwillpostens värde (PwC, 2009). Nedskrivningarna i de svenska börsnoterade företagen var således små jämfört med USA där företag som gjorde nedskrivningar i snitt skrev ner 30 procent av goodwillvärdet (Gauffin & Thörnsten, 2010). Enligt E&Y (2010) var användarna av årsredovisningens information skeptiska till att så få nedskrivningar skett. Hela 47 procent hade förväntat sig fler nedskrivningar i de finansiella rapporterna 2008 och förväntar sig fler nedskrivningar framöver. 64 procent av de tillfrågade tror att goodwill är den post som 2009 och 2010 kommer att drabbas av flest nedskrivningar. (E&Y, 2010) Ungefär hälften av företagen angav orsak till nedskrivningen men endast ett litet antal av företagen angav finanskrisen som orsak. Mer frekvent förekommande angivna orsaker till nedskrivningarna var nedläggning av verksamhet, ökad konkurrens samt en mer konservativ syn på verksamheten. (Gauffin & Thörnsten, 2010) Liknande orsaker angavs i PwCs (2009) undersökning, där något fler företag angav orsak till nedskrivningen, cirka 70 procent.

Att fastställa huruvida de relativt få nedskrivningar som gjordes 2008 berodde på att det inte fanns något nedskrivningsbehov eller på företagsledningens ovilja att skriva ner för att skydda det egna kapitalet var enligt Gauffin och Thörnsten (2010) svårt. Hela 14 procent av företagen hade goodwillposter som översteg deras egna kapital och i genomsnitt var företagets goodwillpost cirka 30 procent i förhållande till alla börsnoterade företags egna kapital. Vidare menade Gauffin och Thörnsten (2010) att nedskrivningarna kommer att öka de kommande åren när räntorna stiger och företagets resultat förbättras eftersom en nedskrivning då inte får lika stor resultatpåverkan. Dessutom blir det svårare för företagen att försvara de stora goodwillposterna ju större del de utgör av rapporten över finansiell ställning.

En möjlig förklaring till att så få företag har skrivit ner trots den ekonomiska krisen kan ses i Hayn och Hughes (2006) studie som visar att det förekommer fördröjningar vid

---

¹ 259 företag noterade på Stockholmsbörsen varav 198 stycken hade goodwill.

² Ett slumpmässigt urval av företag på Stockholmsbörsen och Nordic Growth Market. 81 företag ingick vid granskningen av 2007 års årsredovisningar samt 72 företag vid granskningen av 2008 års årsredovisningar.

³ 170 stycken från 32 länder.

nedskrivningar. Hayn och Hughes (2006) följde ett urval av amerikanska företags⁴ förvärv under en elvaårsperiod från och med förvärvstidpunkten till en eventuell nedskrivning. I genomsnitt dröjde det tre till fyra år från det att goodwillens ekonomiska värde minskat till dess att en nedskrivning skedde. Under perioden var det dock inte ovanligt att det ekonomiska värdet återhämtade sig och att en nedskrivning av goodwill inte längre var nödvändig. Bland en tredjedel av företagen presterade dock det förvärvade företaget dåligt i sex till tio år innan en nedskrivning av goodwill skedde. Enligt Hayn och Hughes (2006) tyder fördröjningen på att ledningen försöker att styra eventuella goodwillnedskrivningar för att uppnå olika finansiella målsättningar. Resultatet visade att det fanns tendenser till earnings management, att ledningen försöker påverka redovisningen för att uppnå uppsatta mål, både innan och efter införandet av SFAS 142 (Hayn & Hughes, 2006).

2.4 TIDIGARE STUDIER KRING ANTAGANDEN VID NEDSKRIVNINGSPRÖVNING

De senaste åren har ett antal studier kring företags antaganden vid nedskrivningsprövning samt hur väl upplysningarna överrensstämmer med kraven som regelverket ställer genomförts (Carlin & Finch, 2008, 2009 & 2010; Gauffin & Thörnsten, 2010; PwC, 2008 & 2009; Wines, Dagwell & Windsor, 2007). Nedan presenteras studiernas resultat kring de antaganden som företagen skall upplysa om enligt IAS 36.

2.4.1 KASSAGENERERANDE ENHETER

Enligt IAS 36 skall den kassagenererande enheten som goodwill fördelas till inte vara större än ett rörelsesegment och motsvara den nivå i företaget som ledningen följer upp goodwill på internt. Nedskrivningsbehovet av goodwill kan påverkas av hur företaget väljer att allokera kassagenererande enheter och i flertalet studier har det påpekats att det finns incitament hos företagsledningen att placera de kassagenererande enheterna på en så hög nivå i företaget som möjligt eftersom risken för nedskrivning minskar (Carlin & Finch, 2008; Jerman & Manzin, 2008; Marton et al, 2008; Wines, Dagwell & Windsor, 2007). Ju färre kassagenererande enheter goodwillen allokteras till desto större är sannolikhet att en nedskrivning kan undvikas eftersom lönsamma delar i företaget kan väga upp för mindre lönsamma delar. En följd av att för få kassagenererande enheter anges är att informationen blir mindre transparent om upplysningarna lämnas på en aggregerad nivå. (Carlin & Finch, 2008) Ett ytterligare incitament till att placera de kassagenererande enheterna på en hög nivå i företaget är att det är tidskrävande och kostsamt eftersom en prövning per kassagenererande enhet skall utföras (Jerman & Manzin, 2008; Wines, Dagwell & Windsor, 2007).

I PwCs (2008 & 2009) undersökningar hade 90 procent 2007 respektive 95 procent 2008 av företagen fördelat sin goodwill på kassagenererande enheter och i snitt var antalet angivna kassagenererande enheter 4,2 stycken 2008. Även Carlin och Finch (2008) studerade hur väl företags upplysningar följde standardens upplysningskrav och 82 procent av de undersökta australiensiska företagen⁵ hade lämnat tillräckliga upplysningar om sina kassagenererande enheter. Resterande företag hade inte lämnat några upplysningar vilket enligt Carlin och Finch

---

⁴ 1 276 förvärv under perioden 1988-1989. Enligt Hayn och Hughes (2006) överensstämde sättet att upplysa kring goodwill med de regler som tillämpas idag.

⁵ 200 stora börsnoterade företag för räkenskapsåret 2006.

(2008) leder till att det är omöjligt för användare av informationen att veta till vilken del i företaget goodwillen hänför sig och därigenom bedöma dess risk. Störst andel företag som inte lämnade tillräcklig information återfanns i bank- och finanssektorn. Företagen i studien angav i genomsnitt 3,4 kassagenererande enheter. (Carlin & Finch, 2008)

2.4.2 ÅTERVINNINGSVÄRDE

Nyttjandevärdet är det mest frekvent använda återvinningsvärdet i praktiken (Carlin & Finch, 2008; Gauffin & Thörnsten, 2010; PwC, 2008 & 2009). Alla företag i de tre svenska undersökningarna, förutom två procent i Gauffin och Thörnstens (2010) studie, använde sig utav nyttjandevärde. I Carlin och Finchs (2008) studie var det dock en lägre andel, 79 procent av företagen, som använde sig av nyttjandevärde. 8,5 procent använde sig av endast verkligt värde minus försäljningskostnader medan resterande använde sig av båda metoderna. Flest företag som använde verkligt värde återfanns inom bank och försäkring, fastigheter samt media. Att så många företag baserade sitt återvinningsvärde på endast verkligt värde fann Carlin och Finch (2008) anmärkningsvärt då det sällan finns tillförlitliga och jämförbara marknadsvärden för goodwill.

2.4.3 VIKTIGA ANTAGANDEN OCH METOD

Företagsledningen skall enligt IAS 36 lämna beskrivningar av de viktiga antaganden som använts för att uppskatta framtida kassaflöden utifrån budgetar och prognoser samt en beskrivning av huruvida företaget använt sig utav tidigare erfarenhet eller externa informationskällor vid beräkning av de viktiga antagandena. I PwCs (2008 & 2009) undersökningar delades företagens metod in i tre kategorier; tidigare erfarenheter, externa informationskällor samt "annat". Under 2007 baserades främst de viktiga antagandena på tidigare erfarenheter. Under 2008 var det flest företag som hamnade i kategorin "annat" och mest frekvent förekommande metod under kategorin "annat" var "*bolagets egna bedömningar av och förväntningar på marknadsutveckling*".

2.4.4 PROGNOSSPERIOD

Företagsledningen skall enligt IAS 36 ange hur lång prognosperiod som använts för att fastställa de framtida kassaflödena och en motivering skall anges om prognosperioden överstiger fem år. I PwCs (2008 & 2009) studier angav drygt 90 procent av företagen prognosperiodens längd båda åren och andelen företag som angav en prognosperiod längre än fem år var låg, endast två procent av företagen 2007 och fyra procent av företagen 2008. Enligt Carlin och Finchs (2008) var det en något lägre andel som angav prognosperiodens längd, cirka 85 procent, vilket innebar att 15 procent av de undersökta företagen inte lämnade tillräckliga upplysningar. Den genomsnittligt angivna prognosperioden var sex år och de företag som angav längst prognosperiod befann sig inom branschen material medan kortast prognosperiod angavs inom bank och försäkring. (Carlin & Finch, 2008)

2.4.5 TILLVÄXTTAKT

Enligt Carlin och Finch (2008) visar angiven tillväxttakt efter prognosperioden vilken framtidstro ledningen har på företaget. Enligt IAS 36 skall upplysningar lämnas om tillväxttakten och om den överstiger den långsiktiga tillväxttakten för den bransch eller det land som företaget är verksamt i skall ytterligare upplysningar lämnas kring orsaken. Carlin och Finchs (2008) studie visade att hela 70 procent av företagen inte uppfyllde upplysningskraven kring tillväxttakten. Flertalet av företagen som lämnat information angav dessutom endast en generell tillväxttakt för hela företaget och inga specifika tillväxttakter för de kassagenererande enheterna. Den genomsnittligt angivna tillväxttakten var 4,1 procent. (Carlin & Finch, 2008) PwCs (2008 & 2009) studier visade på en bättre överrensstämmelse

med regelverket där cirka 70 procent av företagen båda åren angav tillväxttakt bortom prognosperioden och under 2007 varierade den angivna tillväxttakten mellan minus två procent till 20 procent.

2.4.6 DISKONTERINGSRÄNTA

Den riskfria räntan sjönk i slutet av 2008 och var på en historiskt låg nivå medan riskpremien ökade under perioden på grund av den finansiella oron på marknaden. Enligt Gauffin och Thörnsten (2010) höjde endast 17 procent av de undersökta företagen sin diskonteringsränta trots att det var finansiell oro på marknaden samt att riskpremien ökat. Vidare ansåg Gauffin och Thörnsten (2010) det häpnadsväckande att hela 29 procent av företagen valde att sänka räntan och således inte tog hänsyn till den förändrade marknadssituationen. 54 procent av de undersökta företagen hade en oförändrad diskonteringsränta (Gauffin & Thörnsten, 2010). Enligt PwC (2009) kunde den relativt oförändrade diskonteringsräntan bero på att diskonteringsräntan jämfört med tidigare år bestod av en mindre del riskfri ränta, men en större del riskpremie. I PwCs (2009) undersökning kunde skillnader i genomsnittlig diskonteringsränta 2008 urskönjas mellan olika branscher där finans (15 procent) och IT (14 procent) hade något högre räntor jämfört med industri och råvaror (10 procent). Gauffin och Thörnsten (2010) förväntade sig att se höjda diskonteringsräntor i 2009 års årsredovisningar eftersom den riskfria räntan har ökat.

Enligt undersökningarna fördelade sig företagens diskonteringsräntor på följande sätt:

Studie	Gauffin & Thörnsten	PwC	
	2008	2008	2007
Medelvärde	-	12,2%	-
Medianränta	11,5%	11,0%	11,2%
Räntespann	3-22 %	5-31,5 %	6-30 %

Tabell 1: Företagens diskonteringsräntor (Källa: PwC, 2008 & 2009; Gauffin & Thörnsten, 2010)

Carlin och Finch (2009) anser att valet av diskonteringsränta är den bedömning som har störst påverkan på nyttjandevärdet vid nedskrivningsprövning och har genomfört flera studier kring företags angivna diskonteringsräntor. Diskonteringsräntan ger en bild av ledningens uppskattning av riskprofilen för de olika kassagenererande enheterna. Carlin och Finch (2008) ansåg att det var anmärkningsvärt att så många företag endast angav en diskonteringsränta vid nedskrivningsprövningen, trots att de allokerat goodwill till flera kassagenererande enheter, eftersom det inte är sannolikt att de olika kassagenererande enheterna har samma risk. Dessutom var den angivna räntan i många fall en generell ränta som angavs för hela företaget och inte specifik för tillgången. Endast 13 procent av företagen uppfyllde IAS 36 krav på att uppge en diskonteringsränta per kassagenererande enhet medan ungefär 15 procent inte lämnade någon information alls. Trots att standarden föreskriver att diskonteringsräntan skall anges före skatt fanns det företag som angav räntan efter skatt. Carlin och Finch (2008) reagerade även över att vissa företag angivit låga räntor där exempelvis ett företag angav en ränta som var lägre än den långsiktiga riskfria räntan. Resultatet av studien tydde på att för låga diskonteringsräntor användes vilket kan leda till uteblivna nedskrivningar. (Carlin och Finch, 2008)

Eftersom företag skall uppskatta diskonteringsräntan som används vid nedskrivningsprövningen finns det en risk att ledningen utnyttjar möjligheten att använda en ränta som leder till att en nedskrivning undviks. Enligt Carlin och Finch (2009) kan felaktigt uppskattade

räntor leda till en lägre jämförbarhet, användbarhet och tranparens i företagens redovisning. Carlin och Finch (2009) menade vidare att ju fler kassagenererande enheter goodwill allokerats till desto orimligare blir det att ange endast en ränta och de valde därför att närmare granska de företag⁶ som endast uppgav en ränta i studien från 2008. I studien jämfördes företagens angivna diskonteringsränta med en av Carlin och Finch (2009) framräknad ränta där hänsyn tagits till företagsspecifika risker. Resultatet av studien visade att det förelåg skillnader mellan räntorna och anmärkningsvärt var att majoriteten av företagen i studien använde sig av en diskonteringsränta som enligt Carlin och Finchs (2009) beräkningar var att anse som för låg. Många företag hade använt otillbörligt låga räntor och även en liten förändring av räntan kan få stor effekt vid nedskrivningsprövningen om långa prognosperioder används.

Vidare har Carlin och Finch (2010) utvidgat sin studie till att även granska diskonteringsräntan i företagens⁷ nedskrivningsprövningar för åren 2007 och 2008. Studien visade att diskonteringsräntorna ökade mellan 2006 och 2008 samt att majoriteten av företagen förändrade sin diskonteringsränta minst en gång under den studerade perioden.

Studie	Carlin & Finch		
	2008	2007	2006
Medelvärde	13,0%	12,5%	11,9%
Medianränta	12,9%	12,2%	11,7%
Räntespann	7,3-18 %	6,3-21,1%	5,7-18,5%

Tabell 2: Företagens diskonteringsräntor (Källa: Carlin & Finch, 2010)

Fortfarande var det en stor andel företag som använde en diskonteringsränta som enligt Carlin och Finch (2010) ansågs vara för låg. Dock sjönk andelen under den undersökta perioden ner till 27 procent 2008 vilket visar att företagen har blivit bättre på att tolka regelverket. Trots förbättringen fanns det en grupp på 15 procent av företagen som konsekvent använde en för låg ränta under åren. Carlin och Finchs (2010) slutsats var att det finns svagheter i IAS 36 eftersom företagen inte tillämpade standarden fullt ut. Studierna kring diskonteringsräntan indikerar att det finns subjektivitet vid val av diskonteringsränta och ifall det stämmer kan kvalitén på finansiella resultat, värderingarna av goodwill samt överrensställmelsen med standarden ifrågasättas (Carlin & Finch, 2009 & 2010).

2.5 UPPLYSNINGARNAS ANVÄNDBARHET

IASBs regelverk är principbaserat och grundar sig på ett antal kvalitativa principer. Enligt Marton et al (2008) leder kvalitativa principer till ett större tolkningsutrymme då regelverket inte exakt beskriver hur principerna skall appliceras i en specifik situation. De fyra viktigaste kvalitativa principerna, *begriplighet*, *relevans*, *tillförlitlighet* och *jämförbarhet*, beskrivs i IASBs Föreställningsram som skall ge vägledning vid bedömning och tolkning av regelverket. *Begriplighet* innebär att informationen skall vara lätt för användare att förstå medan *relevans* innebär att informationen i de finansiella rapporterna skall vara utformad på

⁶ 105 av den ursprungliga studiens 200 företag, årsredovisningarna för 2006.

⁷ 89 av 2009 års studies 105 företag.

ett sådant sätt att användaren kan fatta beslut (Föreställningsram). Enligt Smith (2006) skall informationen bland annat vara användbar för prognoser gällande köp- och säljbeslut samt kunna användas för att kontrollera tidigare prognosers utfall. Att informationen finns tillgänglig vid rätt tidpunkt är viktigt för att den skall vara relevant och enligt Marton et al (2008) har kravet på att få tillgång till snabb redovisningsinformation ökat för börsföretagen de senaste åren, vilket dock kan leda till att tillförlitligheten minskar. *Tillförlitlighet* är viktigt för att redovisningsinformationen skall vara användbar och förutsätter att informationen som lämnas är korrekt samt objektiv. Vid utformandet av finansiella rapporter är det viktigt att den som producerar redovisningen förhåller sig neutral. (Föreställningsram) Enligt Sundgren, Nilsson och Nilsson (2009) kan tillförlitligheten i informationen riskeras när värderingar baseras på uppskattade framtida kassaflöden. För att öka tillförlitligheten kräver exempelvis IAS 36 en tydlig beskrivning av tillvägagångssättet vid beräkning av återvinningsvärdet samt omfattande upplysningar kring företagsledningens bedömningar. (Sundgren, Nilsson & Nilsson, 2009) *Jämförbarhet* innebär både jämförbarhet över tid samt jämförbarhet mellan företag och för att möjliggöra jämförbarhet är det viktigt att företagen använder sig av samma värderingsprinciper (Föreställningsram). Enligt Marton et al (2008) kan ökad jämförbarhet dock leda till lägre relevans och tillförlitlighet eftersom företag verkar inom olika branscher och därigenom har olika förutsättningar. Trots att företagen följer samma regelverk är det således inte säkert att informationen de lämnar är jämförbar.

De tidigare presenterade studierna har visat att företag inte alltid lämnar de upplysningar som IAS 36 kräver vilket gör att redovisningsinformationen blir mindre användbar. Carlin och Finch (2008) hävdade att företagen inte uppfyllde standardens upplysningskrav vilket leder till att jämförbarheten mellan de finansiella rapporterna minskar. Carlin och Finch (2008) ställde sig frågan huruvida den dåliga överrensstämelsen mellan standarden och företagens lämnade upplysningar var specifik för standarden eller om det var representerat i hela den finansiella rapporteringen. Studien tyder på att det är svårt, även för stora företag, att implementera nya redovisningsmetoder och en möjlig förklaring till den bristande överrensstämelsen kan vara att regelverket nyligen implementerats. Dock påpekade Carlin och Finch (2008) att om den bristande överrensstämelsen inte är tillfällig utan bestående, kan regelverket komma att ifrågasättas. PwC (2009) ansåg däremot att företag hade blivit bättre på att lämna upplysningar kring nedskrivningsprövning av goodwill som överrensstämmer med standarden. De upplysningar som användare av finansiella rapporter anser viktigast vid bedömning av en nedskrivningsprövning är ledningens syn på företagets framtid (exempelvis tillväxttakt), ledningens antaganden (exempelvis ränta) samt beskrivningar av händelser som har lett till nedskrivning (E&Y, 2010).

Användbarheten i företags upplysningar i de finansiella rapporterna har studerats av Hayn och Hughes (2006). Syftet med studien var att undersöka huruvida företags upplysningar i de finansiella rapporterna var tillräckliga för att investerare skulle kunna förutspå nedskrivningar av goodwill eller om det fanns andra faktorer som kunde användas för att förutspå en goodwillnedskrivning. Företagen i studien följde under perioden ett regelverk där hanteringen av goodwill skiljde sig från det regelverket som företagen följer idag på så sätt att goodwill skrevs av istället för skrevs ner. Enligt Hayn och Hughes (2006) överrensstämde dock sättet att upplysa kring goodwill med de regler som tillämpas idag. De kom fram till att de upplysningar som lämnades i finansiella rapporter inte var tillräckliga för att förutspå framtida nedskrivningar. Resultatet av studien visade att förvärvsegenskaper, såsom att företag som skrivit ner hade betalt ett högre överpris eller att goodwillvärdet var större i relation till köpeskillingen, var till bättre hjälp för att förutspå goodwillnedskrivningar än finansiella mått.

Enligt Hayn och Hughes (2006) kunde det bero på att upplysningarna på segmentnivå var knapphändiga och att det därmed var svårt att få fram tillräckligt många finansiella mått på segmentnivå. Ytterligare en bidragande faktor var att goodwill som härstammade från ett förvärv kunde komma att delas upp på olika rapporterade enheter vilket ledde till svårigheter att följa det specifika förvärvet och dess ekonomiska utveckling. Studien visar att investerare behöver bättre och fler detaljerade upplysningar efter ett förvärv vilket Hayn och Hughes (2006) inte anser att dagens segmentrapportering ger.

Vidare studier kring upplysningar användbarhet har utförts av Hamberg och Beisland (2010) som studerade vilken effekt behandlingen av goodwill före och efter införandet av IFRS hade på redovisningsinformationens förmåga att förklara aktiers avkastning. De undersökte svenska noterade företag⁸ för att se huruvida förändringen i hanteringen av goodwill har lett till mer relevant information för investerare. Resultatet av studien visade att antal nedskrivningar samt storleken på nedskrivningarna var lika stora för alla åren, vilket innebar att skiftet av regelverket inte hade haft någon påverkan i det avseendet. Dock var det en skillnad i hur stort värde marknaden fäste på en nedskrivning där informationen var mer relevant innan införandet av IFRS. Hamberg och Beisland (2010) lämnade två tänkbara förklaringar till varför redovisningen av en nedskrivning inte längre är lika relevant för marknaden efter IFRS införande. Den första är att ledningen har möjlighet att agera opportunistiskt eller påverka när i tiden nedskrivningarna görs. Dock påpekade Hamberg och Beisland (2010) att överoptimism hos ledningen kunde vara en rimlig förklaring till fördröjningar av nedskrivning eftersom ledningen kan vara motvilliga att inse att det gamla värdet inte längre kan motiveras. Den andra tänkbara förklaringen är att en nedskrivning under det gamla regelverket var en bättre indikation på goodwillens nedgång i värde då nedskrivning skedde utöver de årliga avskrivningarna. Det är möjligt att investerare beaktar dagens goodwillnedskrivningar som justeringar mer liknande de gamla avskrivningarna. (Hamberg & Beisland, 2010)

2.6 EFFEKTER AV ETT PRINCIPBASERAT REGELVERK

Det finns olika faktorer som kan påverka företagsledningens antaganden vid nedskrivningsprövning och huruvida nedskrivningsprövningen leder till en nedskrivning. Nedan följer en genomgång av olika studier som har behandlat hur redovisningen kan påverkas av att regelverket är principbaserat och vilka möjligheter det ger företag att göra subjektiva bedömningar.

2.6.1 OMGIVNINGENS PÅVERKAN

Trots att samma regelverk följs av börsnoterade företag i Europa finns det fortfarande problem med att regelverket inte tillämpas på samma sätt i olika länder vilket riskerar att leda till att jämförbarheten och transparensen i redovisningen minskar (Lundqvist et al, 2008; Van de Poel, Maijor & Vanstraelen, 2009). En fördel med ett principbaserat regelverk är att det kan anpassas efter företagsspecifika situationer men å andra sidan ökar risken för att företag redovisar liknande transaktioner på olika sätt vilket motverkar den tänkta harmoniseringen. I

---

⁸ Företag noterade på Stockholmsbörsen under åren 2001-2007 som hade goodwill i rapporten över finansiell ställning, vilka varierade mellan 180 och 203 beroende på undersökningsår.

en studie av Lundqvist et al (2008) undersöktes svenska företag och vilka faktorer som kan ligga bakom att IFRS inte tillämpas på samma sätt utifrån bland annat institutionell teori och positive accounting teori. Lundqvist et al (2008) refererade till DiMaggio och Powell (1983) som menar att institutioner tenderar att bli mer homogena allt eftersom tiden går på grund av den omgivning de verkar i samt att osäkerhet i omgivningen gör att organisationer tenderar att ta efter framgångsrika organisationer inom samma bransch. Positive accounting teorin innebär att individer maximerar sin egen nytta samt agerar opportunistiskt och innefattar således begreppet earnings management. Resultatet av studien visade att bonusprogram för ledningen samt mål för olika ekonomiska mått påverkade ledningens redovisningsval och en viss koppling till positive accounting teorier kunde således ses. Den institutionella teorin gav däremot fler förklaringar till studiens resultat. En viss påverkan kunde ses av nationella regelverk såsom beskattning medan en faktor som hade stor påverkan på företagets redovisningsval var befintlig praxis. Det fanns en motvilja hos företag att ändra sina redovisningsrutiner och även att anpassa sig till de förändringar som krävdes för att tillämpa IFRS. Det fanns även indikationer på att implementeringen av IFRS berodde på hur förändringarna skiljde sig från praxis samt om förändringarna var fördelaktiga för ledningen eller inte. (Lundqvist et al, 2008)

2.6.2 LEDNINGENS INCITAMENT

Övergången från att skriva av till att skriva ner goodwill innebär ett större ansvar för ledningen som med de nya reglerna skall bedöma ett verkligt värde för goodwillposten, men även för revisorer och investerare som nu skall bedöma ledningens förmåga att fatta beslut (Hayn & Hughes, 2006). Felaktiga antaganden av företagsledningen kan leda till att relevansen och tillförlitligheten minskar och de nya reglerna leder till att subjektiviteten i de finansiella rapporterna ökar (Beatty & Weber, 2006; Wines, Dagwell & Windsor, 2007). Kritik har riktats från flera håll mot att nedskrivningsprövning av goodwill ger risk för ökad opportunistik i de finansiella rapporterna eftersom subjektiva bedömningar ligger till grund för nedskrivningsprövningen. Enligt Van de Poel, Maijoor och Vanstraelen (2009) påverkas beslut kring goodwillnedskrivning av vilka incitament som finns till att redovisa på ett visst sätt och menar att företag tenderar att skriva ner goodwill i samband med ett oväntat högt resultat, för att utjämna resultatet, eller vid ett oväntat lågt resultat för att sänka resultatet ytterligare, så kallad big bath. Carlin och Finch (2008) anser att nedskrivningsprövning har lett till en ökad komplexitet och hänvisar till Watts (2003) samt Massoud och Rayborn (2003) som hävdar att nedskrivningsprövning öppnar upp för earnings management och övervärdering av tillgångar.

Enligt Wines, Dagwell och Windsor (2007) kan företagsledningen påverka sina antaganden för att undvika en goodwillnedskrivning, exempelvis maximera nyttjandevärdet genom att uppskatta så höga förväntade kassaflöden som möjligt samt en så låg diskonteringsränta som möjligt. Vidare menade de att även det motsatta kan förekomma, att företagsledningen påverkar antagandena så att en nedskrivning blir nödvändig, en tendens som sågs i USA vid införandet av SFAS 142. Wines, Dagwell och Windsor (2007) refererade till en studie av Henning et al (2004) som påvisade att företag tog en nedskrivning vid övergången för att undvika en framtida nedskrivning eftersom marknaden vid övergången förväntades reagera mindre på en nedskrivning. Ytterligare studier som belyser fenomenet med nedskrivningar vid byte av redovisningsprinciper har genomförts av Beatty och Weber (2006) samt Jordan och Clark (2004) där båda studierna visade att ledningens incitament påverkade vilket redovisningsval som valdes. Enligt Beatty och Weber (2006) var företags lånevillkor,

omsättning samt ledningens bonusar faktorer som kunde påverka företagens redovisningsval kring nedskrivning.

Jordan och Clark (2004) studerade amerikanska företag⁹ vid övergången till SFAS 142 för att undersöka om företagsledningen passade på att göra nedskrivningar vid regelbytet för att kunna förklara nedskrivningen med byte av redovisningsprincip. Företagen delades upp i två grupper, en som skrivit ner respektive en som inte skrivit ner. De företag som skrev ner hade en signifikant lägre relation mellan goodwill och totala tillgångar redan innan nedskrivningen skedde jämfört med de företagen som inte skrev ner. För att undersöka huruvida det förekom big baths jämfördes företagets resultat, före nedskrivningspåverkan, för att se om de företag som skrivit ner hade lägre resultat. Ett lägre resultat skulle enligt Jordan och Clark (2004) bevisa att earnings management förekom. Studien visade att gruppen med företag som skrivit ner hade en signifikant högre andel negativa resultat jämfört med gruppen som inte skrivit ner. Jordan och Clark (2004) hävdade att resultatet av deras studie visar att big bath inte bara är en teori utan förekom bland företag vid övergången. Dock är det oklart huruvida företag med dåligt resultat även i fortsättningen kommer att fortsätta göra nedskrivningar när de ändå uppvisar ett negativt resultat eftersom möjligheten att skylla nedskrivningen på byte av redovisningsprinciper var en engångsföreteelse. (Jordan & Clark, 2004)

Inte bara Jordan och Clark (2004) undersökte företags resultat som en bakomliggande faktor som kan påverka nedskrivningar. I Carlin och Finchs (2009) studie undersöktes även vilken påverkan ett företags resultat kan ha på val av diskonteringsränta. Carlin och Finch (2009) använde sig av relationen mellan goodwillpostens storlek och resultatet före skatt för att påvisa hur känsliga företag var för en nedskrivning av goodwill. En relation högre än ett innebar en hög känslighet medan en relation mellan noll och ett innebar en låg känslighet. Ett negativt värde på relationen innebar att företaget redan gått med förlust och att en nedskrivning endast skulle öka periodens förlust ytterligare. De företag som ingick i studien hade i genomsnitt en goodwillpost som var 2,5 gånger större än resultatet före skatt vilket visar att även en liten nedskrivning kan ge stor effekt. För många av företagen i studien skulle alltså en nedskrivning få stor effekt på företagets resultat vilket enligt Carlin och Finch (2009) innebar att det fanns en risk att företag hade använt en otillbörligt låg ränta för att undvika en nedskrivning.

Hamberg, Paananen och Novak (2009) konstaterade att införandet av IFRS inte har lett till ökade nedskrivningar. Nedskrivningarna i de undersökta svenska företagen¹⁰ var mindre efter införandet av IFRS än nedskrivningar och avskrivningarna var tillsammans innan införandet. Hamberg, Paananen och Novak (2009) undersökte ett antal faktorer som kunde påverka ledningens beslut att skriva ner och svaga tendenser till att en ledning som suttit länge var mer restriktiva till att skriva ner kunde ses vilket kan bero på att ledningen inte vill visa att tidigare beslut varit oriktiga. Det fanns även svaga tecken på att företag med betydande goodwillposter var motvilliga att skriva ner goodwill. Vid övergången till IFRS var det en hög andel av företagen, 80 procent, som varken omklassificerade goodwill till andra immateriella

---

⁹ 80 företag under åren 2001-2002.

¹⁰ 232-254 företag undersöktes per år under perioden 2001-2007.

tillgångar eller skrev ner. Resultatet av studien tydde därför inte på att företagens val vid övergången till IFRS i någon större grad verkade påverkas av ekonomiska incitament.

2.7 KONJUNKTURUTSIKTER 2007-2009

Ytterligare en bakomliggande faktor som bör påverka företags antaganden är de marknadsförutsättningar som föreligger i företags omgivning vid tidpunkten för nedskrivningsprövningen (IAS 36). Företagsledningen skall göra bedömningar om framtida lönsamhet för de kassagenererande enheter som goodwillen är allokerad till och viktigt för företagsledningen är att ta hänsyn till framtida tillväxt, ränteutveckling samt inflationsförväntningar. För att ge läsaren en bild av den marknadssituation som förelåg vid respektive rapporteringstidpunkt presenteras nedan konjunkturutsikter från fjärde kvartalet de undersökta åren.

2.7.1 FRAMTIDSUTSIKTER FJÄRDE KVARTALET 2007

Enligt Svenskt Näringsliv (2007) hade tillväxten i den globala handeln försvagats vilket framförallt förklarades av konjunkturläget i USA och de varnade för effekterna på världsekonomin om den briserade kredit- och fastighetsbubblan skulle sprida sig. Trots det prognostiserades att tillväxten i världshandeln skulle uppgå till ungefär fem procent under 2008 för att under 2009 öka till ungefär sex procent. De svenska företagen var optimistiska och det var en stor andel av företagen som förutspådde produktionsökningar under första halvåret 2007. Företag i nästintill alla branscher uppgav att konjunkturen var god och förväntade sig ytterligare förbättring fram till 2009. (Svenskt Näringsliv, 2007)

Inbromsningen i världshandeln förväntades leda till en lägre tillväxttakt för den svenska exporten under 2008 vilket skulle innebära en BNP-tillväxt på 2,1 procent. En återhämtning av exporten förväntades redan under 2009 vilket skulle ge en BNP-tillväxt på 2,5 procent för 2009. Under 2007 hade inflationen ökat till nästan tre procent vilket berodde på stark inhemsk efterfrågan, löneökningar, stigande råvarupriser och högre räntor. Svenskt Näringsliv (2007) varnade för att Riksbanken kunde bli tvungen att höja räntan för att dämpa inflationen under 2008. Räntan förväntades öka till 4,7 procent under 2008 för att sjunka något under 2009 till 4,6 procent (Svenskt Näringsliv, 2007).

2.7.2 FRAMTIDSUTSIKTER FJÄRDE KVARTALET 2008

Världsekonomin stod inför en allvarlig lågkonjunktur där framförallt västvärlden påverkades kraftigt av åtstramningen på kreditmarknaden. Enligt Svenskt Näringsliv (2008) minskade orderingången drastiskt för svenska företag och företagens förväntningar på framtiden låg på den lägsta nivån sedan mitten av 1990-talet. Mer än hälften av företagen uppgav att en produktionsminskning hade skett under det senaste halvåret och företagens negativa framtidsutsikter avspeglades i att mer än hälften av företagen trodde på en minskad produktion första halvåret 2009. Den negativa synen fanns representerad i de flesta branscherna. Värst drabbade förväntades teknikföretagen bli med en beräknad nedgång på tio procent 2009 och fem procent 2010. Tjänsteföretagen, främst inom IT-branschen och bemanningsföretagen, bedömdes klara sig bättre. (Svenskt Näringsliv, 2008)

Svenskt Näringsliv (2008) förutspådde en mycket svag världshandel under 2009 och 2010 och på grund av kombinationen av utbuds- och efterfrågedriven lågkonjunktur förväntades en återhämtning av ekonomin först hösten 2010. Sveriges BNP-utveckling förväntades minska med 1,2 procent under 2009 och sämst framtidsutsikter var det för tillverkningsindustrin där en minskning med 5,4 procent förutspåddes. Även prognosen för 2010 var negativ med en

BNP-utveckling på minus 0,2 procent och den privata tillverkningsindustrin förutspåddes drabbas hårdast även 2010. Vidare förväntades sänkningar av räntan ner till 2,8 procent under 2009 och att räntan under 2010 skulle öka till 3,5 procent. (Svenskt Näringsliv, 2008)

2.7.3 FRAMTIDSUTSIKTER FJÄRDE KVARTALET 2009

Enligt Svenskt Näringsliv (2009) verkade det som att den globala konjunkturen var på väg att återhämta sig, de finansiella marknaderna såg gynnsammare ut och förväntningarna om försämrad ekonomi hade minskat. Utvecklingen för den svenska ekonomin såg enligt rapporten positivare ut och botten i lågkonjunkturen ansågs vara passerad sommaren 2009. Finans- och penningpolitiska stimulanser ledde till att det var den inhemska konsumtionen som drev utvecklingen medan återhämtningen för export och investeringar gick trögare. Prognosen för de kommande två åren visade på en fortsatt ekonomisk förbättring med hushållen och den offentliga konsumtionen som drivkrafter. (Svenskt Näringsliv, 2009)

Enligt Svenskt Näringsliv (2009) var de svenska företagens förväntningar på framtiden alltmer optimistiska i slutet av 2009. Det var cirka 40 procentenheter fler företag som bedömde att produktionen skulle öka under det första halvåret 2010 än det var företag som bedömde att produktionen skulle minska. Dock skiljde sig förväntningarna avsevärt mellan olika branscher. Under 2009 var produktionsnedgångarna störst i den tunga verkstadsindustrin, fordonsindustrin samt maskin- och metallvaruindustrin. Inom andra branscher var nedgången lindrigare och i exempelvis tjänstesektorn förväntades verksamheter inom finanssektorn, hälsovård och sjukvård fortsätta öka. Detaljhandelsföretagen upplevde en produktionsökning med två procent under 2009 jämfört med 2008. Anmärkningsvärt var att 65 procent av företagen angav att deras finansiella situation var sämre än normalt under 2009 och att 41 procent av dem beräknade att lönsamheten skulle vara tillbaka på normala nivåer tidigast 2011. Svenskt Näringsliv (2009) förväntade sig att BNP skulle öka med 1,7 procent 2010 och 2,8 procent under 2011 med störst ökning för tillverkningsindustrin. Både Svenskt Näringsliv (2009) och Konjunkturinstitutet (2010) förväntade sig att räntan skulle öka.

2.7.4 SAMMANSTÄLLNING UTFALL OCH PROGNOSE

Nedan följer en sammanställning av det faktiska utfallet och prognoserna för BNP-tillväxten, inflationstakten och den 10-åriga statsobligationsräntan för de tre undersökta åren för att ge en bild av svårigheterna för företagsledningen att göra korrekta prognoser.

År	2007		2008		2009	
	2008	2009	2009	2010	2010	2011
Förväntningar för						
BNP-tillväxt	2,1	2,5	-1,2	-0,2	1,7	2,8
Inflationstakt	2,5	2,7	-0,2	1,5	1,4	3,3
10-årig statsobligationsränta	4,7	4,6	2,8	3,5	4	4,2

Tabell 3: Prognoser 2007-2009 (Källa: Svenskt Näringsliv, 2007-2009)

Utfall	2007	2008	2009
BNP-tillväxt	2,5	-0,2	-4,9
Inflationstakt	2,2	3,4	-0,3
10-årig statsobligationsränta	4,3	3,2	3,3

Tabell 4: Utfall 2007-2009 (Källa: Svenskt Näringsliv, 2008-2010; Riksbanken, 2010b)

3 METOD

I kapitlet presenteras tillvägagångssättet vid genomförandet av studien. Hur materialet har strukturerats, bearbetats och analyserats beskrivs samt de statistiska test som använts. Avslutningsvis diskuteras studiens reliabilitet och validitet.

3.1 VAL AV ANSATS

Uppsatsen baseras på årsredovisningar från åren 2007-2009 och avsikten är att beskriva företagens nedskrivningar samt de antaganden som gjorts vid nedskrivningsprövning. Förändringar i företagens antaganden undersöks för att se om olika samband kan urskiljas. Enligt Jacobsen (2002) är det en förutsättning att undersöka flera år för att kunna dra slutsatser kring orsak och verkan. Syftet med uppsatsen är att granska samtliga noterade företag på Stockholmsbörsen vilket enligt Jacobsen (2002) ger studien ett extensivt upplägg. Ett extensivt upplägg innebär att ett stort antal undersökningsenheter väljs för att försöka ge en exakt beskrivning av en företeelses omfattning samt möjliggöra en generalisering av utfallet (Jacobsen, 2002).

Eftersom ett extensivt upplägg ligger till grund för studien lämpar sig en kvantitativ studie väl (Jacobsen, 2002). Vår studie innebär att en stor mängd ostrukturerat material i form av siffror från företagens årsredovisningar skall bearbetas. Enligt Holme och Solvang (1997) baseras en kvantitativ studie på information som bearbetas till siffror, medan det i en kvalitativ studie inte lämpar sig att omvandla information till siffror, vilket gör en kvantitativ ansats nödvändig för att uppnå vår studies syfte. Ytterligare en fördel med att välja en kvantitativ metod är att resultatet går att generalisera till skillnad från om en kvalitativ metod väljs (Holme & Solvang, 1997).

3.2 URVALSPROCESS

Bild 1: Urvalsprocessen

Den 25 mars 2010 var 256 företag noterade på Stockholmsbörsens Large Cap-, Mid Cap- och Small Cap-listor. För att definiera uppsatsens population sattes ett antal urvalskriterier upp som visas i bild 1 ovan. Det första urvalskriteriet var att företaget publicerat en årsredovisning för 2009 senast 10 maj. Det andra urvalskriteriet var att företaget hade följt IFRS under perioden 2007-2009 vilket resulterade i att 11 företag föll bort. Tredje kriteriet var att företaget skulle ha goodwill i rapporten över finansiell ställning under de undersökta åren för att en jämförelse över tid skulle vara möjlig. Av de kvarvarande 243 företagen på Stockholmsbörsen var det 183 stycken som redovisade goodwill på rapporten över finansiell ställning och resterande företag som inte hade goodwill exkluderades således. Eftersom studiens syfte innefattar att undersöka hur företagens antaganden har förändrats mellan 2007, 2008 och 2009 är det viktigt att undersöka samma tidsperiod för att kunna jämföra företagen och därför var ett fjärde urvalskriterium att företagen skulle ha kalenderår som räkenskapsår vilket ledde till att 17 företag föll bort. Härmed återstod 166 företag som ingår i studien (se bilaga 7.1).

3.3 INSAMLING AV MATERIAL

Syftet med uppsatsen är att studera samtliga företag som är noterade på Stockholmsbörsens Large Cap-, Mid Cap- och Small Cap-listor som har en goodwillpost i rapporten över finansiell ställning. Eftersom det är siffror ur företagens årsredovisningar som ligger till grund för studien är uppsatsen att anses som en sekundärdataundersökning (Dahmström, 2005). Dagens Industris hemsida användes som utgångspunkt vid insamlingen av företagens årsredovisningar och från respektive företags hemsida laddades årsredovisningar för de tre åren ner.

För att få aktuell information kring goodwill och nedskrivningar söktes information om ämnet i olika tidskrifter. Aktuella artiklar som behandlade ämnet fanns främst i tidskriften Balans. Vidare fanns aktuell information publicerad på revisionsbyråernas hemsidor i form av årliga undersökningar baserade på börsföretagens årsredovisningar från 2008. Undersökningarna, vilka behandlar de börsnoterade företagens nedskrivningar samt de upplysningar som ges i årsredovisningen, studerades för att få en bild av hur de senaste årens nedskrivningsprövningar har sett ut. Standarderna som behandlar goodwill hämtades från FAR Kompletts databas. Relevanta böcker, vetenskapliga artiklar samt Working Papers (ännu ej publicerade artiklar som är under bearbetning) hittades med hjälp av Göteborgs universitets databaser samt Google Scholar. Artiklar från vetenskapliga tidskrifter har använts för att ge tyngd åt referensramen och eftersom IFRS är ett relativt nytt regelverk var det svårt att finna tillräckligt med vetenskapliga artiklar kring nedskrivningsprövning utifrån IFRS. För att bredda referensramen har studier som berör nedskrivningsprövning inom andra regelverk använts för att belysa problematiken kring redovisning av goodwill. Trots att hanteringen av goodwill kan skilja sig något mellan regelverken uppkommer samma typ av problematik och det är samma typ av frågor som diskuteras oavsett regelverk.

3.4 BEARBETNING OCH ANALYS AV DATA

För att strukturera informationen från de 498 årsredovisningarna som ingår i studien skapades en excelfil per bransch där varje företag tilldelades en separat flik. Varje årsredovisning genomsöktes med sökordet goodwill för att få en överblick kring var i årsredovisningen företaget lämnat information om goodwill och nedskrivningsprövningen. Merparten av informationen fanns i noten kring immateriella tillgångar eller i en separat not kring goodwill.

I excellfilen samlades information om varje företag in genom att noten kring goodwill och nedskrivningsprövningen klistrades in samt att värdet på företagets goodwillpost, eget kapital, totala tillgångar och årets resultat före skatt sammanställdes. Eftersom ett antal av de undersökta företagen använde sig av en annan redovisningsvaluta än svenska kronor omräknades de berörda företagens finansiella information efter den kurs som gällde på balansdagen för respektive år (se bilaga 7.2). Två tabeller, en för finansiell information samt en för företagets antaganden, med separata kolumner för de undersökta åren utformades för att underlätta informationsinsamling och bearbetning. Nedan beskrivs hur bearbetning samt kodning har utförts för respektive frågeställning.

3.4.1 FRÅGESTÄLLNING 1

För att kunna besvara uppsatsen första frågeställning kring huruvida storleken på nedskrivningarna har förändrats sammanställdes information om varje företags goodwillpost samt eventuell nedskrivning i tabellen för finansiell information. I tabellen skapades tre kategorier; goodwill, nedskrivning samt relationen mellan nedskrivning och goodwill. Företagens nedskrivning relaterades till den ingående goodwillposten för att se hur stor procentuell andel nedskrivningen utgjorde. Eftersom det är stor skillnad på de undersökta företagens storlek har varje företags nedskrivning relaterats till dess goodwillpost för att ge varje företags nedskrivning samma tyngd. Annars skulle ett mindre företags nedskrivning inte få någon tyngd i undersökningen trots att det mindre företags nedskrivning kanske utgjorde en betydande del av dess goodwillvärde. Exempelvis var det ett Large Cap-företag som gjorde en nedskrivning på 1 300 miljoner kronor vilket endast motsvarade 7 procent av deras goodwillpost medan ett Small Cap-företag gjorde en nedskrivning på endast 5 miljoner kronor som motsvarade 100 procent av goodwillvärdet.

3.4.2 FRÅGESTÄLLNING 2

Uppsatsens andra frågeställning gäller hur företagets antaganden förändrats under perioden och för att möjliggöra sammanställningen av företagets antaganden behövdes de bearbetas och tolkas. Vissa av antagandena var inte numeriska och behövde därför kodas för att möjliggöra analys. Materialet fördes in i tabellen för företagets antaganden som baserades på upplysningskraven i not 134 i IAS 36. Nedan följer en beskrivning av hur variablerna som undersöktes kodades eller bearbetades:

- *Kassagenererande enheter:* Informationen i årsredovisningen lämnades numeriskt och variabeln behövde inte kodas. Antal kassagenererande enheter samt vilken nivå i företaget de kassagenererande enheterna var placerade på noterades för varje företag.
- *Återvinningsvärde:* Vid nedskrivningsprövning kan företag använda antingen nyttjandevärde eller verkligt värde med avdrag för försäljningskostnader för att beräkna återvinningsvärdet. För att underlätta analys kodades variabeln enligt följande: 1 = Nyttjandevärde, 2 = Verkligt värde, 3 = Båda metoder.
- *Viktiga antaganden och metod:* Vid insamlingen av materialet räknades det antal antaganden som angivits som viktiga, vilket innebar att någon kodning inte var nödvändig. Vidare noterades vilka de viktiga antagandena var för att få en överblick över vilka antaganden som var vanligt förekommande bland företagen. Variabeln metod kodades vid bearbetningen enligt följande: 1 = Tidigare erfarenheter, 2 = Externa informationskällor, 3 = Båda metoderna.

- *Prognosperiod:* En del företag angav olika prognosperioder för olika kassagenererande enheter och i de fall beräknades ett medelvärde som fördes in i tabellen. Ingen kodning av variabeln krävdes eftersom prognosperioden angavs numeriskt.
- *Tillväxttakt:* Variabeln krävde ingen kodning eftersom tillväxttakten angavs numeriskt. I vissa fall angav företag olika tillväxttakter för olika kassagenererande enheter och i de fall har ett medelvärde för tillväxttakten beräknats.
- *Diskonteringsränta:* Räntan angavs i procent vilket innebar att ingen kodning var nödvändig. Trots att diskonteringsräntan enligt IAS 36 skall anges före skatt var det företag som endast angav räntan efter skatt. I de fall räknades diskonteringsräntan upp med en schablonskatt på 30 procent för att möjliggöra jämförelser mellan företagens diskonteringsräntor. Vissa företag angav diskonteringsräntan i ett spann eller olika diskonteringsräntor för olika kassagenererande enheter och i de fall beräknades ett medelvärde för företaget som fördes in i tabellen.

Sammanställningen av företagens upplysningar utfördes gemensamt av uppsatsförfattarna för att säkerställa att allt insamlat material bearbetades på samma sätt. Företagens upplysningar har i många fall varit något otydliga vilket har inneburit att bedömningar har krävts för att tolka informationen.

3.4.3 FRÅGESTÄLLNING 3

Vidare samlades finansiell information in för att besvara uppsatsens tredje frågeställning huruvida det är möjligt att utröna bakomliggande faktorer som kan påverka företagens antaganden. I den finansiella tabellen skapades ytterligare sju kategorier; totala tillgångar, goodwill i relation till totala tillgångar, eget kapital, goodwill i förhållande till eget kapital, soliditet, resultat före skatt samt goodwill i förhållande till resultatet före skatt. De valda variablerna som presenteras nedan är finansiella mått som utifrån litteraturgenomgången kan tänkas påverka val av antaganden vid nedskrivningsprövning.

- *Goodwill i förhållande till totala tillgångar (G/T):* Eftersom goodwill utgör en allt större del av företags balansomslutning och ofta är den största posten i företags rapport över finansiell ställning är det intressant att undersöka om tendenser som setts i tidigare studier kan urskönjas i vår studie. Hamberg, Paananen och Novak (2009) såg tendenser till att företag med betydande goodwillposter var motvilliga att skriva ner och Jordan och Clark (2004) såg att företag som skriver ner har en lägre relation mellan goodwill och totala tillgångar.
- *Goodwill i förhållande till eget kapital (G/EK):* Relationen mellan goodwill och eget kapital är ett mått som analytiker intresserar sig för eftersom en nedskrivning får påverkan på företagets utdelningsbara kapital (Isskander, 2009; Nabizadeh, 2009). Företag som har en hög relation anses känsliga för en nedskrivning och Gauffin och Thörnsten (2010) påpekade att en sjättedel av börsföretagen hade en goodwillpost som översteg det egna kapitalet vilket bör innebära att det finns många företag i vår studie som är känsliga mot en nedskrivning.
- *Soliditet:* Enligt Zaudy (2010) har företag ofta lånevillkor kopplade till soliditeten och eftersom en nedskrivning påverkar det egna kapitalet kan det således finnas incitament för ledningen att påverka antagandena vid nedskrivningsprövningen för att undvika en

nedskrivning. Därför är det intressant att undersöka om företagens soliditet skiljde sig åt.

- *Goodwill i förhållande till resultat före skatt (G/R)*: Ett flertal studier har undersökt hur företagets resultat på olika sätt kan påverka antagandena vid nedskrivningsprövning (Carlin & Finch, 2009; Jordan & Clark, 2004; Van de Poel, Maijor & Vanstraelen, 2009). Därav undersöktes hur G/R-relationen såg ut i vår studie och i avsnittet presenteras och analyseras relationen utifrån metoder influerade av de tidigare studierna. Resultatet kodades som positivt = 1, negativt = 0 vid den statistiska testningen samt i diagram 17.

Företagen delades vidare in i två kategorier, skrivit ner respektive inte skrivit ner, för att det skulle vara möjligt att urskönja huruvida skillnader i de finansiella måtten förelåg mellan grupperna. Nedskrivningen återfördes i gruppen som skrivit ner för att se huruvida de finansiella måtten uppvisade likheter eller skiljde sig åt mellan grupperna innan företagen bestämde sig för att skriva ner och ifall det gick att urskilja några utmärkande drag.

För att möjliggöra en djupare analys samt se hur företags nedskrivningsprövning har påverkats av konjunkturen jämfördes företag i samma bransch och vid analys av frågeställning ett och två presenteras materialet branschvis eftersom olika branscher har påverkats olika hårt av de senaste två årens konjunkturedgång. Av de tio branscher som finns listade på Stockholmsbörsen är nio representerade i undersökningen (se kapitel 4) då en bransch, kraft, föll bort i urvalsprocessen. Det empiriska materialet presenteras i diagram och tabeller med medianvärden per bransch och år samt en totalcolumn för alla företag. För de variabler som kodats anges andel företag som använde sig av respektive värde. Branschindelningen, som dock presenteras för att få en bild av skillnader i de finansiella måtten som kan påverka de två grupperna, frångås vid analysen i fråga tre där fokus istället ligger på att beskriva skillnader mellan de företag som skrivit ner respektive inte skrivit ner vilket presenteras i diagram och tabeller utifrån de två grupperna.

3.5 STATISTISK ANALYS

Vid statistiska tester klassificeras en variabel antingen som kvantitativ eller kvalitativ. En kvantitativ variabel går att mäta numeriskt och kan exempelvis mätas på en ordinal- eller kvotskala. En ordinalskala innebär att observationer kan rangordnas efter exempelvis hur bra de är medan en kvotskala innebär att storleksförhållandet mellan de olika observationerna även kan mätas. En kvalitativ variabel kan inte mätas numeriskt utan mäts på en nominalskala eftersom variabeln inte kan rangordnas utan endast skiljas åt i olika grupper. (Eliasson, 2006; Holme & Solvang, 1997; Körner och Wahlgren, 2002)

I uppsatsen testades kvalitativa variabler mot kvantitativa variabler för att se huruvida det fanns någon signifikant skillnad. De kvalitativa variablerna som testades var åren 2007-2009 samt kategorierna att företagen skrivit ner respektive inte skrivit ner. De kvantitativa variablerna som testades var nedskrivning i relation till goodwill, antalet kassagenererande enheter, prognosperiod, tillväxttakt, diskonteringsränta, G/T, G/EK, soliditet samt positivt eller negativt resultat. Eftersom antalet företag i de olika branscherna skiljde sig åt, där den minsta branschen hade ett och den största hade 59 företag, utfördes de statistiska testerna på alla företag och inte branschvis.

För att göra ett parametriskt test skall materialet vara normalfördelat och grupperna skall ha lika varianser. Innan ett statistiskt test utförs bestäms en signifikansnivå som avgör vilken risk det är att förkasta en sann nollhypotes. Vanligtvis används en signifikansnivå på fem procent vilket innebär att nollhypotesen förkastas om p-värdet är lägre än 0,05. (Körner & Wahlgren, 2006) I uppsatsen användes genomgående ett p-värde på 0,05. För att undersöka huruvida de variabler som ingår i uppsatsen var normalfördelade utfördes Shapiro-Wilks test på de ovan nämnda kvantitativa variablerna för samtliga undersökta år. Om ett Shapiro-Wilks test inte är signifikant innebär det att materialet är normalfördelat (SPSS). Även Levenes test genomfördes på de ovan nämnda kvantitativa variablerna för samtliga undersökta år för att undersöka om variansen i de olika populationerna var den samma. En icke signifikant skillnad vid ett Levenes test innebär att materialet har liknande varianser (Wahlgren, 2005). Efter en analys av variablerna visade det sig att det endast var två av variablerna som uppfyllde båda kriterierna, det vill säga var normalfördelade och hade lika varians. Soliditeten för 2008 och 2009 var de variabler som uppfyllde kriterierna för ett parametriskt test, men då soliditeten för 2007 inte var normalfördelad var det inte möjligt att använda ett parametriskt test eftersom soliditeten för alla åren skulle jämföras med varandra. (se bilaga 7.3.1)

När kraven för ett parametriskt test inte är uppfyllda används ett icke-parametriskt test. Det finns ett antal olika icke-parametriska test som exempelvis Kruskal-Wallis test, Mann-Whitneys test, Friedmans test samt Wilcoxons teckenrangtest. Mann-Whitneys test används när två oberoende grupper skall undersökas medan Kruskal-Wallis test används när skillnaden mellan tre eller fler oberoende grupper skall testas. Att grupperna är oberoende innebär att grupperna består utav olika individer. I båda testerna rangordnas observationerna i de olika grupperna utifrån deras inbördes ordning och därefter jämförs medelvärden på gruppernas rangsumma för att ta reda på huruvida det finns någon skillnad i fördelningen mellan grupperna. Wilcoxons teckenrangtest används för att testa två parvisa observationer medan Friedmans test används för att testa flera beroende observationer. Att grupperna är beroende betyder att samma individ testas utifrån flera mätvärden. Testen bygger på rangordning där differenserna mellan observationerna rangordnas. Nollhypotesen som prövas i alla de beskrivna testerna är att det inte föreligger någon skillnad mellan grupperna. Kruskal-Wallis test och Friedmans test visar dock endast huruvida det föreligger skillnader mellan grupperna medan Mann-Whitneys test och Wilcoxons teckenrangtest även kan visa i vilken riktning skillnaderna föreligger. (Körner & Wahlgren, 2006; SPSS)

Olika hypoteser utifrån uppsatsen frågeställningar formulerades för att analysera huruvida det fanns signifikanta skillnader mellan de olika åren samt mellan de grupper som skrivit ner respektive inte skrivit ner goodwill under perioden. Hypoteserna testades därefter i SPSS med ovan nämnda icke-parametriska test. För att säkerställa att testen utfördes korrekt har vägledning tagits av en handledningsbok för SPSS (Wahlgren, 2005). Resultatet av de statistiska testerna som utfördes finns i bilaga 7.3.2-7.3.4 och hur hypoteserna formulerades samt testades beskrivs nedan.

3.5.1 FRÅGESTÄLLNING 1

För att besvara uppsatsens första frågeställning kring nedskrivningarnas storlek testades de företag som skrivit ner för respektive år med hypotesen att det förelåg skillnader i storlek mellan grupperna nedskrivning och eftersom det var olika företag som skrivit ner varje år var ett Kruskal-Wallis test lämpligt. De tre åren testades således mot storleken på företagens nedskrivning. Vidare undersöktes om storleken på goodwillnedskrivningarna hade ökat under perioden genom ytterligare ett test där hänsyn även togs till de företag som inte skrev ner för

att fånga upp helhetsbilden utav förändringen mellan åren. De som ej skrev ner antogs därför ha en nedskrivning på noll procent. Eftersom grupperna bestod av samma företag varje år var de beroende och därför användes Friedmans test för att undersöka om det fanns signifikanta skillnader mellan åren. Hypotesen som testades vara att det förelåg skillnader i storlek mellan åren. Testet visade att det fanns signifikanta skillnader mellan åren och därför genomfördes även Wilcoxon's rangsummetest mellan åren; 2009-2007, 2009-2008, 2008-2007, för att se om storleken på nedskrivningarna ökat mellan åren. Hypoteserna som testades vara att nedskrivningen av goodwill var större ett år än ett annat, exempelvis att nedskrivningen var större 2009 än 2007.

3.5.2 FRÅGESTÄLLNING 2

Den andra frågeställningen kring förändringar av företagens antaganden vid nedskrivningsprövning mellan åren 2007-2009 testades för att se om eventuella skillnader kunde säkerställas statistiskt. Litteraturgenomgången visade att de antaganden som har stor betydelse vid nedskrivningsprövning var antal kassagenererande enheter, prognosperiod, antagen tillväxttakt samt vald diskonteringsränta. Således testades inte variabeln viktiga antaganden och metod statistiskt. Eftersom endast 50 procent av företagen lämnade upplysningar om samtliga undersökta variabler för alla åren studerades de företag som lämnat upplysningar för de individuella åren. Således är materialet oberoende då det inte är samma företag som ingår i de olika åren för respektive variabel. Då grupperna är oberoende testades respektive variabel över de tre åren genom Kruskal-Wallis test. Hypotesen som testades var att det var skillnad i företagens respektive antaganden mellan åren. Vidare gjordes en analys av diskonteringsräntan där de företag som lämnat upplysningar kring räntan under alla de undersökta åren. Eftersom observationerna var beroende utfördes Friedmans test för att se om det förelåg en signifikant skillnad mellan åren. Testet visade på en signifikant skillnad mellan åren och därför genomfördes även Wilcoxon's rangsummetest mellan åren; 2009-2007, 2009-2008, 2008-2007, för att se om diskonteringsräntan sänkts mellan åren. Hypoteserna som testades vara att räntan var mindre ett år än ett annat, exempelvis att räntan var mindre 2009 än 2007.

3.5.3 FRÅGESTÄLLNING 3

Vidare prövades ett antal finansiella mått där goodwill sattes i relation till olika ekonomiska storheter för att undersöka den tredje frågan kring bakomliggande faktorer. Litteraturgenomgången visade att det fanns flera faktorer som kan påverka att företag gör subjektiva bedömningar för att styra nedskrivningar. Relationsmåten G/T, G/EK och soliditet samt om företagen hade negativt eller positivt resultat testades utifrån huruvida företagen skrivit ner eller inte. Eftersom det var olika företag som skrev ner de olika åren är grupperna oberoende och därför användes Mann-Whitneys test. Hypoteserna som testades var att relationsmåten var högre eller lägre i den grupp som skrivit ner, beroende på vad sammanställningen av materialet indikerade, samt att nedskrivningsgruppen hade sämre resultat. Vid prövningen har som nämnts ovan nedskrivningen lagts tillbaka i den gruppen som hade skrivit ner för att kunna urskilja eventuella skillnader. Statistiska tester utfördes även på de båda grupperna efter att nedskrivningen hade påverkat de företag som skrev ner för att se hur mycket nedskrivningen påverkade skillnaderna mellan gruppernas finansiella mått.

3.6 VALIDITET OCH RELIABILITET

När sekundärdata används som grund i en undersökning är det viktigt att reflektera över hur tillförlitlig den är samt i vilket syfte den samlats in. Syftet med årsredovisningar är att ge en rättvisande bild av företags räkenskaper samt avspegla den ekonomiska verkligheten. En risk

med IFRS som uppmärksammats vid litteraturgenomgången är att företagsledningen genom bedömningar kan lockas att presentera informationen på ett sätt som är mer fördelaktigt för företaget. Vid en bedömning av årsredovisningens tillförlitlighet får användaren förlita sig på att ledningen följt de principer som regelverket är baserat på eftersom det inte är möjligt att undersöka hur materialet bakom årsredovisningen bearbetats. Ytterligare en viktig faktor är enligt Jacobsen (2002) att ta hänsyn till huruvida det som undersökts har mätts och redovisats på samma sätt under hela undersökningsperioden. För att öka jämförbarheten och tillförlitligheten i studiens material uteslöts företag med brutet räkenskapsår samt företag som bytt redovisningsprinciper under den undersökta perioden. Därigenom säkerställs att alla företag i studien följer samma regler och principer.

Reliabilitet i en undersökning avgörs av hur mätningarna utförs samt hur väl de bearbetats och vid en kvantitativ undersökning är det viktigt att säkerställa att mätningarna utförs på samma sätt för alla de undersökta variablerna (Eliasson, 2006). För att läsaren själv skall ha möjlighet att bedöma studiens resultat redogörs för tillvägagångssättet vid genomförandet av studien grundligt i metodkapitlet. För att öka studiens reliabilitet har tydliga riktlinjer satts upp för den information som har samlats in samt kring hur undersökningen skall genomföras och all tolkning har gjorts av uppsatsförfattarna tillsammans. Vid inmatning av data i SPSS har min- och maxvärden kontrollerats för att minska risken för inmatningsfel.

För att säkerställa att undersökningen uppfyller sitt syfte och mäter det som är tänkt att mätas menar Jacobsen (2002) att jämförelser kan göras med tidigare undersökningar som undersöker samma företeelser. Om utfallet är överrensstämmande kan det tyda på att den interna validiteten i studien är god. (Jacobsen, 2002) För att öka validiteten i en undersökning bör variablerna baseras på tidigare studier och operationaliseras så att de mäter variabeln på samma sätt som i teorin (Eliasson, 2006). I uppsatsen baseras de undersökta variablerna på den genomförda litteraturgenomgången och resultatet jämförs med tidigare utförda undersökningar för att styrka vår studies resultat. Vidare bör påpekas att vid variabeln antal viktiga antaganden och metod har många företag varit otydliga i sina upplysningar vilket gör att tolkningar av informationen har krävts.

Som tidigare beskrivits (se avsnitt 2.2) överrensstämmer redovisningen kring nedskrivningsprövning av goodwill mellan de olika regelverk som är representerade i studien. Dock är det viktigt när tidigare utförda studier används att reflektera över att företagsledningen kan påverkas av den kultur de verkar i. Enligt Hofstede och Hofstede (2005) är Australien, USA och Sverige relativt lika, men skillnader finns gällande hur feminina respektive maskulina länderna anses vara. Sverige är till skillnad från Australien och USA ett feminint land och enligt Hofstede och Hofstede (2005) är erkännande och avancemang inom yrkeslivet mindre viktigt. Uppfattning kan därmed fås att earnings management bör vara mer förekommande i länder såsom Australien och USA. Dock visar forskning av Leuz, Nanda och Wysocki (2003) att företag i Australien och USA uppvisar lägre tendenser till earnings management än företag i Sverige. Således bör tidigare studier kring ledningens incitament kunna appliceras även på svenska företag eftersom om tendenser till earnings management kan ses i Australien och USA bör det även förekomma i Sverige.

4 EMPIRI & ANALYS

Det empiriska materialet och analys presenteras parallellt för att ge läsaren en helhetsbild. Kapitlet är uppdelat i tre avsnitt utefter uppsatsens frågeställningar där resultatet av undersökningen presenteras och analyseras. Vidare presenteras löpande resultatet av de statistiska tester som genomförts (se bilaga 7.3.2-7.3.4).

I uppsatsen undersöktes 166 företag i nio olika branscher. Antal företag i varje bransch varierade och fördelade sig enligt följande.

Bransch	Dagligvaror	Energi	Finans	Hälsovård	Industri	IT	Material	Sällanköp	Telekom
Antal	6	1	17	15	59	38	7	19	4

Tabell 5: Företagens fördelning i branscher.

Att ha i åtanke när diagram och tabeller i kapitlet tolkas är att det är varierande antal företag i branscherna vilket i vissa fall kan ge en missvisande bild. Branscherna energi, telekom, dagligvaror och material representeras av ett mindre antal företag vilket ibland kan innebära att ett individuellt företag får stor påverkan på branschens redovisade siffror. Eftersom antalet företag i branscherna skiljer sig åt presenteras alla genomsnittssiffror baserade på medianvärdet för att undvika att extremvärden i de små branscherna snedvrider resultaten. Medelvärde och median skiljer sig mycket åt då det ofta är stor spridning i undersökningsvariablerna (för fördelning se bilaga 7.4). Eftersom uppsatsens frågeställningar testas med statistiska tester som bygger på rangordning ger en presentation av medianvärden en bättre förståelse för testernas resultat.

4.1 HUR HAR STORLEKEN PÅ FÖRETAGENS NEDSKRIVNINGAR FÖRÄNDRATS MELLAN ÅREN 2007-2009?

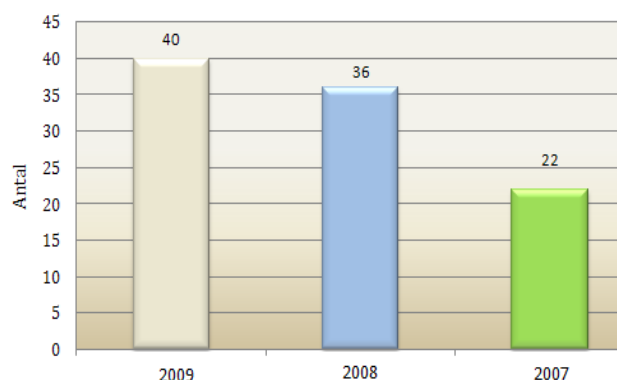

Diagram 1: Antal företag som skrivit ner.

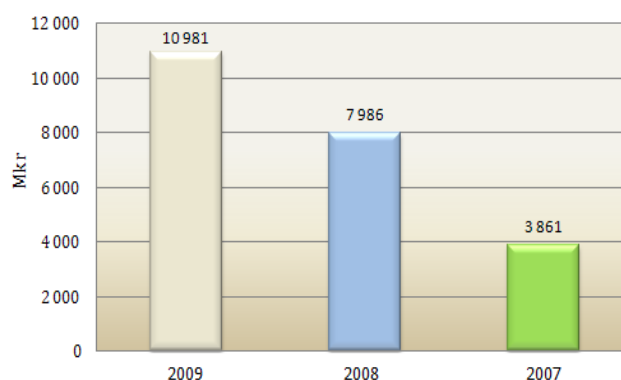

Diagram 2: Totala nedskrivningar i miljoner kronor.

Under de undersökta åren har både antalet företag som skrev ner samt storleken på de totala nedskrivningarna ökat. Antalet företag som skrev ner ökade mest mellan åren 2007 och 2008 där även storleken på deras nedskrivningar mer än dubblerades. 2009 var det endast ett fåtal fler företag som skrev ner jämfört med 2008 men trots det ökade storleken på de totala nedskrivningarna med 37,5 procent. Resultatet tyder på att de företag som har skrivit ner i snitt har gjort större nedskrivningar 2009. Sammantaget för perioden har antal företag som skrev ner goodwill ökat från 22 till 40 stycken och värdet på de totala nedskrivningarna har nästintill tredubblats.

Enligt Svenskt Näringsliv (2008) var de ekonomiska utsikterna och företagens förväntningar på framtiden rekordlåga vid tidpunkten för nedskrivningsprövningen 2008 vilket avspeglas i vår studie av att antalet nedskrivningar ökade från 13 procent 2007 till 22 procent 2008. Trots en ökning av antalet nedskrivningar mellan 2007 och 2008 var det många som förvånades över att det inte skedde fler nedskrivningar (E&Y, 2010; Gauffin & Thörnsten, 2010; Grefberg, 2009). Gauffin och Thörnstens (2010) samt PwCs (2009) studier visade att 19-20 procent av de börsnoterade företagen hade gjort nedskrivningar under 2008 och enligt E&Y (2010) förväntade sig analytiker, investerare och långgivare att nedskrivningarna skulle öka under 2009 vilket resultatet av vår studie visar att de har gjort, om än blygsamt, från 22 till 24 procent.

4.1.1 NEDSKRIVNINGAR PÅ BRANSCHNIVÅ

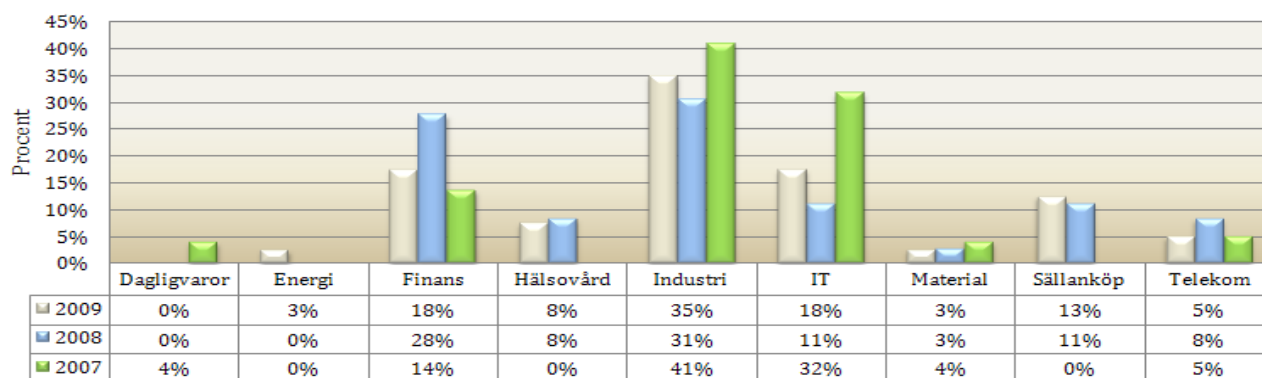

Diagram 3: Branschernas andel av de totala nedskrivningarna.

Diagrammet ovan visar hur antalet nedskrivningar i diagram 1 fördelar sig på de olika branscherna. De tre branscher som utmärker sig är industri, finans och IT där en stor andel av de totala nedskrivningarna sker varje år. En logisk förklaring är att de branscherna har många företag resresenterade i studien, men deras stora andel av de totala nedskrivningarna är ändå viktig att ha i åtanke när avsnitt 4.3 presenteras.

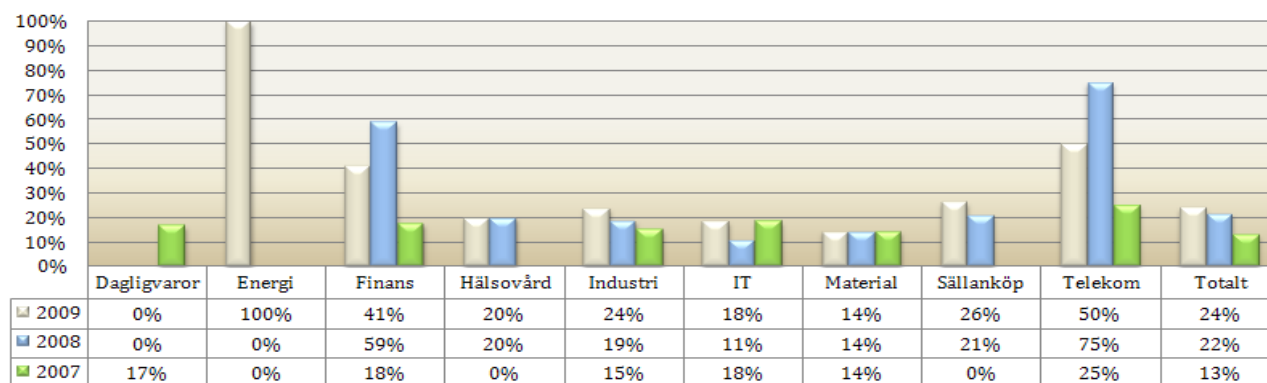

Diagram 4: Andel företag som skrivit ner inom respektive bransch.

Den totala andelen företag som skrev ner goodwill under den undersökta perioden ökade från 13 procent till 24 procent. Diagrammet visar att andelen företag inom respektive bransch som skrivit ner skiljer sig mellan de olika branscherna och att en stor andel företag inom telekom, finans och industri skrev ner varje år. Under 2007 var telekom den bransch där högst procentuell andel företag inom branschen skrev ner, vilket dock endast motsvarade ett företag. Högst procentuell andel nedskrivningar inom branschen var det annars inom IT och finans där

18 procent av företagen i respektive bransch skrev ner goodwill. Även under 2008 var de branscher som drabbades hårdast av nedskrivningar telekom respektive finans. Under 2009 gjorde det enda företaget inom energibranschen en nedskrivning, därav den 100 procentiga stapeln i diagrammet ovan. Bortsett från energi var andel företag inom branschen som skrev ner likt de två tidigare åren högst inom telekom och finans.

Branscherna drabbades olika hårt av konjunktunedgången och den bransch som drabbades hårdast enligt Svensk Näringsliv (2008 & 2009) var tillverkningsindustrin. Industribranschens nedgång avspeglas i vår studie av att andelen företag inom branschen som skrev ner ökade med 60 procent under de undersökta åren. Även inom finansbranschen kunde konjunktrens påverkan skönjas eftersom andelen företag inom branschen som skrev ner ökade markant från 2007. Branschen dagligvaror skiljde sig från de övriga branscherna genom att företagen inte gjorde en enda nedskrivning under krisåren 2008 och 2009. Resultatet kan eventuellt förklaras av att detaljhandelsföretag enligt Svenskt Näringsliv (2009) klarade krisen bra. Detaljhandelsföretag bör även omfatta företag från branschen sällanköp. Dock visar vår studie att nedskrivningarna inom sällanköp har ökat under de nämnda åren. Ökningen bör kunna förklaras av att konsumtionen av sällanköpsvaror är något som minskar i sämre tider vilket även avspeglas i företagens resultat där 80 procent av företagen har fått ett försämrat resultat över den undersökta perioden.

Gauffin och Thörnstens (2010) studie visade att endast ungefär hälften av företagen upplyste om orsaken till nedskrivningen 2008. Vår undersökning för 2009 visar att 73 procent av företagen lämnade upplysning om orsaken till nedskrivning, en ökning jämfört med 2008. Oftast var det företag där nedskrivningen utgjorde en låg procentuell andel av den totala goodwillposten som inte lämnade någon orsak vilket eventuellt kan förklaras med att IAS 36 uttrycker att upplysningar skall lämnas för varje väsentlig nedskrivning. Ett företag skrev dock ner 60 procent av sitt goodwillvärde utan att ange orsak till nedskrivningen. Merparten av de företag som angav orsak till nedskrivningen angav att nedskrivningen berodde på konservativare bedömningar kring framtiden, försämrade marknadsförhållanden eller avyttring.

4.1.2 NEDSKRIVNINGARNAS STORLEK

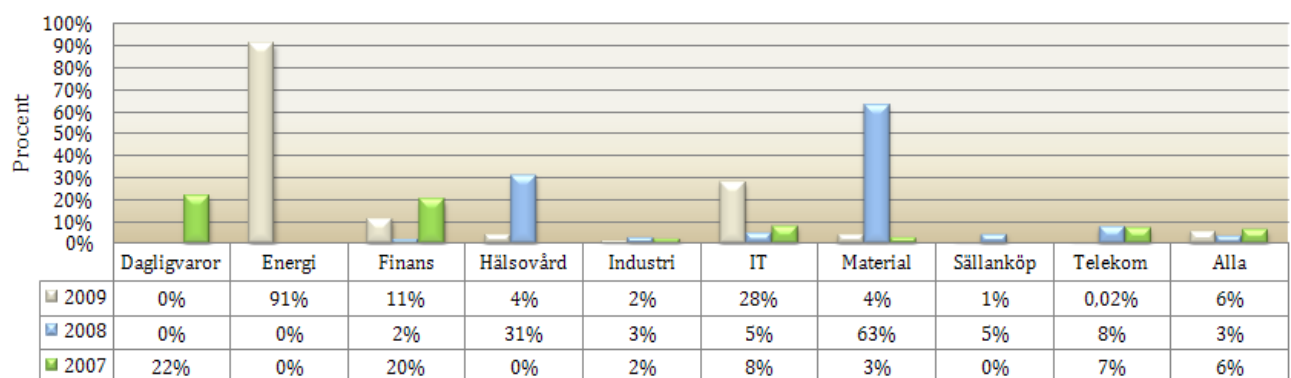

Diagram 5: Nedskrivningens storlek i relation till företagens goodwillpost.

Diagrammet visar att nedskrivningarnas storlek skiljde sig mycket åt beroende på bransch och år. Medianvärdet för nedskrivningarnas storlek för alla företag som skrivit ner har inte ökat från 2007 till 2009, dock var storleken på nedskrivningarna mindre under 2008. Under 2008 utmärkte sig branschen material vilket berodde på att det endast var ett företag inom branschen som skrev ner och att företagets nedskrivning utgjorde en stor andel av goodwill-

värdet. Ytterligare en bransch som utmärkte sig var hälsovård där två av tre företags nedskrivningar utgjorde en betydande andel av deras goodwillvärde. Under 2009 utmärkte sig finans med en markant ökning av nedskrivningarnas storlek från 2008. Nedskrivningarnas storlek varierade dock kraftigt inom branschen där ett företag skrev ner hela goodwillvärdet medan ett företag endast skrev ner cirka en procent av värdet. Telekom som utmärkte sig i diagram 4 genom att ha en hög andel företag som skrev ner inom branschen utmärker sig inte i diagram 5. Även om företagen inom branschen genomfört många nedskrivningar procentuellt sett har nedskrivningarna inte varit stora i relation till goodwillens värde. En bransch som verkar ha påverkats av konjunkturedgången är IT där nedskrivningarnas storlek ökade markant över de undersökta åren. Den stora ökningen mellan 2008 och 2009 berodde på att majoriteten av nedskrivningarna utgjorde en betydande del av företagets goodwillpost. Intressant är att industri, som av Svenskt Näringsliv (2008 & 2009) pekades ut som den bransch som drabbades hårdast av konjunkturedgången, inte har ökat storleken på nedskrivningarna nämnvärt trots att andelen företag inom branschen som skrev ner ökade.

Enligt PwCs (2009) undersökning hade majoriteten av företagen skrivit ner mindre än tio procent av sitt totala goodwillvärde vilket överrensstämmer med resultatet av vår studie. Dock ökade andelen företag i vår studie som skrev ner mer än tio procent av goodwillvärdet från 25 procent 2008 till 42 procent 2009 vilket tyder på att företagets nedskrivningar har blivit större. I Gauffin & Thörnstens (2010) undersökning relaterades de goodwillnedskrivningar som gjorts till alla de undersökta företagens goodwillposter vilket visade att 1,5 procent av företagets totala goodwillvärde skrevs ner 2008. Resultatet överrensstämmer med vår studie som även visar att goodwillnedskrivningarnas andel av den totala goodwillposten ökade till två procent under 2009. Aktörer på marknaden (E&Y, 2010; Gauffin & Thörnsten, 2010) förväntade sig en ökning av nedskrivningar men frågan är om de förväntade sig en såpass blygsam ökning?

Diagrammet ovan visar att skillnaderna i storleken på företagets nedskrivningar mellan åren inte är så stora vilket bekräftas av det utförda statistiska testet ($p=0,898$). Testets rangvärden visar att nedskrivningarna ökade något under perioden, dock var skillnaderna inte statistiskt säkerställda. För att se den totala förändringen över åren utfördes ytterligare ett statistiskt test där även företagen som inte skrivit ner inkluderades eftersom att ingen nedskrivning också är ett resultat av nedskrivningsprövningen. Testet visar att det föreligger signifikant skillnad mellan företagets nedskrivningar under den undersökta perioden ($p=0,013$). Därefter testades mellan vilka år det var signifikanta skillnader och resultatet visade att nedskrivningarna var större under 2008 ($p=0,047$) och 2009 ($p=0,008$) jämfört med 2007. Testerna visar att när hänsyn även tas till de företag som inte skrivit ner så är ökningen i nedskrivningarnas storlek över den totala undersökningsperioden statistiskt säkerställd. Dock kunde inte den uppvisade ökningen i nedskrivningarnas storlek mellan 2008 och 2009 säkerställas statistiskt ($p=0,145$).

Trots att antalet nedskrivningar har ökat var många förvånade över att det inte skedde ännu fler nedskrivningar. En möjlig förklaring enligt Hayn & Hughes (2006) kan vara att det finns fördröjningar vid goodwillnedskrivningar. Deras studie visar att det i genomsnitt dröjer tre till fyra år från det att goodwillens värde minskar tills att en nedskrivning sker vilket enligt Hayn och Hughes (2006) tyder på att ledningen försöker styra nedskrivningarna för att uppfylla finansiella mål. I fall studiens resultat appliceras på vår undersökning borde en ökning av nedskrivningar ske först i rapporterna 2011 och framåt. Precis som Gauffin och Thörnsten (2010) påpekade är det dock svårt att avgöra huruvida de relativt få nedskrivningar som gjorts

beror på att det inte fanns något behov av att skriva ner eller om det beror på att företagen är motvilliga att skriva ner för att inte minska det egna kapitalet.

4.2 HUR HAR FÖRETAGENS ANTAGANDEN VID NEDSKRIVNINGSPRÖVNING FÖRÄNDRATS MELLAN ÅREN 2007-2009?

De undersökta företagen har i varierande grad lämnat upplysningar om vilka antaganden som ligger till grund för nedskrivningsprövningen. Trots att IAS 36 kräver att upplysningar skall lämnas var det ett flertal av företagen som inte lämnade information om flera av antagandena. Endast 50 procent av företagen lämnade upplysningar för samtliga antaganden varje år under den undersökta perioden. Syftet med uppsatsen är att undersöka hur företagens antaganden har förändrats över tid vilket försvåras när individuella företag inte har lämnat de upplysningar som krävs för alla år. Tabellen nedan visar hur många företag i respektive bransch som lämnade upplysningar om varje undersökt variabel.

Antaganden	KSG-enhet			Återvin.värde			Viktiga ant.			Metod			Prognosperiod			Tillväxt			Ränta			
	2009	2008	2007	2009	2008	2007	2009	2008	2007	2009	2008	2007	2009	2008	2007	2009	2008	2007	2009	2008	2007	
Bransch																						
Dagligvaror (n=6)	6	6	6	6	6	6	5	5	5	5	5	5	6	6	6	5	5	5	6	5	5	
Energi (n=1)	-	-	-	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Finans (n=17)	14	13	13	13	13	13	11	11	10	11	11	10	12	12	12	10	9	6	12	11	11	
Hälsovård (n=15)	12	12	13	15	15	15	11	9	10	11	9	10	11	12	12	8	8	6	14	14	13	
Industri (n=59)	56	55	55	58	58	57	57	54	53	57	54	53	52	52	53	50	49	45	56	57	54	
IT (n=38)	32	33	33	36	36	37	33	31	33	33	31	33	37	34	34	28	25	24	37	36	37	
Material (n=7)	6	6	6	7	7	6	6	7	5	6	7	5	7	7	5	6	6	4	7	7	5	
Sällanköp (n=19)	19	19	19	19	19	19	17	17	17	17	17	17	18	18	17	17	16	15	19	18	18	
Telekom (n=4)	4	4	4	4	4	4	4	3	3	4	3	3	4	4	4	3	3	3	3	4	4	
Totalt (n=166)	149	148	149	159	159	158	144	137	136	144	137	136	147	145	143	127	121	108	154	152	147	

Tabell 6: Antal företag som lämnat upplysningar om respektive antagande.

Branschen energi representerades som tidigare nämnts utav endast ett företag. Företaget lämnade enbart information om vilken metod som använts för att beräkna återvinningsvärdet och således utesluts energibranschen vid analys av de övriga variablerna.

4.2.1 KASSAGENERERANDE ENHETER

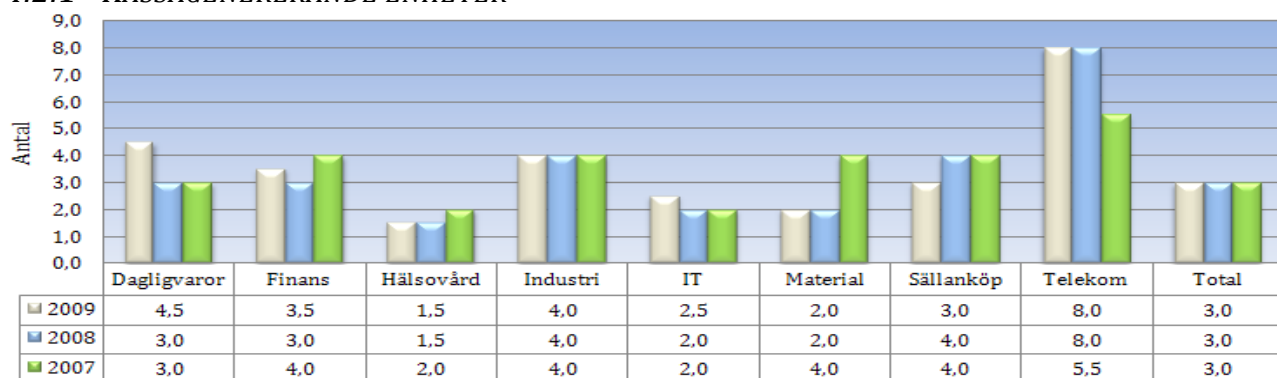

Diagram 6: Antal kassagenererande enheter.

De undersökta företagen hade i genomsnitt fördelat sin goodwill till tre kassagenererande enheter under perioden 2007-2009 och således går ingen förändring över åren att urskonja, vilket stöds av det statistiska testet som visar att ingen signifikant skillnad föreligger ($p=0,967$). Hälsovård var den bransch som konsekvent hade allokert goodwill till lägst antal kassagenererande enheter under de undersökta åren och anmärkningsvärt var att två av företagen angett koncernen som enda kassagenererande enhet. Den bransch som hade

allokerat goodwill till flest antal kassagenererande enheter var genomgående telekom där alla företag utom ett hade fler kassagenererande enheter än genomsnittet under åren. Spridningen inom telekom var stor, exempelvis var det 2009 ett företag som angav två kassagenererande enheter medan ett företag angav 27 stycken.

Enligt IAS 36 skall företag lämna upplysningar om vilka kassagenererande enheter de allokerat sin goodwill till. Under de undersökta åren angav cirka 90 procent av företagen i vår studie vilka kassagenererande enheter goodwillvärdet fördelats till vilket överensstämmer med PwCs (2008 & 2009) studier. I Carlin och Finchs (2008) studie var det en något lägre andel, 82 procent, som lämnat upplysningar vilket kan bero på att de studerade företagen nyligen hade implementerat IFRS. Carlin och Finch (2008) menade att uteblivna upplysningar innebär att det blir omöjligt för användare av redovisningsinformationen att bedöma goodwillens risk eftersom det inte går att utläsa till vilken del i företaget goodwillen hänförs. Flest uteblivna upplysningar om kassagenererande enheter förekom inom finansbranschen vilket är anmärkningsvärt då flertalet nedskrivningar skett inom branschen. Sett till alla företag var det drygt 50 procent som angav samma antal kassagenererande enheter under de undersökta åren.

Den kassagenererande enheten som goodwill fördelas till skall enligt IAS 36 inte vara större än ett rörelsesegment och motsvara den nivå i företaget som ledningen följer upp goodwill på internt. Hur företaget väljer att allokera kassagenererande enheter kan påverka nedskrivningsbehovet av goodwill och i flertalet studier har det påpekats att det finns incitament för företagsledningen att placera de kassagenererande enheterna på en så hög nivå som möjligt i företaget eftersom risken för att behöva skriva ner minskar (Carlin & Finch, 2008; Marton et al, 2008; Wines, Dagwell & Windsor, 2007). Enligt Carlin och Finch (2008) kan då en mindre lönsam del av företaget vägas upp av en mer lönsam del. Noterbart i vår studie är att 8,5 procent av de studerade företagen har placerat sin enda kassagenererande enhet på koncernnivå. Astra Zeneca är ett av dessa företag och rimligheten i att en koncern med en balansslutning på 396 miljarder ses som en kassagenererande enhet kan ifrågasättas. En analys av de företag som angett koncernen som kassagenererande enhet visar att det endast skett två nedskrivningar under hela perioden hos de företagen. Vidare är det intressant att företagen inom branschen telekom, som allokerat goodwill till mer än dubbelt så många kassagenererande enheter än genomsnittet, också är den bransch där högst andel företag inom branschen skrivit ner. Ytterligare en anledning till att allokera färre kassagenererande enheter än vad som är befogat kan enligt Wines, Dagwell och Windsor (2007) vara att det är tidskrävande samt kostsamt att utföra nedskrivningstest och att ju fler kassagenererande enheter som goodwillen allokeras till desto högre kostnader blir det för företaget. Att fördela goodwillen på högre nivå än vad som är befogat leder även till att transparensen i upplysningarna minskar eftersom de lämnas på en för aggregerad nivå (Carlin och Finch, 2008).

4.2.2 ÅTERVINNINGSVÄRDE

Återvinningsvärde	Nyttjandevärde			Verkligt värde			Båda metoder		
	2009	2008	2007	2009	2008	2007	2009	2008	2007
Bransch									
Dagligvaror	100%	100%	100%	-	-	-	-	-	-
Energi	100%	100%	100%	-	-	-	-	-	-
Finans	77%	77%	77%	8%	8%	8%	15%	15%	15%
Hälsovård	93%	100%	100%	7%	-	-	-	-	-
Industri	100%	100%	100%	-	-	-	-	-	-
IT	100%	100%	100%	-	-	-	-	-	-
Material	100%	100%	100%	-	-	-	-	-	-
Sällanköp	100%	95%	100%	-	-	-	-	5%	-
Telekom	100%	100%	75%	-	-	-	-	-	25%
Totalt	97%	97%	97%	1,5%	1%	1%	1,5%	2%	2%

Tabell 7: Andel företag som använt respektive metod vid beräkning av återvinningsvärdet.

I tabellen ovan framkommer att nästintill alla de undersökta företagen använde nyttjandevärde vid beräkning av återvinningsvärdet. Den bransch som frekvent skiljde sig från mängden var finans där 77 procent av företagen använde endast nyttjandevärde, medan de resterande 23 procenten använde antingen båda metoderna (15 procent) eller verkligt värde (8 procent). Även i tidigare studier var nyttjandevärdet det mest frekvent använda återvinningsvärdet i de företag som studerades (Carlin & Finch, 2008; Gauffin & Thörnsten, 2010; PwC, 2008 & 2009). Dock var andelen företag som använde nyttjandevärdet något lägre i Carlin och Finchs (2008) studie, 79 procent. I Gauffin och Thörnstens (2010) studie var det endast två procent av företagen som använde sig av verkligt värde medan det i Carlin och Finchs (2008) studie var 8,5 procent som använde verkligt värde vilket de ansåg anmärkningsvärt eftersom det sällan finns ett marknadsvärde för goodwill. Vår studie visar en något lägre användning av verkligt värde, i snitt en till 1,5 procent under de undersökta åren. Precis som i vår studie var det i Carlin och Finchs (2008) studie flest företag inom finans som använde verkligt värde.

Vilken metod som använts för att beräkna återvinningsvärdet var det antagande som flest företag upplyste om. Hela 95 procent av företagen lämnade upplysningar kring vilket återvinningsvärde som använts vid nedskrivningsprövning medan resterande endast citerade IAS 36 kring återvinningsvärdet utan att ange vilken av metoderna som använts.

4.2.3 VIKTIGA ANTAGANDEN OCH METOD

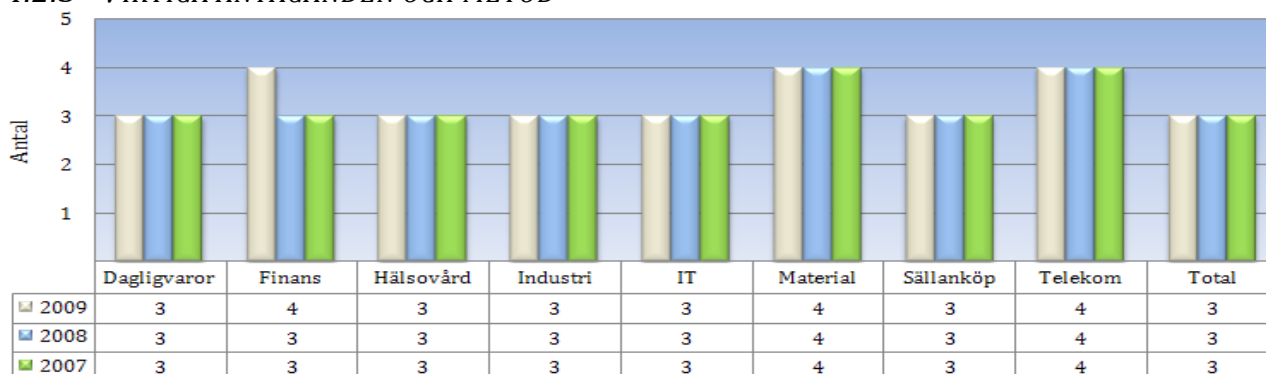

Diagram 7: Antal viktiga antaganden företagen lämnat.

Fördelningen av antalet angivna viktiga antaganden skiljde sig endast marginellt mellan de olika branscherna vilket diagrammet ovan visar. Det var ingen förändring över de undersökta åren och i genomsnitt angav företagen tre viktiga antaganden som hade stor påverkan på nyttjandevärdet. De branscher som angav flest viktiga antaganden var telekom och material där företagen angav ett viktigt antagande mer än genomsnittet. På vilket sätt företagen informerade om de viktiga antagandena varierade. Vissa av företagen var dåliga på att ange vilka viktiga antaganden som var mest betydelsefulla och nämnde endast dessa i löpande text utan närmare beskrivning. En del företag redovisade vilka antaganden som var mest känsliga genom en känslighetsanalys kring de viktigaste antagandena medan andra företag klart och tydligt spaltade upp vilka antaganden de ansåg viktiga samt vilken metod som använts för att beräkna värdena. Således är det ett område där mycket egna bedömningar krävs av användaren av årsredovisningen för att tolka vad företagen avser och önskvärt hade varit att företagen varit tydligare för att minska effekten av att användarens erfarenhet av regelverket påverkar tolkningen. En möjlig förklaring till de kortfattade upplysningarna kan vara att företagen inte vill lämna för mycket företagsspecifik information eftersom det inte endast är intressenter som läser företaget årsredovisning utan även konkurrenter.

Under de undersökta åren var finans överlag den bransch där flest företag inte angav vilka antaganden som var mest betydelsefulla för att beräkna nyttjandevärdet. Sett till alla företag låg de angivna viktiga antaganden i intervallet en till åtta stycken under de undersökta åren. Överlag förändrade inte företagen sina viktiga antaganden vilket visar att antal viktiga antaganden är en variabel som inte verkar ha påverkats av periodens konjunkturförändring. De mest förekommande angivna viktiga antagandena var tillväxttakt och ränta, det vill säga två av de variabler som IAS 36 kräver att företag skall lämna information kring. Ytterligare viktiga antaganden som frekvent angavs var olika typer av marginaler, försäljningsvolymmer samt olika kostnader såsom exempelvis personal- och produktkostnader.

Metod	Tidigare erfarenheter			Tidigare erfarenheter & externa informationskällor		
	2009	2008	2007	2009	2008	2007
Bransch						
Dagligvaror	20%	20%	20%	80%	80%	80%
Finans	18%	27%	11%	82%	73%	89%
Hälsovård	64%	44%	80%	36%	56%	20%
Industri	30%	30%	34%	70%	70%	66%
IT	30%	30%	31%	70%	70%	69%
Material	33%	29%	20%	67%	71%	80%
Sällanköp	12%	6%	12%	88%	94%	88%
Telekom	-	-	-	100%	100%	100%
Totalt	25%	22%	25%	75%	78%	75%

Tabell 8: Andel företag som använt respektive metod

Majoriteten av företagen beräknade sina viktiga antaganden genom både tidigare erfarenheter samt externa informationskällor och det är ingen märkbar förändring i tillvägagångssättet under de undersökta åren. Noterbart är att inget av företagen använde sig av enbart externa informationskällor vilket förefaller rimligt då flertalet av de viktiga antaganden som skall anges bör baseras på interna faktorer. Den bransch som skiljer sig från de andra är hälsovård där en majoritet av företagen både 2009 och 2007 använde sig av endast tidigare erfarenheter.

I PwCs (2008 & 2009) studier var det mest frekvent förekommande att de viktiga antagandena baserades på tidigare erfarenheter under 2007 och på kategorin ”annat” 2008. Mest frekvent förekommande metod under kategorin ”annat” var enligt PwC (2009) *”bolagets egna bedömningar av och förväntningar på marknadsutveckling”*. Våra resultat skiljde sig här ifrån PwCs (2009) observationer. Anledningen bör vara att dessa antaganden öppnar upp för bedömningar då flertalet företag är otydliga i sina upplysningar. En faktor som bör påverka hur användaren tolkar de upplysningar som företagen lämnat är användarens vana av att tolka standarder. I PwCs (2009) studie tolkades *”bolagets egna bedömningar av och förväntningar på marknadsutveckling”* som ett annat antagande medan det i vår studie tolkades som att företaget även tagit hänsyn till externa faktorer. Under de undersökta åren ökade andelen företag som lämnade upplysningar om de viktiga antagandena som använts, samt metod för att fastställa dem, från 82 procent till 87 procent.

4.2.4 PROGNOSPERIOD

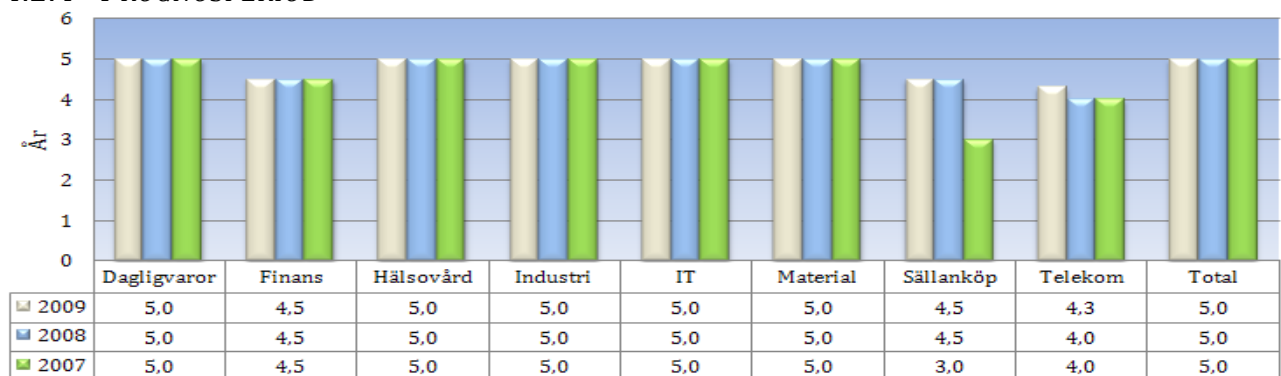

Diagram 8: Angiven prognosperiod.

Diagrammet visar att den genomsnittliga angivna prognosperioden inte förändrade sig under undersökningsperioden, vilket även stöds av det utförda statistiska testet ($p=0,807$). Dock kunde vissa skillnader mellan branscherna urskönjas och sällanköp samt telekom var de branscher där företag angav en något kortare prognosperiod. Medianvärdena visar att ingen bransch förkortade sin prognosperiod under de undersökta åren vilket kan vara något förvånande med tanke på de ovissa marknadsförhållanden som förelegat vid tidpunkterna för nedskrivningsprövningen de senaste två åren. Enligt IAS 36 skall prognosperioden omfatta max fem år. Majoriteten, drygt 90 procent av företagen, angav prognosperioder på maximalt fem år under de undersökta åren där strax över 50 procent av företagen angav en prognosperiod på exakt fem år under alla åren. Resultatet visar att prognosperioden är ett antagande som inte verkar påverkas av konjunkturförändringar vilket bör bero på att företag har en viss fastställd tidsperiod som de prognostiserar för. Att antagandet inte förändrats stöds av att 70 procent av de företag som lämnat upplysning varje år har angett samma prognosperiod varje år.

I PwCs (2008 & 2009) undersökningar var det lite mer än 90 procent av företagen som angav prognosperiodens längd för båda åren medan det i Carlin och Finchs (2008) var något färre företag, 85 procent, som lämnade upplysningar. Företagen i vår studie låg mellan de tre studierna men en förbättring kunde dock skönjas över åren då andelen företag som lämnade upplysningar om prognosperioden ökade från 86 procent till 89 procent.

4.2.5 TILLVÄXTTAKT

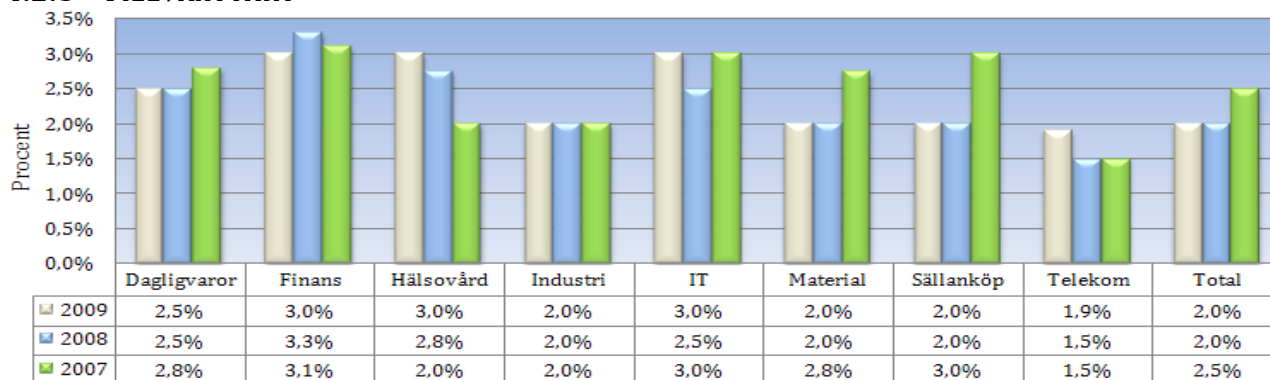

Diagram 9: Angiven tillväxttakt bortom prognosperiod.

Diagrammet visar att företagens angivna genomsnittliga tillväxttakt efter prognosperioden har sjunkit från 2,5 procent 2007 till två procent 2008 och 2009. Att företagen angav en lägre genomsnittlig tillväxttakt 2009 jämfört med 2007 indikerar att företagen har tagit hänsyn till den försämrade marknadssituationen vid nedskrivningsprövningen. Dock är inte skillnaderna mellan åren tillräckligt stora för att vara signifikanta ($p=0,509$). Anmärkningsvärt är att trots att framtidsutsikterna enligt Svenskt Näringsliv (2007-2009) har skiljt sig avsevärt åt mellan de undersökta åren har 53 procent av företagen använt samma tillväxttakt alla år. En förklaring är att det är en långsiktig tillväxttakt som skall anges och om företagen har förväntat sig att det ekonomiska läget kommer att återhämta sig inom en snar framtid är inte en justering nödvändig. Branscherna hälsovård och telekom utmärkte sig genom att vara de enda branscherna där den angivna tillväxttakten har ökat under de undersökta åren. Telekom utmärkte sig även genom att vara den bransch där lägst tillväxttakt angavs. Något ironiskt är att finans var den bransch som angav högst tillväxttakt 2008 när finanskrisen var som värst vilket dock bör förklaras av att det är en långsiktig tillväxttakt som anges.

Överlag var tillväxttakt det antagande som de undersökta företagen var sämst på att ange. Vanligt förekommande var att företag angav att de efter prognosperioden hade antagit en evig tillväxt, men angav inte vilken procentsats. År 2007 var det endast 65 procent av företagen som lämnade upplysningar kring tillväxttakten. Dock har upplysningarna kring tillväxttakten i vår studie förbättrats under perioden och 77 procent av företagen angav tillväxttakt 2009. De svenska företagen var dock avsevärt bättre på att lämna upplysningar om tillväxttakt än företagen i Carlin och Finchs (2008) studie där hela 70 procent av de undersökta företagen inte angav tillväxttakt.

4.2.6 DISKONTERINGSRÄNTA

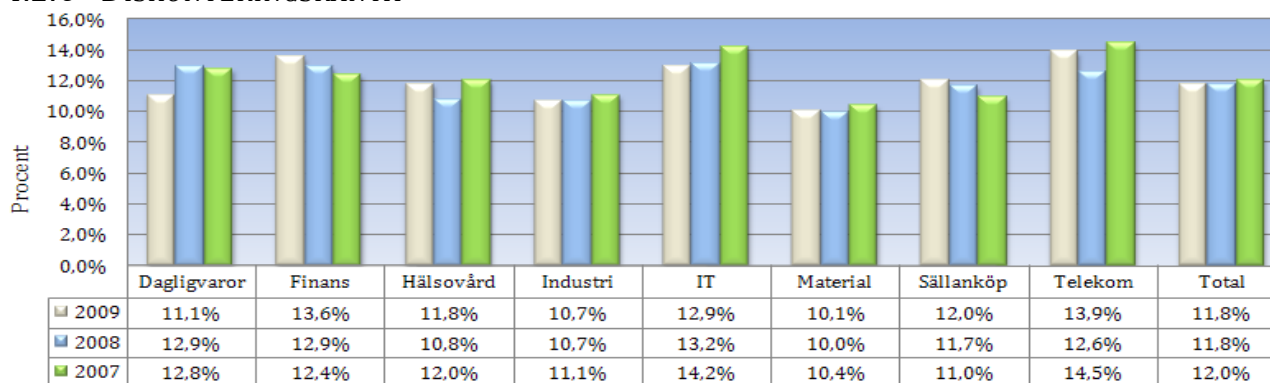

Diagram 10: Angiven diskonteringsränta före skatt.

I diagrammet ovan kan utläsas att den genomsnittligt angivna diskonteringsräntan 2007 var 12 procent. Den genomsnittliga diskonteringsräntan sänktes därefter marginellt under 2008 och låg kvar på en oförändrad nivå under 2009. Tendensen att räntan sjönk under perioden kunde dock inte styrkas statistiskt ($p=0,443$). De undersökta företagens angivna räntor varierade kraftigt mellan företagen och en intressant iakttagelse är att ett företag under 2007 angav en diskonteringsränta efter skatt på 35 procent, vilket motsvaras av 50 procent före skatt. Tyvärr angav företaget ingen diskonteringsränta de kommande åren vilket annars kunde ha förklarat den höga räntan eftersom den framstår som något orimlig. Noterbart är även att trots en ränta på 35 procent efter skatt gjorde företaget en nedskrivning samma år. Diagrammet visar att skillnader kan urskiljas i räntenivåer mellan branscherna där det var nästan fyra procentenheters skillnad mellan de högsta och lägsta medianräntorna på branschnivå under 2009. Att räntorna skiljer sig åt mellan branscher är naturligt då företag i olika branscher har en varierande grad av risk i verksamheten. Över undersökningsperioden hade telekom, IT och finans genomgående högre diskonteringsränta än medianräntan för de undersökta företagen medan material och industri angav de lägsta diskonteringsräntorna, ett mönster som även visade sig i PwCs (2009) undersökning. Intressant är att branschen material som har haft få nedskrivningar både anger en låg ränta samt ett lågt antal kassagenererande enheter under 2008 och 2009.

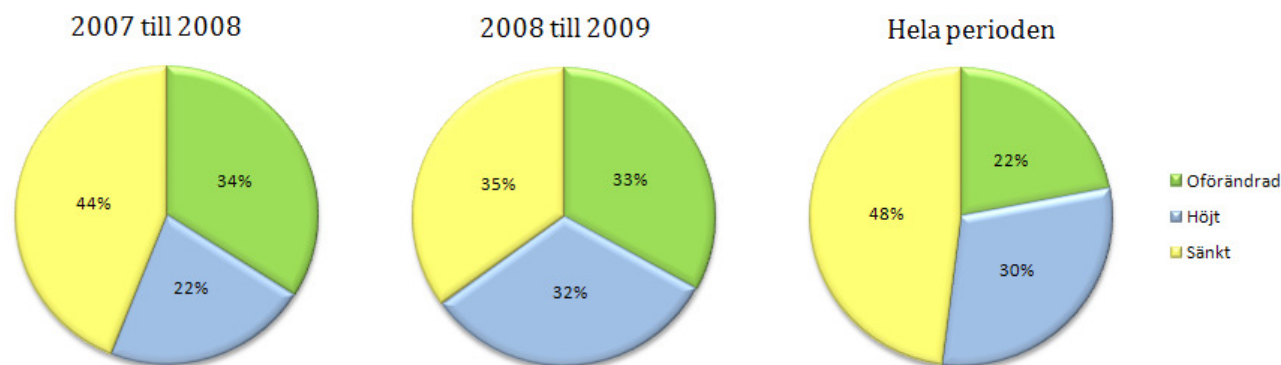

Diagram 11: Förändring av diskonteringsränta mellan åren.

En analys av hur diskonteringsräntorna har förändrats över åren visar att 19 procent av de företag som angivit räntan varje år har använt samma diskonteringsränta vid varje nedskrivningsprövning, vilket är högst anmärkningsvärt med tanke på de stora förändringar som skett i ränteläget under de undersökta åren. Under hela perioden var det 48 procent av företagen som sänkte sin diskonteringsränta medan 30 procent av företagen höjde räntan. En djupare analys av de undersökta åren visar att det mellan 2007 och 2008 var 44 procent av företagen som sänkte diskonteringsräntan, 22 procent som höjde samt 34 procent som hade oförändrad diskonteringsränta. Att en tredjedel av företagen i vår studie hade oförändrade diskonteringsräntor kan bero på att räntorna bestod av en mindre andel riskfri ränta och en högre andel riskpremie, en åsikt som även uttryckts av PwC (2009). Enligt Riksbanken (2010b) var den 10-åriga statsobligationsräntan 3,2 procent under tredje kvartalet 2008 och Gauffin och Thörnsten (2010) påpekade att trots att den riskfria räntan låg på en historiskt låg nivå var riskpremien hög på grund av rådande marknadssituation. Företagen i vår studie förefaller ha följt den riskfria räntans sänkningar men bortsett från den ökade marknadsrisken vid valet av diskonteringsränta i nedskrivningsprövningarna för 2008. Följden av att diskonteringsräntan sänks är att det blir lättare för företagen att undvika en nedskrivning, vilket möjligtvis kan vara ett incitament för företagsledningen i sämre tider. Huruvida företagen har valt att sänka räntan för att undvika nedskrivning är dock något som endast kan

spekuleras i. Gauffin och Thörnsten (2010) som utförde liknande analys mellan åren 2007 och 2008 var dock förvånade över att det i deras undersökning var så många företag, 29 procent, som valde att sänka diskonteringsräntan i rådande marknadssituation medan endast 17 procent höjde räntan. Att fler företag i vår studie än i Gauffin och Thörnstens (2010) har sänkt diskonteringsräntan bör bero på att antal företag som studerats skiljer sig åt.

Vidare analyserades förändringen i företagens angivna diskonteringsräntor mellan 2008 och 2009. Resultatet visade att en tredjedel av företagen inte hade förändrat diskonteringsräntan. Fördelningen mellan företag som sänkt eller höjt räntan var mer jämn då 32 procent av företagen höjde räntan medan 35 procent sänkte. Gauffin och Thörnsten (2010) förväntade sig att företagen skulle höja diskonteringsräntan i 2009 års årsredovisningar eftersom den riskfria räntan har ökat. Resultatet av vår studie visar att andelen företag som höjde diskonteringsräntan ökade med tio procentenheter från 2008. Räntan på en 10-årig statsobligation var under tredje kvartalet 2009 3,2 procent (Riksbanken, 2010b) och var således relativt oförändrad jämfört med 2008. Vidare var det många företag som valde att sänka räntan ytterligare och en förklaring kan vara att riskpremien på marknaden kan ha minskat eftersom lågkonjunkturen enligt Svensk Näringsliv (2009) ansågs ha nått botten sommaren 2009 och därefter vänt. Resultatet av vår studie visar att diskonteringsräntan är en variabel som verkar ha påverkats av de förändrade marknadsförhållandena eftersom majoriteten av företagen har förändrat räntan minst en gång under den undersökta perioden. Även majoriteten av företagen i Carlin och Finch (2010) studie förändrade sin diskonteringsränta minst en gång under den studerade perioden.

Tidigare nämnda statistiska test visade att det inte förelåg någon skillnad i diskonteringsräntan över de undersökta åren och viktigt att ha i åtanke är att det inte är samma företags ränta som har testats varje år då alla företag inte angivit ränta alla år. Eftersom analysen ovan visar att en majoritet av företagen förändrat diskonteringsräntan minst en gång utfördes ytterligare ett statistiskt test för att se om de företag som lämnat upplysning varje år har förändrat räntan. Resultatet visar att det föreligger skillnader mellan åren ($p=0,004$) samt att räntan var lägre 2008 ($p=0,018$) och 2009 ($p=0,037$). En tendens fanns även att räntan sjönk ytterligare mellan 2008 och 2009 men skillnaden kunde inte säkerställas statistiskt ($p=0,472$).

Precis som Gauffin och Thörnsten (2010) ansåg att det var häpnadsväckande att så många företag sänkt sin ränta påpekade Carlin och Finch (2009) att företagen använde en lägre ränta än vad som kunde förväntas. Enligt Carlin och Finch (2009) är valet av diskonteringsränta den bedömning som har störst påverkan på nyttjandevärdet vid nedskrivningsprövning och eftersom företaget själva skall bestämma diskonteringsräntan som skall användas finns det en risk att ledningen utnyttjar möjligheten att använda en lägre ränta vilket kan leda till att en nedskrivning undviks. I vår undersökning var diskonteringsräntan den upplysning, efter återvinningsvärdet, som företagen var bäst på att lämna information om vilket är positivt då tidigare studier påvisar att det är den viktigaste variabeln vid beräkning av nyttjandevärdet. Andelen företag som lämnade upplysning ökade från 89 procent 2007 till 93 procent 2009 vilket är fler än i Carlin & Finchs (2008) studie där det var 87 procent som angav vilken diskonteringsränta som användes.

4.2.7 UPPLYSNINGARNAS ANVÄNDBARHET

IFRS är principbaserat och grundar sig på ett antal kvalitativa principer (Föreställningsram). Efter granskning av närmare femhundra årsredovisningar har det visat sig att företagen i varierande grad har uppfyllt upplysningskraven samt att kvaliteten på de lämnade

upplysningarna har varierat. Enligt Föreställningsramen är begriplighet en viktig princip och önskvärt är att företagen i studien hade varit mer tydliga i sina upplysningar. Exempel på ett område där företagen varit otydliga är vid beskrivningen av kassagenererande enheter. Många företag har dock klart och tydligt spaltat upp sina kassagenererande enheter medan andra hänvisat till segmentnoten där ingen tydlig koppling kunde ses till vart goodwillen var allokerad. Många företag har dessutom endast nämnt till vilket förvärv goodwillen hänför sig, men inte huruvida förvärvet räknats som en kassagenererande enhet eller ingått i ett segment. En fråga som uppkommer är varför företagen inte lämnar de upplysningar som krävs enligt standarden? En möjlig förklaring skulle kunna vara att företag medvetet utelämnar upplysningar som de anser känsliga för att inte lämna ut företagsspecifik information till konkurrenter. Ytterligare en anledning som bland annat uppmärksammats av Wines, Dagwell och Windsor (2007) och Jerman och Manzin (2008) är att det är dyrt att lämna omfattande upplysningar och att företag istället väljer att exempelvis lägga kassagenererande enheter på en högre nivå i företaget så att mer aggregerade upplysningar kan lämnas. Likt Carlin och Finch (2008) påpekade kan de bristfälliga upplysningarna även bero på att regelverket fortfarande är relativt nytt.

Att företagen är otydliga i sina upplysningar leder även till att principen jämförbarhet blir lidande eftersom det är svårt att se hur företags antaganden har förändrats om det inte är möjligt att tolka vad upplysningarna innebär. Jämförbarheten mellan företagen minskar även av det faktum att många företag inte har lämnat de upplysningar som krävs för samtliga undersökta år, vilket även Carlin och Finch (2008) påpekade. Om upplysningar utelämnas blir det svårt för användare av redovisningsinformationen att fatta korrekta beslut vilket leder till att relevansen minskar. Även relevansen påverkas negativt eftersom det är svårt att få en helhetsbild av nedskrivningsprövningen om exempelvis diskonteringsräntan utelämnats. Att ledningen vid ett principbaserat regelverk har möjlighet att agera opportunistiskt leder dock enligt Hamberg och Beisland (2010) till att redovisningen av en nedskrivning inte längre är lika relevant för användarna vilket är negativt då en tanke med regelverket är att informationen skall vara just mer relevant.

Enligt Sundgren, Nilsson och Nilsson (2009) krävs många bedömningar när framtida kassaflöden skall uppskattas vilket kan leda till att tillförlitligheten i prövningen kan minska. För att öka tillförlitligheten kräver IAS 36 att ett stort antal upplysningar skall lämnas kring de bedömningar ledningen gjort. Eftersom många företag i vår studie utelämnat vissa upplysningar samt inte varit så utförliga kring dem blir det svårt att bedöma om ledningen gjort rimliga bedömningar. Enligt E&Y (2010) ansåg användare av finansiella rapporter att beskrivning av tillväxttakt och ränta var viktigast vid bedömning av företags nedskrivningsprövning. Intressant är att det i vår studie framkommer att tillväxttakten var det antagande företagen var sämst på att upplysa kring, vilket innebär att en stor del av relevansen i informationen försvinner. Dock var diskonteringsfaktorn ett av de antaganden företagen var bäst på att lämna upplysningar kring vilket visar att företagen i det avseendet uppfyller användarnas krav på lämnad information. Trots att företagens upplysningar varit bristfälliga syns en tendens i vår studie till att företagen över åren blivit bättre på att lämna upplysningar kring de antaganden som IAS 36 kräver.

4.3 FINNS DET BAKOMLIGGANDE FAKTORER SOM KAN PÅVERKA FÖRETAGS ANTAGANDEN?

För att besvara uppsatsens tredje frågeställning om det finns bakomliggande faktorer som kan påverka företagens nedskrivningar har ett antal faktorer undersökts. Lundqvist et al (2008) noterade att ledningens redovisningsval kan påverkas av olika finansiella mått och Hayn och Hughes (2006) studie visade att det fanns tendenser att ledningen försöker styra nedskrivningarna för att uppfylla finansiella mål. I avsnittet presenteras ett antal finansiella mått som kan utgöra incitament för företagsledningen att påverka antagandena vid nedskrivningsprövningen. För att undersöka huruvida det föreligger skillnader mellan företag som skrivit ner respektive ej skrivit ner, har företagen delats in i två grupper och för den gruppen som skrivit ner har siffrorna justerats för nedskrivningen.

Grupp	Antal företag per år		
	2009	2008	2007
Skrivit ner	40	36	22
Ej skrivit ner	126	130	144
Totalt	166	166	166

Tabell 9: Antal företag i respektive grupp.

Viktigt att ha i åtanke är att det inte är samma företag som ingår i de olika grupperna respektive år. Under alla de undersökta åren skedde en stor andel av nedskrivningarna inom branscherna industri, finans samt IT och således har de branschernas finansiella mått stor påverkan på resultatet i gruppen skrivit ner (se diagram 3). Har de ett högt värde så ökar genomsnittet medan ett lågt värde sänker genomsnittet. Först presenteras därför under kommande avsnitt diagram på branschnivå för att ge en bild av hur de finansiella måtten skiljer sig åt mellan branscherna.

4.3.1 GOODWILLPOSTENS STORLEK I FÖRHÅLLANDE TILL TOTALA TILLGÅNGAR

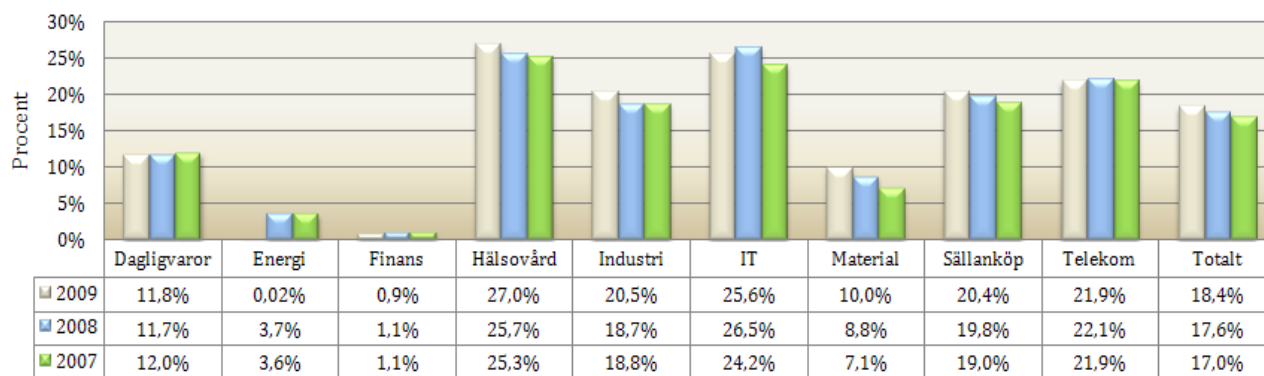
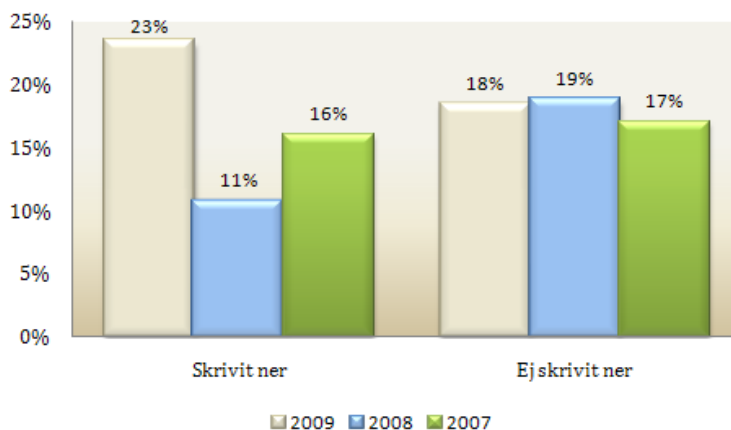

Diagram 12: Goodwillpostens storlek i förhållande till totala tillgångar.

Under de undersökta åren ökade medianvärdet på goodwill i förhållande till totala tillgångar (G/T) för alla företagen från 17 procent till 18,4 procent. De branscher som hade högst relation var IT och hälsovård, kring 24-27 procent. Även telekom hade en hög relation, runt 22 procent, medan lägst andel goodwill i rapporten över finansiell ställning återfanns inom finans, runt en procent. Förklaringar till finans låga G/T är dels att bankerna har stora balansomslutningar men främst för att många av företagens verksamheter innefattar att köpa andelar i företag och att goodwill inte uppkommer i samma utsträckning.

Diagram 13: Medianvärde goodwill i förhållande till totala tillgångar, justerat för nedskrivningar.

Diagrammet visar att det föreligger skillnader inom åren mellan gruppen av företag som skrivit ner respektive gruppen som inte skrivit ner. Intressant är att det året innan den ekonomiska krisen, 2007, endast förelåg en marginell skillnad mellan företagen i de båda grupperna, vilket stöds av det statistiska testet ($p=0,378$). Året efter hade de företag som skrev ner en lägre G/T, 11 procent, jämfört med de som inte skrev ner, 19 procent. Förklaringen till den låga andelen bör vara att det var en stor andel företag från branschen finans som skrev ner och eftersom företag i finansbranschen har en avsevärt lägre G/T än övriga branscher blev relationen lägre. Således har den ekonomiska krisen påverkat eftersom finans var en av de branscher som drabbades hårt av krisen inledningsvis. Vidare kan Hamberg, Paananen och Novaks (2009) resultat, att det finns svaga tecken på att företag med betydande goodwillposter är motvilliga att skriva ner goodwill, eventuellt vara en förklaring till att gruppen som inte skrivit ner har en högre median under 2008. Dock kunde det inte säkerställas statistiskt att G/T var lägre i gruppen som ner ($p=0,099$).

Under 2009 föreligger det omvända förhållandet, företagen som skrivit ner hade en högre G/T, 23 procent, jämfört med de som inte skrev ner, 18 procent. Resultatet visar att det är företag med större G/T som skriver ner, dock är det inte statistiskt säkerställt ($p=0,109$). Det omvända förhållandet bör tyda på att den ekonomiska krisen har påverkat fler företag då försämrade resultat minskar balansomslutningen och således ökar G/T-relationen. Det är även möjligt att företag insåg att krisen blev mer långvarig än först beräknat och att det i sämre tider är svårt att försvara goodwillvärdet vilket resulterar i att en nedskrivning blir en naturlig följd. Jordan och Clarks (2004) studie visade att företag som skrivit ner hade en lägre G/T än företag som inte skrivit ner vilket överrensstämmer med vår studie för 2007 och 2008 men inte för 2009. En förklaring till den högre G/T som kan ses i gruppen som skrivit ner kan vara att många av nedskrivningarna 2009 skedde i branscherna industri, IT och sällanköp som alla har en högre relation än medianvärdet för samtliga undersökta företag.

Intressant är att se hur stor påverkan nedskrivningen hade på relationen G/T, det vill säga hur relationen såg ut efter att företagen skrivit ner. Under 2009 sjönk medianen för de företag som skrev ner med fyra procentenheter vilket tyder på att nedskrivningarna var ganska stora. Efter nedskrivningen var medianerna i de båda grupperna nästintill identiska vilket stöds av det statistiska testet ($p=0,370$). Relationen sjönk endast marginellt under 2008 vilket indikerar att nedskrivningarna var mindre i storlek. Värt att notera är att skillnaden i G/T mellan företag som skrivit ner och de som inte skrivit ner blev signifikant när hänsyn togs till nedskrivningens påverkan ($p=0,044$). Under 2007 sjönk relationen G/T med två procent-

enheter efter nedskrivningspåverkan. Trots att företagen fick en lägre median än de i gruppen som inte skrivit ner var skillnaderna inte tillräckligt stora för att vara signifikanta ($p=0,486$).

4.3.2 GOODWILLPOSTENS STORLEK I FÖRHÅLLANDE TILL EGET KAPITAL

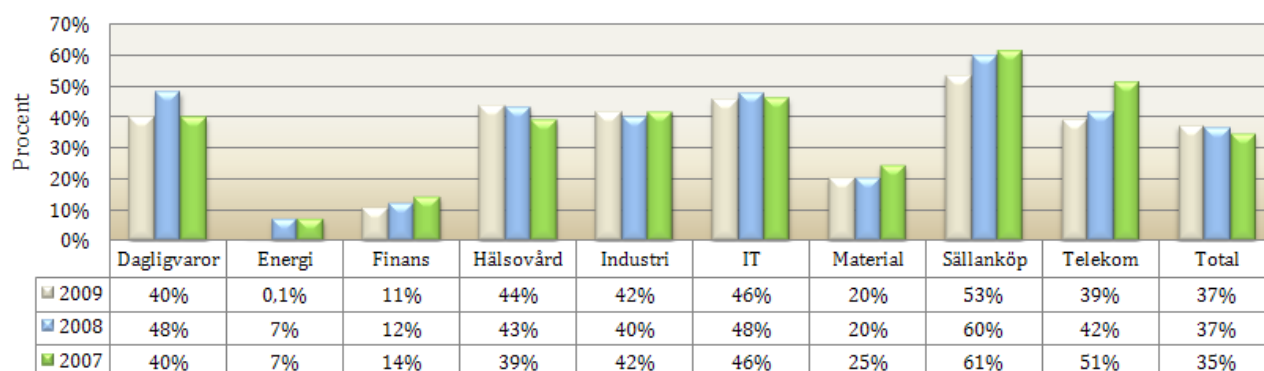

Diagram 14: Goodwillpostens storlek i förhållande till eget kapital.

Under de undersökta åren har medianvärdet för företagen ökat från 35 procent till 37 procent vilket innebär att goodwillposten motsvarar lite mer än en tredjedel av företagets egna kapital. Det är en stor spridning i storleken på företagets goodwillpost i förhållande till eget kapital (G/EK), både på företags- och branschnivå. Spridningen avspeglar sig i att medelvärdet för alla företag är hela 16-17 procentenheter högre än det ovan presenterade medianvärdet vilket beror på att det finns många extremvärden (se tabell 21, bilaga 7.4). Under 2009 har exempelvis ett av företagen en goodwillpost som är mer än 10 gånger större än det egna kapitalet medan ett annat företag har en G/EK-relation på endast 0,1 procent. På branschnivå utmärker sig sällanköp med en genomsnittlig relation på 53-61 procent av det egna kapitalet. Noterbart är även att branschen dagligvaror, som inte har gjort några nedskrivningar sedan den ekonomiska krisen utbröt 2008, har en relativt hög G/EK. Finans utmärker sig med en låg relation där goodwill endast motsvarar 11-14 procent av det egna kapitalet.

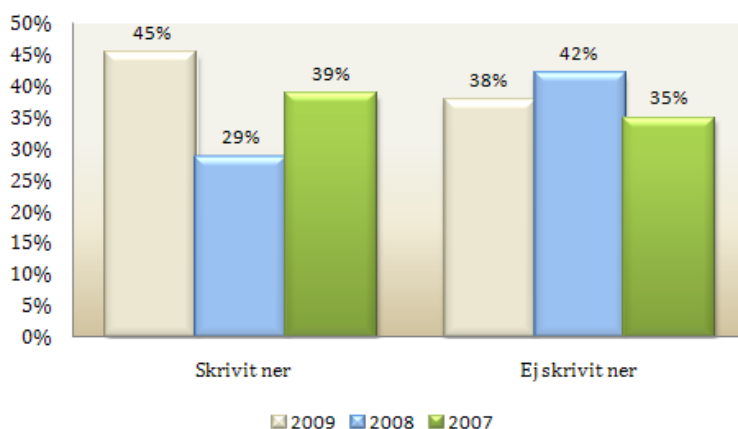

Diagram 15: Median goodwill i förhållande till eget kapital, justerat för nedskrivningar.

Diagrammet ovan visar medianvärdet för företagen uppdelat i de två grupperna. Året före den ekonomiska krisen hade de företag som skrev ner en något högre G/EK, 39 procent, jämfört med de som inte skrev ner, 35 procent, dock är inte skillnaden statistisk säkerställd ($p=0,309$). Under 2008 föreligger det omvända förhållandet, företag som inte har skrivit ner har en 13 procentenheter större G/EK än de företag som skrivit ner. En förklaring, likt ovan i 4.3.1, är att det var en stor andel finansföretag som gjorde nedskrivningar och eftersom finansföretagen

har en lägre G/EK än snittet för alla företag bör det påverkat måttet. Gauffin och Thörnsten (2010) ställde sig frågan om företag undvek en nedskrivning under 2008 för att skydda det egna kapitalet, något som resultatet av vår studie indikerar att företag möjligen kan ha gjort eftersom G/EK är högre hos de som inte har skrivit ner. Den stora skillnaden som uppvisas i diagrammet är dock inte statistiskt säkerställd ($p=0,098$). Under 2009 ökade G/EK avsevärt, 16 procentenheter, hos de företag som skrev ner. Företagen i gruppen som skrev ner hade en högre G/EK än de företag som inte skrev ner vilket bekräftades det statistiska testet ($p=0,049$). Resultatet visar alltså att det var fler företag med en betydande goodwillpost som skrev ner under 2009. En möjlighet är att företag avvaktade med nedskrivningar under 2008 för att se hur påverkade de blev av den finansiella krisen och därefter gjorde nedskrivningar 2009. Ytterligare en förklaring kan enligt Lundqvist et al (2008) vara att företag vid osäkerhet i omgivningen tar efter andra företag. I så fall kan det hända att företag avvaktar med att skriva ner om de märker att andra företag inom branschen avvaktar.

Efter att nedskrivningen har påverkat relationen uppvisar de båda grupperna 2009 en något jämnare G/EK eftersom G/EK för de företag som skrivit ner sjunker med nio procentenheter vilket visar att det egna kapitalet påverkades kraftigt utav årets nedskrivningar. För 2008 minskar medianvärdet marginellt efter att hänsyn till nedskrivningen tagits. Samma mönster ses under 2007 med skillnaden att de som skrivit ner fortfarande har en högre median än de som inte skrivit ner. Dock kunde inga av de beskrivna skillnaderna mellan grupperna säkerställas statistiskt efter nedskrivningspåverkan mellan åren 2007 till 2009 ($p=0,353$; $p=0,059$; $p=0,143$).

Gauffin & Thörnstens (2010) undersökning visade att medelvärdet, när företagens goodwill relaterades till alla börsnoterade företags eget kapital, motsvarade ca 30 procent av alla börsföretags egna kapital under 2008. Vår studie visar att när goodwillens storlek relateras till eget kapital hos de företag som har goodwill blir medelvärdet högre, över 50 procent. Gauffin och Thörnsten (2010) fann även att 14 procent av företagen hade goodwillposter som var större än deras egna kapital under 2008, vilket överrensstämmer med resultatet av vår studie. I tabellen nedan visas hur stor andel företag som har en goodwillpost som är större respektive mindre än det egna kapitalet samt hur periodens nedskrivningar fördelar sig mellan dem.

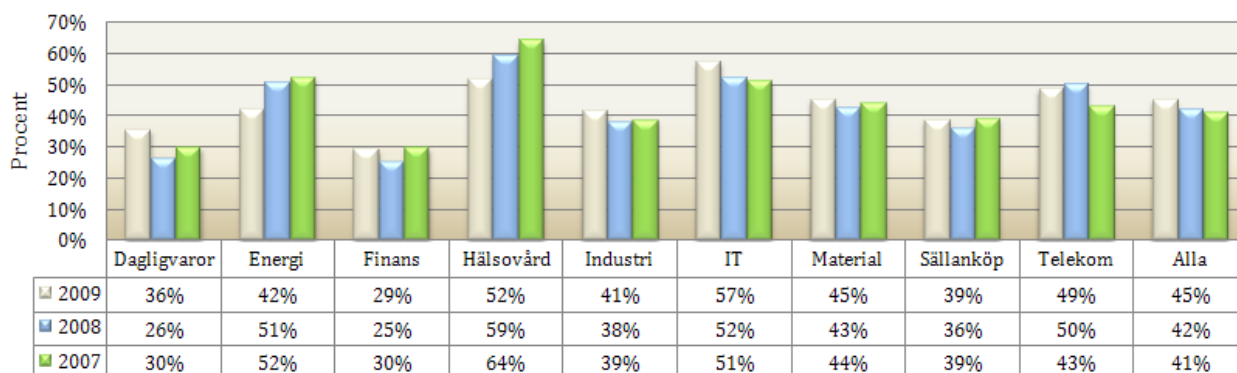
År	Andel G>EK	Nedskrivning		Andel G<EK	Nedskrivning	
		Innevarande år	Kommande år		Innevarande år	Kommande år
2009	10%	65%	-	90%	19%	-
2008	14%	17%	48%	86%	22%	20%
2007	14%	17%	17%	86%	15%	22%

Tabell 10: Jämförelse av nedskrivningar mellan andelen företag som har en goodwillpost större respektive mindre än eget kapital, justerat för nedskrivningar.

En intressant iakttagelse är att av de företag som hade en goodwill större än det egna kapitalet (G>EK) 2008, var det 48 procent som sedan gjorde en nedskrivning under 2009. Det kan jämföras med företagen som 2008 hade en goodwillpost som var lägre än det egna kapitalet (G<EK) där endast 20 procent gjorde nedskrivningar 2009. Under 2009 minskade andelen företag som hade en G>EK ner till 10 procent. Häpnadsväckande är att 65 procent av dessa företag gjorde en nedskrivning under 2009 vilket är betydligt fler jämfört med de företag som hade G<EK. Nedskrivningarna ökade alltså i gruppen med G>EK under de undersökta åren, från 17 procent till 65 procent. Resultatet för 2009 indikerar att företag med hög goodwillpost löper större risk att skriva ner goodwill i sämre tider. Under 2008 var andelen företag som

skrev ner mindre bland de företag som hade $G > EK$ och eftersom en så hög andel av dem skrev ner året efter indikerar resultatet att företagen avvaktade med nedskrivningarna 2008 och skrev ner 2009 istället.

4.3.3 SOLIDITET

De undersökta företagens soliditet ökade något under perioden från 41 procent till 45 procent. Hälsovård och IT var de branscher som hade den högsta soliditeten men trenden inom de två branscherna gick åt olika håll. Inom hälsovård minskade soliditeten under de undersökta åren medan soliditeten ökade inom IT. Finans och dagligvaror hade en soliditet under genomsnittet under de undersökta åren.

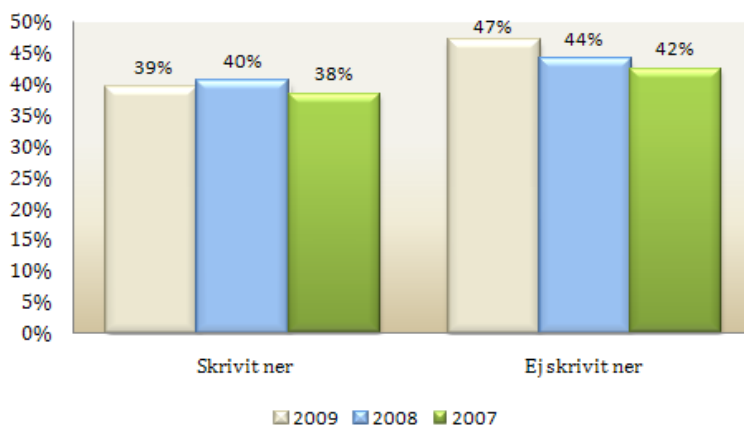

Diagram 16: Medianvärde på soliditet, justerat för nedskrivningar.

Diagrammet visar att det inte föreligger så stora skillnader i soliditet mellan företag som skrivit ner respektive inte skrivit ner under 2007 och 2008. Det skiljde fyra procentenheter mellan gruppernas medianvärde där företagen i kategorin som skrev ner hade lägre soliditet före nedskrivningen. Intressant är att skillnaden ökade under 2009 där de företag som inte skrivit ner hade en soliditet som var åtta procentenheter högre än de som inte skrivit ner. En förklaring kan vara att de företag som skrivit ner hade sämre resultat än de som inte skrivit ner (se avsnitt 4.3.4). Eftersom ett sämre resultat ger en lägre soliditet och en större andel företag hade ett negativt resultat kan det vara en förklaring till den lägre soliditeten i gruppen som skrivit ner. Ytterligare en förklaring är att många företag som skrev ner tillhörde branscher där företag hade en lägre soliditet än genomsnittet. Under perioden 2007 till 2009 har företagen som skriver ner en lägre soliditet, dock visade de statistiska testen att skillnaderna mellan grupperna inte var tillräckligt stora för att vara signifikanta ($p=0,215$; $p=0,076$; $p=0,051$).

Noterbart är även att soliditeten ökade varje år under den undersökta perioden för de företag som inte skrivit ner.

Om hänsyn tas till nedskrivningarna så sker det endast en marginell sänkning av soliditeten för de företag som skrev ner goodwill. Trots den marginella påverkan leder nedskrivningen ändå till att soliditeten blir signifikant lägre i de företag som skrivit ner jämfört med de som inte skrivit ner under både 2008 och 2009 ($p=0,047$; $p=0,013$). Den marginella förändringen av soliditeten kan eventuellt förklaras av att soliditeten ökar hos de företag som skriver ner som har ett positivt resultat.

4.3.4 GOODWILLPOSTENS STORLEK I FÖRHÅLLANDE TILL FÖRETAGS RESULTAT

I tabellen nedan har företagens goodwillpost i förhållande till resultatet före skatt (G/R) klassificerats efter samma kategorisering som Carlin och Finch (2009) använde i sin studie. En relation högre än ett innebär att företaget har en hög känslighet mot en nedskrivning medan en relation mellan noll och ett innebär en låg känslighet. Ett negativt värde på relationen innebär att företaget går med förlust och att en nedskrivning endast skulle öka periodens förlust. Ett värde under noll säger alltså inget om hur stor goodwillen är i förhållande till det negativa resultatet utan endast att det är en negativ relation. Tabellen visar hur stor andel av företagen som befinner sig i respektive kategori, där exempelvis kategori > 5 innebär att företaget har en goodwillpost som är mer än fem gånger större än resultatet före skatt. Företag i den kategorin har antingen ett lågt resultat, en stor goodwillpost eller en kombination av båda.

G/R	<0			0-1			1-2			2-3			3-4			4-5			>5		
	2009	2008	2007	2009	2008	2007	2009	2008	2007	2009	2008	2007	2009	2008	2007	2009	2008	2007	2009	2008	2007
Bransch	-	17%	17%	50%	17%	33%	33%	50%	50%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	17%	17%	-
Dagligvaror	-	17%	17%	50%	17%	33%	33%	50%	50%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	17%	17%	-
Energi	100%	-	-	100%	100%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Finans	18%	29%	-	41%	35%	76%	12%	18%	18%	6%	6%	-	6%	12%	-	6%	-	6%	12%	-	-
Hälsovård	33%	27%	27%	27%	13%	20%	7%	13%	20%	-	7%	-	7%	7%	-	-	-	13%	27%	33%	20%
Industri	25%	12%	7%	17%	31%	41%	17%	19%	20%	8%	7%	7%	10%	10%	10%	3%	5%	5%	19%	17%	10%
IT	32%	18%	18%	16%	11%	18%	8%	18%	21%	5%	13%	8%	3%	8%	5%	5%	13%	5%	32%	18%	24%
Material	57%	29%	-	29%	14%	57%	-	14%	-	14%	14%	14%	-	14%	-	-	14%	14%	-	-	14%
Sällanköp	37%	26%	5%	37%	32%	32%	-	5%	21%	-	5%	11%	-	21%	5%	11%	-	5%	16%	11%	21%
Telekom	-	-	-	25%	25%	25%	-	25%	25%	25%	-	25%	50%	25%	-	-	-	-	-	25%	25%
Totalt	28%	19%	10%	24%	24%	37%	11%	17%	20%	6%	8%	7%	7%	11%	5%	4%	5%	6%	20%	16%	14%

Tabell 11: Goodwillpostens storlek i förhållande till företagens resultat, andel företag inom respektive kategori.

Tabellen visar hur G/R-relationen såg ut i de olika branscherna under de undersökta åren. En intressant iakttagelse är att hälsovård, där inte många företag gjorde nedskrivningar, hade en hög andel företag som befann sig i kategorin med negativt resultat (<0) samt kategorin hög G/R (>5). Branschen material uppvisade en hög andel företag med negativt resultat (<0) vilket är intressant eftersom det inte skett många nedskrivningar där heller. De branscher som genomgående hade en hög andel företag som inte var känsliga mot en nedskrivning (0-1) var finans och sällanköp. Sällanköp utmärker sig även genom att andel företag med negativt resultat (<0) ökade kraftigt under perioden, från 5 till 37 procent. Även inom industribranschen ökade andelen företag med negativt resultat (<0) vilket avspeglas i att företag inom branschen gjort många nedskrivningar. Sett över hela perioden ökade även andel företag inom industri som hade en hög G/R (>5). Ytterligare en bransch med hög G/R samt negativ G/R som har gjort många nedskrivningar är IT. Överlag var det en väldigt stor spridning i G/R-relationen mellan företagen vilket bör bero på att företagens resultat har

fluktuerat kraftigt över de undersökta åren (se tabell 23 bilaga 7.4). Under 2009 hade företaget med lägst G/R-relation en goodwillpost som var 219 gånger större än det uppvisade negativa resultatet medan företaget med högst G/R-relation hade en goodwillpost som var 145 gånger större än resultatet. Företagens G/R-relation undersöktes ytterligare för att se om det förelåg skillnader mellan de företag som skrivit ner respektive inte skrivit ner och resultatet presenteras i var sin tabell nedan.

Goodwill/Resultat	< 0	0-1	1-2	2-3	3-4	4-5	> 5	Totalt
2009	21,4%	25,4%	11,9%	7,1%	6,3%	4,8%	23%	100%
2008	12,3%	25,4%	18,5%	8,5%	10,0%	6,9%	18,5%	100%
2007	8,3%	38,9%	20,1%	8,3%	5,6%	6,3%	12,5%	100%

Tabell 12: Andel företag som inte skrivit ner; goodwillpost i relation till resultat före skatt.

Tabellen ovan visar fördelningen för den gruppen av företag som inte skrivit ner och visar flera tecken på att företagens resultat har påverkats negativt av de senaste årens konjunkturförändringar. Andelen företag som uppvisar ett negativt resultat har ökat från 8,3 procent 2007 till 21,4 procent 2009. Dessutom ökade andelen företag med en G/R > 5 med drygt tio procentenheter under perioden. Ytterligare ett tecken är att andelen företag med en låg känslighet mot en nedskrivning (kategori 0-1) minskade under de undersökta åren.

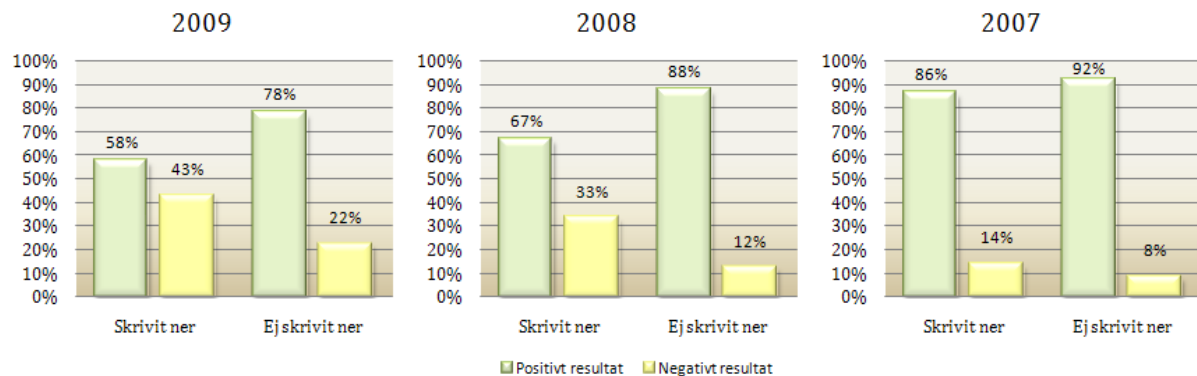
Goodwill/Resultat	< 0	0-1	1-2	2-3	3-4	4-5	> 5	Totalt
2009	42,5%	15%	10%	5%	7,5%	-	20%	100%
2008	33,3%	19,4%	13,9%	8,3%	11,1%	2,8%	11,1%	100%
2007	13,6%	27,4%	13,6%	-	4,5%	9,1%	31,8%	100%

Tabell 13: Andel företag som skrivit ner; goodwillpost i relation till resultat före skatt, justerat för nedskrivningen.

Tabell 13 visar tydligt att även gruppen med företag som skrivit ner har påverkats av lågkonjunkturen då mönstret i tabell 12 avspeglas även här. Dock har andelen företag med negativt resultat ökat kraftigare, från 13,6 procent till 42,5 procent. Värt att notera är att tabell 13 visar företagens resultat innan påverkan av årets nedskrivning vilket innebär att nästan hälften av företagen som skrev ner hade ett negativt resultat redan innan nedskrivningen. En skillnad jämfört med de företag som inte skrivit ner är att en högre andel företag befann sig i kategorin > 5 år 2007. Att det är en högre andel i kategorin > 5 kan bero på att företag med en stor goodwillpost i förhållande till resultatet löper större risk att behöva skriva ner samtidigt som det kan bero på att det går dåligt för företaget och att det därigenom är nödvändigt med en nedskrivning. Vidare kan de lägre andelarna företag som befinner sig i kategorin > 5 under 2008 och 2009 jämfört med de som inte skrivit ner (tabell 12) tyda på att företag med en hög G/R-relation har undvikit att skriva ner. Enligt Carlin och Finch (2009) är företagens känslighet för en nedskrivning en faktor som kan påverka företagens antaganden vid en nedskrivningsprövning. Deras studie visade att det finns en risk att företag med en hög känslighet använder en för låg diskonteringsränta för att undvika en nedskrivning. Således är risken större att de företag i vår undersökning som har en hög känslighet mot en nedskrivning har gjort subjektiva bedömningar vid nedskrivningsprövningen. Måttet G/R blir dock något svårt att analysera ytterligare eftersom det är negativt att både hamna i kategori < 0 och > 5.

Ytterligare studier visade att det även kan finnas incitament för företagsledningen att påverka antagandena för att påskynda en nedskrivning. Jordan och Clark (2004) samt Van de Poel, Maijor och Vanstraelen (2009) menade att företag passar på att ta en nedskrivning när de ändå

uppvisar ett negativt resultat. För att se om det finns likheter med tidigare studier visas nedan hur stor andel av företagen inom grupperna som har ett negativt respektive positivt resultat.

Diagram 17: Andel företag med positivt eller negativt resultat i respektive grupp.

Diagrammet visar ett tydligt mönster över alla de undersökta åren där företagen som sedan skrivit ner har en större andel företag med negativt resultat jämfört med de företag som inte skrivit ner. Under 2007 var skillnaden mellan grupperna inte så stor vilket bekräftas av att det statistiska testet visar att det inte finns någon signifikant skillnad mellan andelen företag med negativt resultat i grupperna ($p=0,210$). Under 2008 och 2009 har andelen företag med negativt resultat ökat inom båda grupperna. Intressant är att de statistiska testerna visar att det båda åren är en signifikant skillnad mellan företagens resultat i de båda grupperna, det vill säga att företagen som skriver ner har en högre andel negativa resultat ($p=0,001$; $p=0,006$). Följaktligen innebär det att företagen kan ha passat på att skriva ner då resultatet redan var negativt eftersom marknaden tenderar att inte reagera lika starkt på en nedskrivning när företaget ändå uppvisar sämre resultat. Enligt Jordan och Clarks (2004) samt Van de Poel, Maijor och Vanstraelens (2009) studier tyder vårt resultat på att företagen passade på att göra nedskrivningar under 2008 och 2009. Dock bör inga förhastade slutsatser dras då en nedskrivning ofta är en naturlig följd av att företaget uppvisar just sämre lönsamhet. En intressant iakttagelse är att efter nedskrivningen har påverkat företagens resultat så är även andelen företag som uppvisar ett negativt resultat signifikant fler även 2007 ($p=0,019$).

5 SLUTSATS

I kapitlet presenteras reflektioner kring resultatet av den genomförda studien genom att uppsatsens frågeställningar besvaras. Avslutningsvis lämnas förslag till vidare forskning inom området.

Under de undersökta åren, 2007 till 2009, har marknadsförhållandena kraftigt förändrats till följd av den ekonomiska kris som inleddes hösten 2008. En omfattande ekonomisk kris bör speglas i företags redovisning genom förändrade antaganden vid nedskrivningsprövning av goodwill samt ett ökat antal nedskrivningar. Syftet med uppsatsen är således att undersöka om de förändrade marknadsförhållandena har avspeglat sig i de svenska börsnoterade företagens nedskrivningsprövningar.

Uppsatsens första frågeställning kring hur storleken på företags nedskrivningar har förändrats undersöktes och studien visar att nedskrivningarna, både i miljoner kronor samt antal, har ökat mellan åren 2007-2009. Resultatet tyder på att de förändrade marknadsförhållandena har lett till ökade nedskrivningar och flest nedskrivningar skedde inom branscherna finans, industri och IT. Dock visar studien att när storleken på nedskrivningarna relateras till goodwillposten hos de företag som skrivit ner föreligger ingen signifikant skillnad mellan de undersökta åren. Om hänsyn även tas till de företag där företagsledningen fattade beslut om att inte skriva ner visar de statistiska testerna att nedskrivningarna är signifikant högre under 2008 och 2009 jämfört med 2007. Vidare indikerar resultatet även att nedskrivningarnas storlek har ökat mellan 2008 och 2009 men ökningen är inte tillräckligt stor för att säkerställas statistiskt. Resultatet av studien visar att nedskrivningarnas storlek har förändrats de senaste åren och rimligen bör den ekonomiska krisen vara en bidragande faktor till de större nedskrivningarna.

Nedskrivningarna var dock inte lika omfattande som marknaden hade förväntat sig med tanke på den stora konjunkturedgången. Det kan finnas ett flertal förklaringar till att det inte har skett fler nedskrivningar. En förklaring kan vara att det vid nedskrivningsprövningen inte fanns något nedskrivningsbehov, trots lågkonjunkturen, hos de företag som inte skrivit ner. Ytterligare en förklaring kan vara att det sker en fördröjning av nedskrivningar eftersom det är ”företagsledningens bästa bedömning” som ligger till grund för bedömningen av framtida kassaflöden som nedskrivningsprövningen baseras på. Företagsledningens incitament kan således påverka när i tiden en nedskrivning sker. Följaktligen kan fördröjningar uppstå eftersom företagsledningen kan vara motvilliga att inse att tidigare bedömningar har varit felaktiga eller för att ledningen vill uppnå finansiella målsättningar. Resonemanget stöds av tidigare forskning som visar att nedskrivningar tenderar att ske tre till fyra år efter att goodwillvärdet har minskat. I så fall kommer en ökning av nedskrivningarna ske först om ett par år om lågkonjunkturen håller i sig. Dock kan en förbättring av konjunkturläget leda till att goodwillvärdet återhämtar sig och att de fördröjda nedskrivningarna uteblir.

Den analys som utfördes kring variablerna för att besvara uppsatsen andra frågeställning, huruvida företagens antaganden har förändrats mellan åren 2007-2009, visar att företagens antaganden var relativt oförändrade över undersökningsperioden. Enligt tidigare studier är de antaganden som har stor påverkan på nedskrivningsprövningen antalet kassagenererande enheter, prognosperiod, tillväxttakt samt diskonteringsränta vilka analyserades djupare genom

statistiska tester. Resultatet för alla variablerna indikerar att det föreligger små skillnader mellan åren men förändringarna var inte tillräckligt stora för att bli signifikanta. Anmärkningsvärt är att av de företag som lämnat upplysningar för alla åren angav majoriteten av företagen samma prognosperiod, tillväxttakt samt antal kassagenererande enheter under alla de undersökta åren. Intressant är att mönstret ser annorlunda ut för diskonteringsräntan där endast en femtedel av företagen angav samma ränta alla åren. Därför undersöktes förändringarna i de företag som lämnat upplysningar kring räntan alla åren och de statistiska testerna visar att räntan var signifikant lägre 2008 och 2009 jämfört med 2007. Vidare fanns indikationer på att räntan även sjönk mellan 2008 och 2009 men förändringen var för liten för att säkerställas statistiskt. Under de undersökta åren har den riskfria räntan sänkts, men eftersom hänsyn även bör tas till en ökad riskpremie på marknaden kan rimligheten i företagens sänkning av diskonteringsräntan ifrågasättas. En följd av att diskonteringsräntan sänks är att det blir lättare för företag att undvika en nedskrivning vilket under rådande marknadsförhållanden kan vara ett incitament för företagsledningen. Resultatet av studien visar således att räntan har förändrats under perioden vilket bör vara en effekt av de förändrade marknadsförhållandena. Att de övriga undersökta variablerna inte har förändrats indikerar att de inte påverkas lika mycket av en konjunkturedgång. Vidare kan en förklaring till att företag inte i någon stor utsträckning har förändrat antagandena vara att de resonerar att kortsiktiga förändringar i lönsamheten inte bör påverka eftersom goodwill antas ha en obestämbar livslängd.

Trots att IAS 36 kräver att omfattande upplysningar skall lämnas är det förvånansvärt många företag som inte lämnat upplysningar vilket avspeglas i att endast 50 procent av företagen i studien har lämnat samtliga upplysningar som krävs för alla åren. Företagens bristande förmåga att upplysa enligt regelverket försvårar en analys över tid samt leder till att jämförbarheten mellan företag minskar. Att företagen brister i att uppfylla upplysningskraven kan eventuellt förklaras av att de inte vill lämna ut för mycket företagsspecifik information samt att regelverket fortfarande är relativt nytt. Dock ses en tendens till att företagen har blivit bättre på att lämna de upplysningar som krävs.

IFRS är ett principbaserat regelverk vilket ger utrymme för subjektiva bedömningar och flertalet tidigare studier har visat att företags nedskrivningsprövning kan påverkas av företagsledningens incitament att agera på ett visst sätt. Uppsatsens tredje frågeställning, huruvida det finns bakomliggande faktorer som kan påverka antagandena vid nedskrivningsprövningen, visar spridda resultat. Vid en djupare analys av de finansiella måtten G/T, G/EK samt soliditet under 2007, året före den ekonomiska krisen, visar studien att skillnaderna i de finansiella måtten inte var så stora mellan de företag som skrivit ner respektive inte skrivit ner vilket bekräftades av de statistiska testerna. Vidare sågs en tendens till att fler företag i gruppen som skrev ner hade ett negativt resultat före nedskrivningen jämfört med de som inte skrev ner.

Under 2008 visade analysen att de finansiella måtten G/T, G/EK samt soliditet alla var lägre i den gruppen som skrev ner vilket kan bero på att en stor andel av de företag som skrev ner tillhör finansbranschen som har en lägre soliditet samt en avsevärt lägre G/T och G/EK än genomsnittet. Att företagen i gruppen som inte skrev ner har högre mått än de som skrev ner kan vara en indikation på att företag kan ha avvaktat med att skriva ner under 2008 antingen för att se huruvida konjunkturförändringen var bestående eller för att andra företag i branschen avvaktade med att skriva ner. De uppvisade skillnaderna mellan grupperna var dock inte tillräckligt stora för att säkerställas statistiskt. Likt 2007 hade fler företag i gruppen

som skrev ner negativt resultat och andelen ökade ytterligare vilket ledde till att andelen företag med negativa resultat är signifikant större än i gruppen som inte skrev ner.

Gällande måtten G/T och G/EK förelåg under 2009 det omvända förhållandet mellan grupperna, där företagen som skrev ner istället uppvisade högre relationer, vilket indikerar att det var företag med större goodwillposter som skrev ner. Dock är endast skillnaden signifikant mellan grupperna gällande G/EK där de som skrev ner hade en högre relation än de som inte skrev ner. En förklaring till det omvända förhållandet kan vara att företag avvaktade med att skriva ner under 2008 för att under 2009 inse att goodwillvärdet inte längre gick att försvara. Soliditeten var likt de tidigare åren fortfarande högre i den gruppen som inte skrivit ner men skillnaden mellan grupperna var fortfarande inte tillräckligt stora för att vara signifikanta. Analysen av företagens resultat visade att ännu fler företag med negativt resultat skrev ner under året. Eftersom ökningen återigen är signifikant pekar studiens resultat på att det finns en risk att företag passar på att skriva ner när de ändå uppvisar ett negativt resultat då samma mönster gick att urskilja både under 2008 och 2009. Dock är det viktigt att påpeka att nedskrivningen hos de företag som hade ett negativt resultat kan vara en naturlig följd av att företaget presterat sämre och således inte beror på att beslutet har påverkats av incitament från företagsledningens sida. Resultatet av studien visar att det finns bakomliggande faktorer som kan påverka företags antaganden, men huruvida företagen i studien har låtit de finansiella måtten påverka deras antaganden är dock svårt att uttala sig om och frågan huruvida skillnaderna mellan grupperna beror på konjunktursvängningar eller ledningens incitament får lämnas obesvarad.

5.1 FÖRSLAG TILL VIDARE FORSKNING

Under studiens genomförande har ett antal aspekter framkommit som hade varit intressanta att undersöka närmare. Ett förslag är att göra en liknande kvantitativ studie där endast de företag som har lämnat antaganden för samtliga variablerna alla åren undersöks eftersom det är enklare att se hur antagandena förändrats över tid samt få en helhetsbild. Ytterligare ett förslag är att göra en kvalitativ studie på ett mindre antal företag för att få en djupare förståelse för hur företagens antaganden påverkas av konjunkturrella förändringar. Genom en kvalitativ studie kan förklaringar bakom företagens oförändrade antaganden samt hur företag motiverat sina val kring antagandena erhållas.

6 KÄLLFÖRTECKNING

6.1 ARTIKLAR

- Beatty, A. & Weber, J. (2006) Accounting Discretion in Fair Value Estimates: An Examination of SFAS 142 Goodwill Impairments. *Journal of Accounting Research*. Vol. 44 No. 2 pp. 257-288.
- Bloom, M. (2009) Accounting for Goodwill. *ABACUS- A Journal of Accounting, Finance and Business Studies*, Vol. 45 No. 3, pp.379-389.
- Carlin, T. & Finch, N. (2010) Evidence on the Use of Outlier Discount Rates in IFRS Goodwill Impairment Testing. *Working paper*. <http://ssrn.com/abstract=1550432>
- Carlin, T. & Finch, N. (2009) Discount Rates in Disarray: Evidence on Flawed Goodwill Impairment Testing. *Australian Accounting Review*, Vol. 19 Issue 4, pp. 326-336.
- Carlin, T. & Finch, N. (2008) Goodwill Impairment Testing Under IFRS – A False Impossible Shore. *Working paper*. <http://ssrn.com/abstract=1173382>
- Drefeldt, C. (2009) Den eviga frågan: Vad är egentligen goodwill?. *Balans*, nr 12 s. 29.
- Gauffin, B. & Thörnsten, A. (2010) Nedskrivning av goodwill – Få nedskrivningar 2008 som följd av finanskrisen. *Balans*, nr 1 ss. 38-42.
- Grefberg, C. (2009) Goodwill ligger kvar på missvisande hög nivå. *Balans*, nr 8-9 s. 9.
- Hamberg, M. & Beisland, L-A. (2010) Changed Methods to Account for Goodwill – Did it really make a difference? Paper to be presented at the 33rd Annual Congress of the European Accounting Association (Istanbul, June 2010).
- Hamberg, M., Paananen, M. & Novak, J. (2009) The Adoption of IFRS 3: The Effects of Managerial Discretion and Stock Market Reactions. *Working Paper*. <http://hdl.handle.net/2299/3665>
- Hayn, C. & Hughes, P. (2006) Leading Indicators of Goodwill Impairment. *Journal of Accounting, Auditing and Finance*, Vol. 21 Issue 3, pp. 223-265.
- Jerman, M. & Manzin, M. (2008) Accounting treatment in IFRS and US GAAP. *Organizacija*, Vol.41 No. 6 pp. 218-225.
- Jordan, C. & Clark, S. (2004) Big Bath Earnings Management: The Case of Goodwill Impairment Under SFAS No. 142. *Journal of Applied Business Research*, Vol. 20 Issue 2 pp. 63-70.
- Leuz, C., Nanda, D. & Wysocki, P. (2003) Earnings management and investor protection: an international comparison. *Journal of Financial Economics* 69. pp. 505-527

Lundqvist, P., Marton, J., Pettersson A. & Rehnberg, P. (2008) IFRS Implementation in Listed Companies – Identification of Factors Leading to Inconsistent Application. <http://hdl.handle.net/2077/10357>

Marton, J. (2009) Nedskrivning av goodwill – hur jämförbart är det? *Balans*, nr 5 s.38.

Seetharaman, A., Balachandran, M. & Saravanan, A.S. (2004) Accounting Treatment of Goodwill: Yesterday, Today and Tomorrow- Problems and Prospects in the International Perspective. *Journal of Intellectual Capital*, Vol. 5 Issue 1, pp. 131-152.

Van de Poel, K., Maijor, S. & Vanstraelen, A. (2009) IFRS goodwill impairment and earnings management: the influence of audit quality and the institutional environment. http://www.fdewb.unimaas.nl/ISAR2009/02_17_Van_de_Poel_Maijor_Vanstraelen.pdf

Wines, G., Dagwell, R. & Windsor, C. (2007) Implications of the IFRS goodwill accounting treatment. *Managerial Auditing Journal*, Vol. 22 No.9, pp. 862-880.

6.2 BÖCKER

Dahmström, K. (2005) *Från datainsamling till rapport: att göra en statistisk undersökning*. Lund: Studentlitteratur

Eliasson, A. (2006) *Kvantitativ metod från början*. Lund: Studentlitteratur

Hofstede, G. & Hofstede, G.J. (2005) *Organisationer och kulturer*. Studentlitteratur, Lund.

Holme, I. & Solvang, B. (1997) *Forskningsmetodik- Om kvalitativa och kvantitativa metoder*. Lund: Studentlitteratur

Jacobsen, D. (2002) *Vad, hur och varför? Om metodval i företagsekonomi och andra samhällsvetenskapliga ämnen*. Lund: Studentlitteratur

Körner, S. & Wahlgren, L. (2006) *Statistisk dataanalys*. Lund: Studentlitteratur

Körner, S. & Wahlgren, L. (2002) *Praktisk statistik*. Lund: Studentlitteratur

Marton, J., Falkman, P., Lumsden, M., Pettersson, A. & Rimmel, G. (2008) *IFRS - i teori och praktik*, Sundbyberg: Bonniers

Smith, D. (2006) *Redovisningens språk*. Lund: Studentlitteratur

Sundgren, S., Nilsson, H. & Nilsson, S. (2009) *Internationell redovisning – teori och praxis*. Lund: Studentlitteratur

Wahlgren, L. (2005) *SPSS steg för steg*. Lund: Studentlitteratur

6.3 INTERNETKÄLLOR

Deloitte. (2008) IFRSs and US GAAP A pocket comparison. <http://www.iasplus.com/dttdpubs/0809ifrsusgaap.pdf> (28 maj 2010)

Ernst & Young. (2010) Meeting today's financial challenges – Impairment reporting: improving stakeholder confidence. [http://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/Meeting_todays_financial_challenges - Impairment reporting - Improving stakeholder confidence/\\$FILE/EY_Meeting_todays_financial_challenges - Impairment reporting.pdf](http://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/Meeting_todays_financial_challenges_-_Impairment_reporting_-_Improving_stakeholder_confidence/$FILE/EY_Meeting_todays_financial_challenges_-_Impairment_reporting.pdf) (1 april 2010)

Ernst & Young. (2009) Why capital matters – Building competitive advantage in uncertain times. [http://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/Why_capital_matters_building_competitive_advantage/\\$FILE/Why_capital_matters.pdf](http://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/Why_capital_matters_building_competitive_advantage/$FILE/Why_capital_matters.pdf) (9 april 2010)

Isskander, G. (2009) Varning för nedskrivningar. Avanza; https://www.avanza.se/aza/press/press_article.jsp?article=73883 (10 maj 2010)

Konjunkturinstitutet. (2010) Räntor. <http://www.konj.se/statistik/konjunkturlaget/finansmarknaderna.4.7d810b7d109c0650979800018334.html> (26 april 2010)

Lorentzon, J. & Ekberg, M. (2007) Missbruk av goodwill en fråga för revisorerna. *Aktiespararen*, Nr. 6/7. <http://www.aktiespararna.se/artiklar/Reportage/Missbruk-av-goodwill--en-fraga-for-revisorerna/> (10 maj 2010)

Nabizadeh, B. (2009) Se upp för goodwillsmällor. E24; http://www.e24.se/analys/se-upp-for-goodwillsmallar_1216759.e24 (10 maj 2010)

PricewaterhouseCoopers. (2009) Finansiell rapportering – en genomgång av svenska börsbolags årsredovisningar 2008 upprättade enligt IFRS. http://www.pwc.com/sv_SE/se/publikationer/assets/finansiell-rapportering-2009.pdf (6 april 2010)

PricewaterhouseCoopers. (2008) Finansiell rapportering – en genomgång av svenska börsbolags årsredovisningar 2007 upprättade enligt IFRS. http://www.pwc.com/sv_SE/se/publikationer/assets/finansiell_rapportering_2008.pdf (29 april 2010)

PricewaterhouseCoopers. (2006) AIFRS, NZ IFRS and IFRS – similar but not the same. http://www.pwc.com/en_NZ/nz/ifrs/pwcanzifrs1.pdf. (28 maj 2010)

Riksbanken. (2010a) Dagsnoteringar, valutakurser mot svenska kronor. <http://www.riksbank.se/templates/stat.aspx?id=16748> (12 april 2010)

Riksbanken. (2010b) 10-årig statsobligationsränta. <http://swea.riksbank.se/sweavr/avancerad/Resultat.do> (26 april 2010)

Svenskt Näringsliv. (2010) Jobbskaparna och jobbkaparna – det ekonomiska läget mars 2010. http://www.svensktnaringsliv.se/multimedia/archive/00021/Jobbskaparna_jobbkap_21510a.pdf (3 maj 2010)

Svenskt Näringsliv. (2009) Efter intensiven – det ekonomiska läget december 2009. http://www.svensktnaringsliv.se/multimedia/archive/00020/Efter_intensiven_-_d_20262a.pdf (26 april 2010)

Svenskt Näringsliv. (2008) Hissa stormseglet – det ekonomiska läget december 2008. http://www.svensktnaringsliv.se/multimedia/archive/00015/Hissa_stormsegel_-_D_15858a.pdf (26 april 2010)

Svenskt Näringsliv. (2007) Andhämtningspausen - det ekonomiska läget december 2007. http://www.svensktnaringsliv.se/multimedia/archive/00011/Andh_mtningspausen_11162a.pdf (26 april 2010)

Zaudy, D. (2009) Bolagen som hotas av nedskrivning. Veckans Affärer; <http://www.va.se/nyheter/2009/04/23/goodwill-en-tickande-bomb/> (10 maj 2010)

6.4 STANDARDER

IASB:s föreställningsram för utformning av finansiella rapporter. (2010) FAR SRS Förlag AB

IAS 36 Nedskrivningar. (2010) FAR SRS Förlag AB

IAS 38 Immateriella tillgångar. (2010) FAR SRS Förlag AB

IFRS 3 Rörelseförvärv. (2009) FAR SRS Förlag AB

Årsredovisningslagen (1995:1554). (2010) FAR SRS Förlag AB

6.5 ÖVRIGT

Samtliga årsredovisningar från företag noterade på Stockholmsbörsen mars 2010.

SPSS, version 18.

7 BILAGOR

7.1 FÖRETAGEN SOM INGÅR I STUDIEN

Dagligvaror		Probi	S	Industri		IT		Sällanköp	
AarhusKarlsh.	M	Qmed	M	Proffice	S	Intoi	S	Fenix	S
Axfood	L	Vitrolife	S	PSI Group	S	Jeeves	S	Husqvarna	L
Hakon Invest	L	Industri		Rejlers	S	KnowIT	S	JM	M
Midelfart Son.	S	ACAP	S	SAAB	L	LBI Int.	M	Mekonomen	M
Oriflame	L	Alfa Laval	L	Sandvik	L	Mobyson	S	Metro	S
Swedish Match	L	Assa Abloy	L	SAS	M	Modul	S	MTG	L
Energi		Atlas Copco	L	Scania	L	MSC Cons.	S	New Wave	M
Lundin	L	BE Group	M	Seco Tools	L	MultiQ	S	Nobia	M
Finans		Beijer	M	Securitas	L	Net Insight	M	NSP Hold.	S
Atrium	M	Beijer Alma	M	Semcon	S	Nolato	S	Rezidor	M
Avanza	M	Bong Ljung.	S	Skanska	L	NOTE	S	Ticket	S
Bure Equity	M	BTS Group	S	SKF	L	Novotek	S	Unibet	M
Dagon	S	Cardo	M	Studsvik	S	Orc Soft.	M	Telekom	
HQ	M	Cision	S	Sweco	M	Partner Tech	S	Millicom	L
Kinnevik	L	Consilium	S	Svedbergs	S	Precise Bio.	S	Phonera	S
Kungsleden	M	Duroc	S	Transatlantic	S	Prevas	S	Tele 2	L
Latour	L	Fagerhult	M	Transcom	M	Pricer	S	Telia Sonera	L
Ledstjärnan	S	Gunnebo	M	Trelleborg	L	ProAct IT	S		
Lundbergs	L	Haldex	M	Tricorona	S	Readsoft	S		
Neonet	M	Hexagon	L	VBG Group	M	Sigma	S		
Nordea	L	HL Display	S	Volvo	L	Softronic	S		
Nordnet	M	Indutrade	M	Xano	S	Tieto	L		
Ratos	L	Intrum Just.	M	ÅF	M	Tradedoubl.	M		
SEB	L	ITAB	M	IT		Material			
SHB	L	Lammhults	S	Acando	S	Boliden	L		
Swedbank	L	Lindab	L	Addnode	S	Höganäs	M		
Hälsovård		Loomis	M	Anoto Group	S	Profilgrupp.	S		
AstraZeneca	L	Malmbergs	S	Aspiro	S	Rörvik Tim.	S		
Biolin	S	Midway	S	Beijer Electr.	S	SCA	L		
Biophausia	S	Munters	M	Connecta	S	SSAB	L		
Biotage	S	NCC	L	Cybercom	S	Stora Enso	L		
Biovitrum	M	Nederman	S	Doro	S	Sällanköp			
Elos	S	NIBE	M	ElektronikGr.	S	Academedia	S		
Feelgood	S	Niscayah	M	Enea	S	Bettson	M		
Getinge	L	NovaCast	S	Ericsson	L	Bilia	S		
Global Health	S	OEM	S	Formpipe	S	Björn Borg	M		
Meda	L	Opcon	S	HiQ Int.	M	Elanders	S		
Orexo	S	Peab	M	HMS Netw.	S	Electrolux	L		
Ortivus	S	Poolia	S	IFS	M	Eniro	M		

7.2 VALUTAKURSER

Valuta	EUR	GBP	NOK	USD
2009	10,35	11,49	1,24	7,21
2008	10,94	11,25	1,10	7,75
2007	9,47	12,91	1,19	6,47

Tabell 14: Valutakurser på balansdagen (Källa: Riksbanken 2010a)

7.3 RESULTAT STATISTISKA TEST

7.3.1 TEST AV VARIANS OCH NORMALFÖRDELNING

Nedan presenteras resultatet av Levenes test som testar om variansen i materialet är lika samt Shapiro-Wilks test som testar om materialet är normalfördelat. Om båda inte är signifikanta har variabeln lika varianser och är normalfördelat.

	Levenes test				År	Shapiro-Wilk		
	Levene Statistic	df1	df2	Sig.		Statistic	df	Sig.
Fråga 1								
Storlek nedskrivning	10,04	2	495	0,000	2007	0,18	166	0,000
					2008	0,26	166	0,000
					2009	0,32	166	0,000
Storlek nedskrivning (endast de som skrivit ner)	3,545	2	95	0,033	2007	0,542	22	0,000
					2008	0,587	36	0,000
					2009	0,687	40	0,000
Fråga 2								
Kassagenererande enheter	0,45	2	443	0,640	2007	0,18	149	0,000
					2008	0,21	148	0,000
					2009	0,23	149	0,000
Tillväxt	1,47	2	353	0,232	2007	0,25	108	0,000
					2008	0,23	121	0,000
					2009	0,26	127	0,000
Prognosperiod	1,06	2	432	0,346	2007	0,35	143	0,000
					2008	0,31	145	0,000
					2009	0,30	147	0,000
Diskonteringsränta	1,11	2	450	0,332	2007	0,15	147	0,000
					2008	0,09	152	0,001
					2009	0,07	154	0,036
Fråga 3								
G/T 2007	0,06	1	164	0,815	Ej skrivit ner	0,91	144	0,000
					Skrivit ner	0,91	22	0,050
G/T 2008	2,11	1	164	0,149	Ej skrivit ner	0,93	130	0,000
					Skrivit ner	0,84	36	0,000
G/T 2009	4,85	1	164	0,029	Ej skrivit ner	0,93	126	0,000
					Skrivit ner	0,92	40	0,009
G/EK 2007	0,00	1	164	0,985	Ej skrivit ner	0,76	144	0,000
					Skrivit ner	0,91	22	0,057

G/EK 2008	0,33	1	164	0,569	Ej skrivit ner Skrivit ner	0,83 0,59	130 36	0,000 0,000
G/EK2009	13,88	1	164	0,000	Ej skrivit ner Skrivit ner	0,84 0,55	126 40	0,000 0,000
Soliditet 2007	1,81	1	164	0,180	Ej skrivit ner Skrivit ner	0,99 0,88	144 22	0,113 0,011
Soliditet 2008	0,61	1	164	0,436	Ej skrivit ner Skrivit ner	0,99 0,98	130 36	0,430 0,566
Soliditet 2009	0,12	1	164	0,728	Ej skrivit ner Skrivit ner	0,99 0,97	126 40	0,206 0,311
Resultat 2007	2,38	1	164	0,125	Ej skrivit ner Skrivit ner	0,31 0,41	144 22	0,000 0,000
Resultat 2008	27,26	1	164	0,000	Ej skrivit ner Skrivit ner	0,38 0,60	130 36	0,000 0,000
Resultat 2009	14,68	1	164	0,000	Ej skrivit ner Skrivit ner	0,51 0,63	126 40	0,000 0,000

Testen ovan gällande fråga tre är utförda efter att variabeln har justerats för nedskrivningen. Därför har under fråga tre även motsvarande test utförts efter att hänsyn till nedskrivningen tagits och p-värdena skiljer sig då något från de som presenteras ovan, men resultatet totalt sett överrensstämmer och påverkar således inte val av test.

7.3.2 STORLEK PÅ NEDSKRIVNINGARNA

Kruskal-Wallis test:

Variabel	År	N	Mean Rank
Storlek nedskrivning	2007	22	48,82
	2008	36	48,17
	2009	40	51,08
	Totalt	98	

Kruskal-Wallis	Storlek nedskrivning
Chi-square	,215
df	2
Asymp. Sig.	,898

Friedmans test:

Variabel	Mean Rank
Nedskrivning 2009	2,08
Nedskrivning 2008	2,03
Nedskrivning 2007	1,89

N	166
Chi-square	8,743
df	2
Asymp. Sig.	,013

Wilcoxon's teckenrangtest:

Variabel		N	Mean Rank	Sum of Ranks
nedskrivning 2007 - nedskrivning 2009	Negative Ranks	37	27,57	1020,00
	Positive Ranks	17	27,35	465,00
	Ties	112		
	Total	166		
nedskrivning 2008 - nedskrivning 2009	Negative Ranks	35	34,23	1198,00
	Positive Ranks	29	30,41	882,00
	Ties	102		
	Total	166		
nedskrivning 2007 - nedskrivning 2008	Negative Ranks	32	23,47	751,00
	Positive Ranks	16	26,56	425,00
	Ties	118		
	Total	166		

Wilcoxon's teckenrangtest	nedskrivning 2007 - nedskrivning 2009	nedskrivning 2008 - nedskrivning 2009	nedskrivning 2007 - nedskrivning 2008
Z	-2,389	-1,057	-1,672
Asymp. Sig. (2-tailed)	,017	,291	,095
Ensidigt*	0,008	0,145	0,047

* SPSS utför alltid ett tvåsidigt test, därav har p-värdet halverats eftersom ett ensidigt test utfördes. (Körner & Wahlgren, 2006:213)

7.3.3 SKILLNADER MELLAN ANTAGANDEN

Kruskal-Wallis test:

Variabel	År	N	Mean Rank	Variabel	År	N	Mean Rank
Kassagenererande enheter	2007	149	221,40	Tillväxt	2007	108	187,86
	2008	148	225,17		2008	121	173,72
	2009	149	223,94		2009	127	175,09
	Total	446			Total	356	
Prognosperiod	2007	143	212,81	Diskonteringsränta	2007	147	238,30
	2008	145	220,36		2008	152	221,12
	2009	147	220,72		2009	154	222,01
	Total	435			Total	453	

Kruskal-Wallis	Kassagenererande enheter	Prognosperiod	Tillväxt	Diskonteringsränta
Chi-square	,068	,429	1,349	1,628
df	2	2	2	2
Asymp. Sig.	,967	,807	,509	,443

Nedan presenterade test användes vid en djupare analys av diskonteringsräntan.

Friedmans test:

Variabel	Mean Rank	N	143
Ränta 2009	1,89	Chi-square	11,24
Ränta 2008	1,91	df	2
Ränta 2007	2,20	Asymp. Sig.	,004

Wilcoxons teckenrangtest:

Variabel		N	Mean Rank	Sum of Ranks
Ränta 2008 - Ränta 2009	Negative Ranks	46	51,03	2347,50
	Positive Ranks	50	46,17	2308,50
	Ties	47		
	Total	143		
Ränta 2007 - Ränta 2009	Negative Ranks	43	60,43	2598,50
	Positive Ranks	70	54,89	3842,50
	Ties	30		
	Total	143		
Ränta 2007 - Ränta 2008	Negative Ranks	34	52,76	1794,00
	Positive Ranks	63	46,97	2959,00
	Ties	46		
	Total	143		

Wilcoxons teckenrangtest	Ränta 2008 - Ränta 2009	Ränta 2007 - Ränta 2009	Ränta 2007 - Ränta 2008
Z	-,071	-1,782	-2,096
Asymp. Sig. (2-tailed)	,943	,075	,036
Ensidigt*	,472	,037	,018

* SPSS utför alltid ett tvåsidigt test, därav har p-värdet halverats eftersom ett ensidigt test har utförts. (Körner & Wahlgren, 2006:213)

7.3.4 FINANSIELLA MÅTT

Mann-Whitneys test:

Variablerna justerade för nedskrivningen:

Variabel	Grupp	N	Mean Rank	Sum of Ranks
G/T 2007 (justerat)	Ej skrivit ner	144	83,05	11958,50
	Skrivit ner	22	86,48	1902,50
	Total	166		
G/T 2008 (justerat)	Ej skrivit ner	130	86,03	11184,00
	Skrivit ner	36	74,36	2677,00
	Total	166		
G/T 2009 (justerat)	Ej skrivit ner	126	80,91	10194,50
	Skrivit ner	40	91,66	3666,50
	Total	166		
G/EK 2007 (justerat)	Ej skrivit ner	144	82,77	11919,50
	Skrivit ner	22	88,25	1941,50
	Total	166		
G/EK 2008 (justerat)	Ej skrivit ner	130	86,04	11185,00
	Skrivit ner	36	74,33	2676,00
	Total	166		
G/EK 2009 (justerat)	Ej skrivit ner	126	80,03	10083,50
	Skrivit ner	40	94,44	3777,50
	Total	166		
Soliditet 2007 (justerat)	Ej skrivit ner	144	84,65	12190,00
	Skrivit ner	22	75,95	1671,00
	Total	166		
Soliditet 2008 (justerat)	Ej skrivit ner	130	86,31	11220,00
	Skrivit ner	36	73,36	2641,00
	Total	166		
Soliditet 2009 (justerat)	Ej skrivit ner	126	86,95	10956,00
	Skrivit ner	40	72,63	2905,00
	Total	166		
Resultat 2007 (justerat)	Ej skrivit ner	144	84,08	12108,00
	Skrivit ner	22	79,68	1753,00
	Total	166		

Variablerna ej justerade för nedskrivning:

Variabel	Grupp	N	Mean Rank	Sum of Ranks
G/T 2007	Ej skrivit ner	144	83,45	12016,50
	Skrivit ner	22	83,84	1844,50
	Total	166		
G/T 2008	Ej skrivit ner	130	86,85	11290,00
	Skrivit ner	36	71,42	2571,00
	Total	166		
G/T 2009	Ej skrivit ner	126	82,80	10433,00
	Skrivit ner	40	85,70	3428,00
	Total	166		
G/EK 2007	Ej skrivit ner	144	82,95	11945,00
	Skrivit ner	22	87,09	1916,00
	Total	166		
G/EK 2008	Ej skrivit ner	130	86,57	11254,00
	Skrivit ner	36	72,42	2607,00
	Total	166		
G/EK 2009	Ej skrivit ner	126	81,26	10239,00
	Skrivit ner	40	90,55	3622,00
	Total	166		
Soliditet 2007	Ej skrivit ner	144	85,03	12244,00
	Skrivit ner	22	73,50	1617,00
	Total	166		
Soliditet 2008	Ej skrivit ner	130	86,79	11283,00
	Skrivit ner	36	71,61	2578,00
	Total	166		
Soliditet 2009	Ej skrivit ner	126	88,19	11112,50
	Skrivit ner	40	68,71	2748,50
	Total	166		
Resultat 2007	Ej skrivit ner	144	85,08	12252,00
	Skrivit ner	22	73,14	1609,00
	Total	166		

Resultat 2008 (justerat)	Ej skrivit ner	130	87,28	11347,00
	Skrivit ner	36	69,83	2514,00
	Total	166		
Resultat 2009 (justerat)	Ej skrivit ner	126	87,56	11032,00
	Skrivit ner	40	70,73	2829,00
	Total	166		

Resultat 2008	Ej skrivit ner	130	88,78	11542,00
	Skrivit ner	36	64,42	2319,00
	Total	166		
Resultat 2009	Ej skrivit ner	126	89,06	11221,00
	Skrivit ner	40	66,00	2640,00
	Total	166		

Mann-Whitney	G/T 2007 (justerad)	G/T 2007	G/T 2008 (justerad)	G/T 2008	G/T 2009 (justerad)	G/T 2009
Mann-Whitney U	1518,5	1576,500	2011	1905,000	2193,5	2432,000
Wilcoxon W	11958,5	12016,500	2677	2571,000	10194,5	10433,000
Z	-0,31195	-,036	-1,28919	-1,705	-1,23285	-,332
Asymp. Sig. (2-tailed)	,755	,972	,197	,088	,218	,740
Ensidig*	,378	,486	,099	,044	,109	,370

Mann-Whitney	G/EK 2007 (justerad)	G/EK 2007	G/EK 2008 (justerad)	G/EK 2008	G/EK 2009 (justerad)	G/EK 2009
Mann-Whitney U	1479,5	1505,000	2010	1941,000	2082,500	2238,000
Wilcoxon W	11919,5	11945,000	2676	2607,000	10083,500	10239,000
Z	-0,49769	-,376	-1,29307	-1,563	-1,652	-1,065
Asymp. Sig. (2-tailed)	,619	,707	,196	,118	,099	,287
Ensidig*	,309	,353	,098	,059	,049	,143

Mann-Whitney	Soliditet 2007 (justerad)	Soliditet 2007	Soliditet 2008 (justerad)	Soliditet 2008	Soliditet 2009 (justerad)	Soliditet 2009
Mann-Whitney U	1418,000	1364,000	1975	1912,000	2085	1928,500
Wilcoxon W	1671,000	1617,000	2641	2578,000	2905	2748,500
Z	-,791	-1,048	-1,43023	-1,677	-1,64253	-2,233
Asymp. Sig. (2-tailed)	,429	,295	,153	,094	,101	,026
Ensidig*	,215	,147	,076	,047	,051	,013

Mann-Whitney	Resultat 2007 (justerad)	Resultat 2007	Resultat 2008 (justerad)	Resultat 2008	Resultat 2009 (justerad)	Resultat 2009
Mann-Whitney U	1500,000	1356,000	1848,000	1653,000	2009,000	1820,000
Wilcoxon W	1753,000	1609,000	2514,000	2319,000	2829,000	2640,000
Z	-,806	-2,068	-2,972	-3,988	-2,506	-3,366
Asymp. Sig. (2-tailed)	,420	,039	,003	,000	,012	,001
Ensidig*	,210	,019	,001	,000	,006	,000

* SPSS utför alltid ett tvåsidigt test, därav har p-värdet halverats eftersom ett ensidigt test har utförts. (Körner & Wahlgren, 2006:213)

7.4 FÖRDELNING AV MAX-, MIN- OCH MEDELVÄRDE FÖR VARIABLERNA

Nedan presenteras max-, min- och medelvärden för de undersökta variablerna för varje bransch och totalt för alla företag.

N/G	Dagligvaror	Energi	Finans	Hälsovård	Industri	IT	Material	Sällanköp	Telekom	Totalt	
2009	Max	-	91,1	100	6,5	60,5	100,0	4,3	37,0	0,04	100,0
	Medel	-	91,1	32,4	4,1	7,8	36,9	4,3	10,0	0,02	18,8
	Min	-	91,1	0,7	1,9	0,2	5,2	4,3	0,1	0,005	0,005
2008	Max	-	-	7,6	87,2	18,3	59,2	63,2	22,6	17,1	87,2
	Medel	-	-	2,7	41,3	6,1	17,6	63,2	8,0	8,9	11,4
	Min	-	-	0,05	5,5	1,1	0,6	63,2	0,1	1,9	0,05
2007	Max	22,0	-	88,5	-	20,1	17,5	2,7	-	7,1	88,5
	Medel	22,0	-	30,2	-	6,5	8,3	2,7	-	7,1	10,9
	Min	22,0	-	0,03	-	0,2	0,9	2,7	-	7,1	0,03

Tabell 15: Nedskrivning i förhållande till goodwill, procent.

KSG	Dagligvaror	Finans	Hälsovård	Industri	IT	Material	Sällanköp	Telekom	Totalt	
2009	Max	9	18	4	19	11	6	7	27	27
	Medel	4,5	4,8	2,0	4,6	3,5	2,7	3,4	11,3	4,1
	Min	2	1	1	1	1	1	1	2	1
2008	Max	7	19	4	21	10	7	13	13	21
	Medel	3,5	4,8	2,1	4,8	3,2	3,2	4,1	7,8	4,1
	Min	1	1	1	1	1	1	1	2	1
2007	Max	7	17	4	20	7	9	8	15	20
	Medel	3,3	4,8	2,1	4,5	3,0	4,2	3,6	7,0	3,9
	Min	1	1	1	1	1	1	1	2	1

Tabell 16: Antal kassagenererande enheter.

Prognosperiod	Dagligvaror	Finans	Hälsovård	Industri	IT	Material	Sällanköp	Telekom	Totalt
2009	Max	5	10	10	10	10	5	6	10
	Medel	4,3	4,7	4,8	4,4	4,8	5,1	4,1	4,4
	Min	1	2	1	1	1	3	2	3
2008	Max	5	10	10	10	10	10	6	10
	Medel	4,0	5,2	4,8	4,3	5,0	6,1	4,2	4,7
	Min	1	2	1	1	1	3	2	3
2007	Max	5	20	10	10	20	10	5	6
	Medel	4,0	6,1	4,5	4,3	5,0	6,6	3,7	4,3
	Min	1	1	1	1	1	3	1	3

Tabell 17: Prognosperiod, år.

Tillväxttakt	Dagligvaror	Finans	Hälsovård	Industri	IT	Material	Sällanköp	Telekom	Totalt	
2009	Max	3	5,1	10	10	15	6,5	3,3	1,9	15,0
	Medel	2,3	3,3	3,1	2,3	3,4	2,7	2,1	1,6	2,6
	Min	1,3	2,0	0	0	0,5	0	0	1,0	0
2008	Max	3	5	10	10	9	6,5	3	1,5	10
	Medel	2,4	3,4	3,3	2,3	3,1	2,7	2,1	1,3	2,6
	Min	1,6	2	0	0	0,5	0	0	1,0	0
2007	Max	3	5	10	10	14	5,8	7,8	1,6	14
	Medel	2,5	3,4	4	2,4	4,1	2,8	2,8	1,5	3
	Min	1,3	2	1,5	0	0,5	0	0	1,5	0

Tabell 18: Tillväxttakt, procent.

Ränta		Dagligvaror	Finans	Hälsovård	Industri	IT	Material	Sällanköp	Telekom	Totalt
2009	Max	12,8	16,8	14	19,3	19,3	12,5	16	18,5	19,3
	Medel	10,8	12,7	12,1	11	13	10,5	11,8	14,8	11,9
	Min	9	3,8	9,8	6	7,8	8,8	9	12,1	3,8
2008	Max	20,5	17,8	14,3	19,3	17,1	12,3	21	19,1	21
	Medel	13,8	12,1	11,3	11	13,3	10,4	12	13,6	11,9
	Min	9,9	3,8	8,30	6,2	7,3	9,9	8,8	10,0	3,8
2007	Max	23	15	15	17,1	50	12	19	19,2	50
	Medel	14,3	11,9	11,6	11,0	15,2	10,8	11,9	14,6	12,5
	Min	10,7	5,5	8,30	6	8,9	10,2	8,9	10	5,5

Tabell 19: Diskonteringsränta, procent.

G/T		Dagligvaror	Energi	Finans	Hälsovård	Industri	IT	Material	Sällanköp	Telekom	Totalt
2009	Max	45,5	0,02	45	51,5	68,1	69,6	32,6	70,3	31,79	70,3
	Medel	16,3	0,02	6,8	22,2	20,6	28,8	10,2	25,3	21,18	21
	Min	0,9	0,02	0	0,9	0,03	0	1,8	0,6	9,147	0
2008	Max	40,2	3,7	41,4	49,7	66,1	60,5	30,5	68,4	31,9	68,4
	Medel	14,7	3,7	5,6	22,7	19,0	28,3	9,7	25,6	21,5	20,3
	Min	0,9	3,7	0,01	1,0	0,02	1,1	1,7	0,6	9,7	0,01
2007	Max	38,9	3,6	44,1	50,3	69	67	33,3	67,7	32,8	69
	Medel	14,1	3,6	5,6	23,4	18,2	27,6	10,2	24,2	20,2	19,7
	Min	1	3,6	0,02	1,7	0,02	1,5	1,6	0,6	4,2	0,02

Tabell 20: Goodwill i förhållande till totala tillgångar, procent.

G/E		Dagligvaror	Energi	Finans	Hälsovård	Industri	IT	Material	Sällanköp	Telekom	Totalt
2009	Max	288,9	0,06	110	144,9	216,7	121,3	1016,7	197,8	60,17	1016,7
	Medel	77,7	0,06	17,8	46,5	51,2	50,5	163,4	71,3	40,38	55
	Min	3,4	0,06	0	1,8	0,05	0	3,6	1,7	23,721	0
2008	Max	229,3	7,3	102,4	107,8	165,8	182,2	65,6	513,7	59,7	513,7
	Medel	74,5	7,3	16,5	45,9	51,3	56,0	27,1	100,5	43,4	53,3
	Min	3,2	7,3	0,06	1,9	0,05	1,5	3,7	1,7	30,7	0,05
2007	Max	386,6	6,9	117,0	123,7	168	180	103,6	307,8	57,7	387
	Medel	99,2	6,9	17,7	49,9	49,9	55,2	28,4	74,4	43,5	51,1
	Min	3	6,9	0,05	2,4	0,05	2,2	3,2	1,5	13,4	0,05

Tabell 21: Goodwill i förhållande till eget kapital, procent.

Soliditet		Dagligvaror	Energi	Finans	Hälsovård	Industri	IT	Material	Sällanköp	Telekom	Totalt
2009	Max	89,8	41,9	80,7	94,2	74,6	84,5	51,8	76,2	70,5	94,2
	Medel	40,9	41,9	33,8	60,3	43,1	56,6	38,8	41,6	51,6	46,6
	Min	5,5	41,9	2,5	25,5	20,2	24,1	1,0	11,0	38,6	1,0
2008	Max	95,0	50,7	82,8	92,0	73,4	81,2	53,3	69,0	59,8	95,0
	Medel	35,4	50,7	32,5	58,9	40,2	52,5	39,1	37,0	48,0	43,6
	Min	7,5	50,7	3,3	32,3	18,9	17,6	13,4	12,1	31,6	3,3
2007	Max	94,4	52,5	80,0	91,3	85,5	82,7	53,3	73,8	58,6	94,4
	Medel	34,9	52,5	33,1	58,8	41,0	53,1	40,1	39,9	44,0	44,3
	Min	4,4	52,5	3,3	28,8	18,0	16,1	26,3	7,5	31,0	3,3

Tabell 22: Soliditet, procent.

G/R	Dagligvaror	Energi	Finans	Hälsovård	Industri	IT	Material	Sällanköp	Telekom	Totalt	
2009	Max	8,0	0,0	14,6	79,3	118,6	144,5	2,9	52,1	3,3	144,5
	Medel	2,0	0,0	2,2	0,7	4,3	-2,6	-0,9	-2,3	2,3	1,1
	Min	0,1	0,0	-3,1	-52,7	-35,4	-218,8	-9,6	-82,1	0,8	-218,8
2008	Max	575,0	1,0	3,2	17,6	518,6	17,5	4,6	11,1	6,2	575,0
	Medel	95,8	1,0	0,9	4,0	9,6	3,0	1,5	-1,7	2,9	8,0
	Min	-5,0	1,0	-0,6	-10,3	-65,7	-8,0	-0,5	-35,8	0,7	-65,7
2007	Max	1,4	0,4	4,7	10,0	29,4	82,5	6,5	144,5	16,6	82,5
	Medel	0,4	0,4	0,9	0,9	2,2	-3,0	2,1	-2,6	5,3	1,1
	Min	-1,7	0,4	0,0	-24,1	-14,4	-234,0	0,2	-218,8	0,3	-234,0

Tabell 23: Antal gånger större goodwillpost än resultat.